

जीवनविद्येचा ई-दीपस्तंभ

वर्ष ३ रे । अंक १ । नोव्हेंबर २०२३

आनंदाचा नंदादीप
जीवनात सतत
तेवत ठेवणे
या नांव

दिवाळी

“प्रत्येक कृती ही राष्ट्रहिताची, विश्वशांतीची”

॥ जीवनविद्येचा ॥ ई-दीपस्तंभ ॥

वर्ष ३ रे । अंक १ । नोव्हेंबर २०२३

संपादिका

शिल्पा ढगे, बी.ए.

सह संपादिका

अनिता सुनिल मोरे, एम.ए.(मराठी)

कार्यकारी मंडळ

विठ्ठल घाडी । प्रतिभा चव्हाण

मुखपृष्ठ संकल्पना

पूर्वा लोटणकर-लाड

सहकार्य

विज्ञान सावंत । विनया हडकर
स्नेहा नाईक । राजहंस मेहेत्रे । ऋग्वेदा बागवे

तंत्रसहाय्य

मनिष चव्हाण । अमेय नाईक

कला

पूर्वा लोटणकर-लाड

मुद्रक-प्रकाशक

शिल्पा ढगे यांनी

जीवनविद्या मिशन, मुंबई यांच्यासाठी
जीवनविद्या मिशन, 'भक्तियोग', २८ ए,
दत्ताराम लाड मार्ग, काळाचौकी, मुंबई-३३
मो. ९९६७७ ५५२९४
येथून प्रसिद्ध केला आहे.

बोरीवली प्रशासकीय कार्यालय

ए २, सिद्धार्थ नगर, बि.क्र.५,
को.ऑप.हौ.सोसायटी, धीरज उपवन समोर,
पश्चिम द्रुतगती मार्गाजवळ, बोरीवली (पूर्व),
मुंबई-६६ दूरध्वनी: ०२२-२८८६९०९५-९६
मो. ९९३०४ ९९३०५

Email ID:

jvmdeestambh@jeevanvidya.org

jvmho@jeevanvidya.org

office@jeevanvidya.org

अनुक्रमणिका

संपादकीय - अनिता मोरे १

* लेख

सिंचन ज्ञानामृताचे - सद्गुरु श्री वामनराव पै २

विश्वाला सुखी करूया (कविता) - परशुराम राणे ५

प्रल्हादवाणी - श्री प्रल्हाद वामनराव पै ६

प्रश्न तुमचे उत्तर प्रल्हाद दादांचे ११

सद्गुरु गीत (कविता) - वैशाली गोसावी १२

मनमंदिरा - अनिता मोरे १३

हे भगवंता पै गुरुनाथ (कविता) - जयसिंग खैरे १४

ऋण निसर्गाचे (कविता) - अमर बनसोडे १५

* अनुभवाचे बोल

आम्ही जीवनविद्येचे भोई - मंजिरी पालकर १६

अमेरिकेत जीवनविद्या - अश्विनी तारसगांवकर १८

सद्गुरु सहवासातील आठवणी - सहदेव नामये २०

पुढचे पाऊल - भक्ती गोसावी २२

कृतज्ञतेची दिवाळी (कविता) - अनिता मोरे २४

* बालकटा

संस्कार कथा - अनिता मोरे २६

आनंदाची दिवाळी - हित्वी बरकडे २७

दिवाळी सणाला (कविता) - समीक्षा जोशी २७

दिपोत्सव (कविता) - संतोषी थपटे २८

दिवाळी सण - पूर्वा तेरणीकर २८

दिवाळी फराळ (कविता) - मंजुषा देशपांडे २९

कलादालन ३१

* युवाकटा

दिनविशेष ३४

जीवनातील टर्निंग पॉइंट - संकेत कदम ३६

आनंदाची दिवाळी (कविता) - पल्लवी हर्षद ३८

* वृत्तांत विशेष

ग्रामसमृद्धी अभियान - शब्दांकन स्मिता भोसले ४०

जन्मशताब्दी महोत्सव - अनिता मोरे ४२

Media & Publication ४६

संपादकीय...

जीवनविद्येच्या रूपाने तत्त्वाज्ञानाच्या क्षेत्रात क्रांती घडविणारे सद्गुरू श्री वामनराव पै, यांचे २०२२-२३ हे जन्मशताब्दी वर्ष म्हणून साजरे होत आहे. २१ ऑक्टोबर १९२२ या दिवशी दिवळीतील बलिप्रतिपदेच्या दिवशी राधाबाई गजाननराव पै यांच्या पोटी 'मोरेश्वर' अर्थात वामनराव पै यांनी जन्म घेतला. मुंबईतील गिरगावच्या आंग्रेवाडीतील एका सर्वसामान्य मध्यमवर्गीय कुटुंबात जन्मलेल्या या बालकाच्या हातून समाजात वैचारिक क्रांती घडवून आणणारे दिव्य कार्य घडले! आई राधाबाई यांच्याकडून वारसा म्हणून आलेल्या भक्तीमार्गाच्या आवडीतून त्यांच्या मनात इतरांविषयी करुणा निर्माण झाली! याच करुणेतून आणि समाजक्रांतीच्या उच्च जाणीवेतून सद्गुरू श्री वामनराव पै यांनी जीवनविद्या मिशनच्या माध्यमातून असामान्य कार्य केले.

सद्गुरूंचा वाढदिवस म्हणजे जीवनविद्येतील नामधारकांची दिवाळीच! पूर्वी साधारण १९७७ सालापासून मुंबईत सायन येथील नामधारक आर. डी. कोळी त्यांच्या घराच्या गच्चीवर बलिप्रतिपदेच्या दिवशी सद्गुरूंचा वाढदिवस साजरा होत असे. त्यावेळी दिवाळीचा सण असूनही तेथे मोठ्या संख्येने नामधारक उपस्थित असत. हरिपाठ नामसंकीर्तनाच्या गजरात सद्गुरूंचा वाढदिवस साजरा होत असताना त्याचवेळी सर्व बाजूंनी आकाशात विविधरंगी फटाक्यांची उधळण होत असे. जणू समग्र भारतवर्ष आतिषबाजी करीत सद्गुरूंचा वाढदिवस साजरा करीत असे.

१९८२ साली सद्गुरूंचा साठावा वाढदिवस होता. त्या निमित्ताने 'आनंद मेळावा' हा उत्सव नामसंप्रदाय मंडळात सुरू झाला. सद्गुरूंचा षष्ट्याब्दीपूर्ती सोहळा काळाचौकीला अभ्युदय नगरच्या मोठ्या मैदानात साजरा केला होता. त्यावेळी महाराष्ट्र राज्याचे काही

मंत्री सर्व स्थानिक नगरसेवक, समाजातील अनेक प्रतिष्ठीत लोक या सोहळ्याला उपस्थित होते.

यावर्षी सद्गुरू जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त नागपूर येथे सद्गुरूंची जयंती मोठ्या ऐश्वर्यात साजरी झाली. या सोहळ्याचे स्वरूप पहाता गेल्या सत्तर वर्षातील जीवनविद्या मिशनच्या कार्याचा चढता आलेख लक्षात येतो.

सद्गुरूंनी मनात रुजवलेली करुणा आणि दिव्य संकल्प हृदयात ठेवून त्यांनी दिलेल्या ज्ञानमार्गावर चालणारे त्यांचे शिष्य, नामधारक विश्वव्यापी कार्य करण्यासाठी सज्ज झाले आहेत! जीवनविद्या मिशन विविध सामाजिक उपक्रमांच्या माध्यमातून खूप मोठ्या प्रमाणावर जनजागृतीचे कार्य गेली अनेक वर्षे करीत आहे.

'हे जग सुखी व्हावे आणि आपले राष्ट्र सर्वार्थाने प्रगतीपथावर जावे' या जीवनविद्या मिशनच्या विश्वव्यापी संकल्पाला साजेसे घोषवाक्य 'कृती माझी राष्ट्रहिताची विश्वशांतीची'! हाच दृढनिश्चय करून सद्गुरू श्री वामनराव पै यांचे जन्मशताब्दी वर्ष मोठ्या उत्साहात साजरे होत आहे. सर्वात श्रेष्ठ राष्ट्रहीत व माणुसकी हे लक्षात घेऊन प्रत्येक भारतीय नागरीकाने व विश्वातील प्रत्येक माणसाने आपले वर्तन ठेवले तर हा हा म्हणता जगात क्रांती होईल. असा जीवनविद्येला विश्वास आहे.

'माणसाचा जन्म आनंद वाटता वाटत आनंद लुटण्यासाठी आहे.' असे प्रतिपादन जीवनविद्या तत्त्वज्ञान करते.

कृतज्ञतेची दिवाळी साजरी करूया।

जे आहे त्याला जपूया।

ज्यांच्यामुळे आहे त्यांना वंदूया

आणि 'जो आहे' त्याचे स्मरण ठेऊया।।

सर्वांना दीपावलीच्या मनःपूर्वक शुभेच्छा!

सिंचन ज्ञानामृताचे

सुख हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे ... भाग २२

मानसिक सुख म्हणजे मनाला मिळणारी शांती! मनाला मिळणारी शांती वेगळी व आत्मशांती वेगळी असते. मनःशांती म्हणजे मानसिक सुख, “शांतीपरते नाही सुख. मनःशांती किंवा मानसिक सुख मिळण्यासाठी पुण्य लागते. पापपुण्य हा विषय समजला तर जीवनात सुख जास्त व दुःख कमी असे होईल. आज सुख पहाता जवापाडे, दुःख पर्वताएवढे अशी मानवजातीची अवस्था आहे. जीवनविद्या सांगते, 'पापपुण्याच्या संकल्पना लक्षात घेतल्या तर सुख पर्वताएवढे व दुःख जवाएवढे असे होईल. म्हणून पापपुण्य हा विषय लोकांनी समजून घ्यावा.

पापपुण्य हा विषय लोक जसा समजतात तसा तो नाही. पापपुण्य म्हटले की लोक हसतात, पापपुण्याची लोक हेटाळणी करतात. त्यात त्यांची चूक नाही. ते हेटाळणी करतात त्याचे कारण पापपुण्याच्या कल्पना धर्ममार्तंडानी मांडल्या त्या चुकीच्या आहेत. इथे कल्पना व संकल्पना हे शब्द वापरतात. पापपुण्याच्या ज्या कल्पना धर्ममार्तंडानी मांडल्या व पापपुण्याच्या ज्या

संकल्पना जीवनविद्येने व संतांनी मांडल्या त्या वेगळ्या आहेत. धर्ममार्तंडानी पापपुण्याच्या ज्या कल्पना मांडल्या त्यात पापही नाही व पुण्यही नाही. संतांनी व जीवनविद्येने पापपुण्याच्या संकल्पना मांडल्या त्या बरोबर आहेत. मग संतांनी काय सांगितले? तुकाराम महाराज सांगतात “पाप ते परपीडा, पुण्य ते परोपकार” दुसऱ्याला पीडा देणे, दुसऱ्याचा छळ करणे, दुसऱ्याला त्रास देणे, दुसऱ्याचा अपमान करणे, दुसऱ्याचा तिरस्कार करणे, दुसऱ्याला अपशब्द बोलणे या सर्व गोष्टी पाप या सदराखाली येतात. हे पाप लोक किती करतात? तर ते सतत करत असतात. सासू सुनेचा छळ करते किंवा सून सासुचा छळ करते. हे पाप आहे हे दोघींनाही कळत नाही. पाप हे केवळ हातानेच करतात असे नाही तर आपण ज्यावेळी दुसऱ्याची हेटाळणी करतो, दुसऱ्याला टोमणे मारतो, दुसऱ्याची निंदा करतो हे सुद्धा पाप आहे. पापपुण्याच्या या संकल्पना लोकांना माहित नाहीत व हे पाप केल्यावर ताप हा होणारच. हे पाप केल्यावर ताप झाला तर त्याला कोण जबाबदार? पाप तेथे ताप, पाप तेथे संताप, पाप तेथे अनुताप, पाप

तेथे पश्चाताप! हे पाप परपीडा केल्यावर होते असे तुकाराम महाराज म्हणतात. ते जर लोकांना समजले व उमजले तर जग सुखी झाल्याशिवाय रहाणार नाही.

संतांनी ज्या संकल्पना मांडल्या त्या आपण पहाणार आहोत. पुण्याची संकल्पना काय? दुसऱ्याचा सन्मान करणे, सासूने सुनेचा सन्मान करणे, सुनेने सासूचा सन्मान करणे. अशी कल्पना करा, संसारात सासू सुनेचा सन्मान करते आहे व सून सासूचा सन्मान करते आहे तर घरात आनंदीआनंद होईल. सासूसुनांच्या भांडणात सासूची बाजू सासरा घेतो व सुनेची बाजू तिचा नवरा घेतो. त्यामुळे भांडणाला सुरवात होते व शेवट वेगळे होणे हा असतो. जावयाने सासऱ्याचा सन्मान केला, सासऱ्याने जावयाचा सन्मान केला, वडिलांनी मुलाला मित्राप्रमाणे वागवले, त्याच्याशी मैत्रीचे नाते जोडले व ते टिकवले तर तो सुखी होण्याचा मार्ग आहे.

पैसा जितका जास्त तितके व्याप अधिक पण पैसा नको असे नाही. जीवनात सुखसोयी (comforts of life) हव्या असतील तर पैसा पाहिजे. आज शिक्षणासाठी किती पैसा लागतो. डोनेशन किती द्यावे लागते. कितीतरी गरीब मुलांना शिक्षण मिळत नाही तर ते काय करणार? मुलांना कुठल्याही कारणासाठी शिक्षण नाकारले तर या राष्ट्राचे काय होईल? आपण म्हणतो आपले राष्ट्र २०२० साली महासत्ता होणार, पण मुलांना शिक्षण मिळाले नाहीतर ते दरोडेखोर होतील, खंडणी वसूल करतील तर ह्या देशाचे काय होईल? मुलांना शिक्षण मिळालेच पाहिजे व हा मूलभूत अधिकार असला पाहिजे. घटनेप्रमाणे शिक्षण हा मूलभूत अधिकार असला पाहिजे. तो आहे की नाही हे मला माहित नाही पण घटनेप्रमाणे शिक्षण हा मूलभूत अधिकार केला पाहिजे. पहिली ते पदवी पर्यंतचे शिक्षण मुलांना मोफत मिळाले पाहिजे. त्यासाठी जे करणे आवश्यक आहे ते केले पाहिजे. त्यासाठी हवे तर शिक्षण कर बसवा.

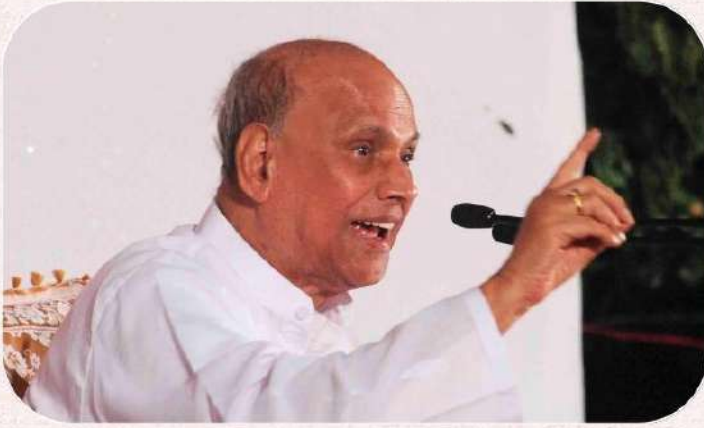
मुलांना शिक्षण मिळाले पाहिजे पण त्याचबरोबर लोकसंख्या वाढते आहे याचाही विचार केला पाहिजे.

आज एस.एस.सी.ला हजारो मुले पास होतात त्यांना कुठून संधी देणार? ह्यासाठी population problem हाताळला पाहिजे. पण हा population problem हाताळण्यासाठी कुणीही पुढाकार घेत नाही कारण तिथे मतांचा प्रश्न येतो, मत म्हटले की तिथे सत्तेचा प्रश्न येतो, सत्ता आली की तिथे पैसा, संपत्ती येते. म्हणून लोक पुढे काय होईल ते होईल पण आज मजा मारूया असा विचार करतात व ह्या population problem ला कुणी हातच घालत नाही. हा प्रश्न सुटला तर भ्रष्टाचार कमी होईल. लोकसंख्या जसजशी वाढत जाईल तसा भ्रष्टाचार वाढत वाढत जाईल कारण population वाढले तर demand वाढते, demand वाढली की supply कमी होतो. म्हणून demand व supply चा समतोल राखता आला पाहिजे त्यासाठी population चा समतोल राखता आला पाहिजे. हे जोपर्यंत होत नाही तोपर्यंत २०२० सालापर्यंत भारत महासत्ता होईल हे म्हणणे बरोबर नाही, स्वप्न पहायला हरकत नाही. सांगायचा मुद्दा, चांगल्या हुशार मुलांना केवळ जातीमुळे शिक्षण मिळत नाही. मुले चांगली घडायला पाहिजेत त्यासाठी त्यांना शिक्षण मिळाले पाहिजे.

पापपुण्य यात पाप कशाला म्हणतात व पुण्य कशाला म्हणतात हे लक्षात आले तर पुण्य म्हणजे सर्वांना चांगले वागविणे, सर्वांची मने राखणे, कुणाचाही अहंकार न दुखावणे. आमचा एक अमृततुषार आहे, “दुसऱ्यांचा अहंकार जपा व स्वतःचा अहंकार चेपा”. आज आपण अहंकार चेपतो की इतरांना चोपतो? याचा परिणाम आपण दुःखी व इतरही दुःखी. आपल्याकडून

आपला अहंकार जपला जातो व इतरांना दुखविले जाते त्याची प्रतिक्रिया (reaction) आपल्यावर होते. म्हणून पुण्य कशात आहे! दुसऱ्याचे मन राखणे, दुसऱ्याला सुख देणे. जेवढे देता येईल तेवढे देणे. तुमच्या खिशातला पैसा खर्च करून करा असे मी म्हणत नाही. तुमच्या कुवतीप्रमाणे तुम्हाला लोकांचे जे भले करता येईल तेवढे करा. तुम्ही म्हणाल आम्ही लोकांचे कसे भले करणार! आमच्याकडे काय आहे? आमच्याकडे पैसे नाही तर लोकांना काय देणार? आमच्याकडे सत्ता नाही तर लोकांना नोकरीला काय लावणार? आमच्याकडे ज्ञान नाही तर लोकांना ज्ञान काय देणार? आमची शरीर प्रकृती सुध्दा तेवढी सशक्त नाही. आज लोकांची शरीर प्रकृती कशी चांगली असणार? दूधात सुध्दा पाणी मिसळतात. हे आपण पाप करतो हेच लोकांना माहित नाही. किती लोक मरत असतील, किती मुले अपंग होत असतील त्याचे दुष्परिणाम तुम्हाला भोगावे लागतात. हे कुणी सांगत नाही व ऐकणारे कुणी नाही.

सांगायचा मुद्दा असा, पुण्य संपादन करण्यासाठी तुम्हाला जास्त काही करायला नको. सर्वांचे भले व्हावे, सर्वांचे कल्याण व्हावे अशी इच्छा करायला तुमचे काय जाते? सर्व सुखी होऊ दे, सर्वांची भरभराट होऊ दे, सर्वांना आनंद मिळू दे, सर्वांना शांती, सुख मिळू दे अशी इच्छा करायला, मनापासून चिंतन करायला किती पैसे खर्च होतील? एवढे केले तरी तुम्ही सुखी व्हाल. बोलायचे तर गोड बोला नाहीतर गप्प बसा. एखादी गोष्ट सांगायची झाली तरी ती गोड शब्दात सांग. तू गाढव आहेस, तुला काही कळत नाही, हे म्हणण्यापेक्षा बाळा तुला कळत नाही म्हणून मी सांगतो आहे असे म्हणा.

तुम्ही असे म्हटले तू गाढव आहेस, तुला काही कळत नाही परिणामी ते मूल react होते. प्रत्येकाच्या ठिकाणी अहंकार आहे तसा तो त्या मुलाच्या ठिकाणी सुध्दा आहे. बघा तुम्ही, धाकट्या मुलाला जवळ केले की मोठ्या मुलाला त्याच्याबद्दल मत्सर निर्माण होतो कारण त्याच्याकडे अहंकार आहे. लहान मुलांकडे सुध्दा अहंकार असतो हे लक्षात घ्या. प्रत्येकाच्या हृदयात ईश्वर आहे. “ईश्वरः सर्वभूतानाम् हृद्येशेर्जुन तिष्ठती” त्याला कळो न कळो पण त्याच्या हृदयात ईश्वर आहे. म्हणूनच त्याला गोड शब्दात सांगा.

मुलाला शरीरप्रकृतीबद्दल सांगताना तू व्यायाम कर, तू health conscious असले पाहिजे. तुझी प्रकृती चांगली असली पाहिजे असे सांगा. कटू शब्दात सांगाल तर ते मूल react होते. काही लोक म्हणतात, आम्ही सांगणारच नाही त्याला काय करायचे ते करू दे, हे ही चुकीचे आहे कारण मूल तुमचे आहे. तो सुखी झाले तर तुम्ही सुखी होणार. त्याचे भले झाले तर तुमचे भले होणार. हे सगळे परस्परांशी संबंधित (reciprocal) आहे. हे लोकांना कळत नाही ह्याचे मला वाईट वाटते.

अनिष्ट चिंतन, अनिष्ट इच्छा, अनिष्ट बोलणे, अनिष्ट कर्म करणे यातून पाप निर्माण होते. शुभ चिंतन, शुभ इच्छा, शुभ बोलणे, शुभ कर्म करणे यातून पुण्य निर्माण होते. पुण्य निर्माण करण्याचे हे चार मार्ग आहेत. जितके पुण्य कमवाल तितके जीवनातले प्रॉब्लेम्स सुटत जातील व कसे सुटले हे ही कळणार नाही. परंतु त्यासाठी हे पथ्य पाळले पाहिजे. ह्याला मी पथ्य म्हणतो. डॉक्टर औषध देतो तेव्हा काही ना काही पथ्य सांगतो तसे आम्ही तुम्हाला जीवनविद्येचे औषध दिलेले आहे व हे पथ्य पाळले की जीवनात सुखच सुख येईल. पापातून सर्व दुःख निर्माण होते तर पुण्यातून सर्व सुख निर्माण होते म्हणून “पुण्य ते परोपकार व पाप ते परपीडा”

समर्थ रामदास स्वामी काय सांगतात, “पुण्य ते ईश्वरस्मरण, पाप ते विस्मरण” हे सुध्दा किती सुंदर आहे. बघा तुम्ही, “पुण्य ते ईश्वरस्मरण,” त्यांनी

नामस्मरण म्हटलेले नाही. ईश्वरस्मरण म्हटलेले आहे. दासबोधातही ते म्हणतात, “स्मरण देवाचे करावे” प्रथम देवाचे स्मरण म्हटलेले आहे व त्यासाठी नाम आहे. नामाशिवाय तुम्ही देवाचे स्मरण करूच शकत नाही. स्मरण देवाचे करायचे आहे व त्यासाठी नामाचा आधार घ्यायचा आहे. पण नामस्मरण करताना आपण स्मरण नामाचे करतो की देवाचे करतो हे बघितले पाहिजे. आज सगळी मंडळी नामस्मरण करतात. “श्रीराम जय राम जय जय राम”, “विठ्ठल विठ्ठल”, “ओम नमः शिवाय” हे नामस्मरण करणारी मंडळी स्मरण नामाचे करतात, ईश्वराचे स्मरण करत नाहीत. तुम्ही म्हणाल, हे करायचे की न करायचे? करायचे. का? तर “येईल तैसा बोल रामकृष्ण हरी” संत सांगतात ते लक्षात घ्या. पण तिथेच थांबू नको. तुला पुढे जायचे आहे हे लक्षात घे. “थांबला तो संपला” तुला पुढे जायचे असेल तर

तुला मार्गदर्शन पाहिजे. मार्गदर्शन करणाऱ्याला देव म्हणा, सद्गुरू म्हणा, मार्गदर्शक म्हणा, काहीही म्हणा पण तो पाहिजे, म्हणून,

“सद्गुरू वाचोनी सापडेना सोय,
धरावे ते पाय आधी आधी।
आपणासारिखे करीती तात्काळ,
नाही काळवेळ तया लागी।।
लोह परिसाची न साहे उपमा,
सद्गुरू महिमा अगाध।
तुका म्हणे कैसे आंधळे हे जन,
गेले विसरोनी खऱ्या देवा ।।

अशा सद्गुरूंना शरण जायचे की न जायचे हे तू ठरव कारण “तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार”.

विश्वाला सुखी करुया

बलिप्रतिपदा अर्थात दिवाळी यादवा. लाखो नामधारकांच्या जीवनात आनंदाची, सुखाची, तेजाची, ज्ञानाची पहाट निर्माण करणाऱ्या ज्ञानसूर्याचा, सद्गुरू श्री वामनराव पै यांचा तिथीप्रमाणे जन्मदिन.

सदा तुला वाटत राही
विश्वा द्यावे ऐसे काही
जीवनविद्येच्या प्रकाशाने
उजळाव्या दिशा दाही

जन्म तुझा हा देण्यासाठी
अमुची ओंजळ भरण्यासाठी
तुझ्याच कृपेने आली
पुण्याई अमुच्या गाठी

तु हे दिव्य कार्य केले
विश्वमानवा सुख दिले
आता मात्र तुला देण्याचे
क्षण अगदी जवळ आले

असे काय बरे तुला द्यावे ?
जे तुझ्याजवळी नसावे
विचार करुनही कळेना
ते नेमके काय असावे ?

खुप काही विचार करता
आले अमुच्या ध्यानी
सद्गुरूभाव असतो अपुला
जपुया नित्य मनी

कृतज्ञतेने अर्पण करितो
हा भाव तुझ्या चरणी
रुप तुझे वसे नयनी
अन् स्मरण क्षणोक्षणी

तुझी गुरुदक्षिणा आहे
खरंच जगा वेगळी
निरपेक्ष आणि निस्वार्थ
जीवनविद्या ही आगळी

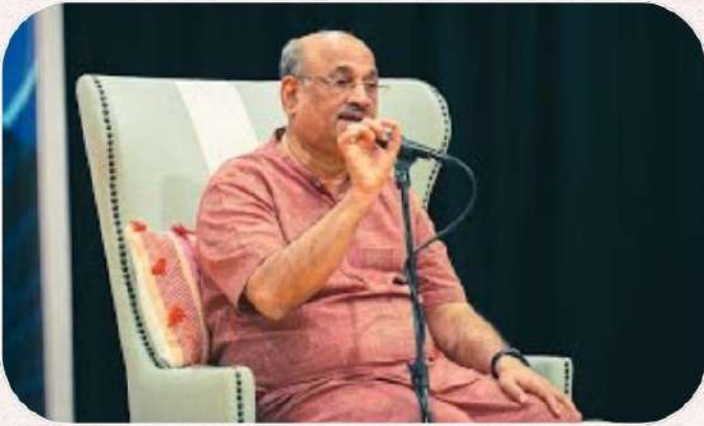
या विद्येने आता
स्वतः सुखी होऊया
इतरांना सुखी करुन
विश्वाला सुखी करुया

- परशुराम राणे
९८९२७५०९४५

प्रल्हादवाणी

भाग २१

जीवनात कृतज्ञतेशिवाय काहीच नाही. लोक मला विचारतात तुम्ही एवढी एनर्जी आणता कोठून? या प्रश्नाचे उत्तर तुमच्यातच आहे. मला एवढी एनर्जी तुमच्याकडूनच मिळते. मी वाचलेले एक उदाहरण देतो. सूर्यफूल हे सूर्याकडून ऊर्जा घेत असते आणि सूर्य नसतो म्हणजे जेव्हा ढगाळ वातावरण असते तेव्हा ते एकमेकांकडून ऊर्जा घेतात. खरेखोटे काय हे मला माहीत नाही. पण यातून आपण बोध घ्यायचा तो असा की आपण एकतर सद्गुरूरूपी ज्ञानसूर्याकडून ऊर्जा घेत असतो आणि दुसरे आपण जे काही कार्य करीत असतो त्या कार्यातून आपल्याला ऊर्जा मिळत असते. कार्य केल्याने नामधारकांच्या जीवनातील प्रश्न सुटतात. ते आनंदाने कृतज्ञता व्यक्त करीत असतात तेव्हा त्यांच्या त्या आनंदाचे ह्यातून आपल्याकडे तो आनंद येत असतो आणि आपल्याला कार्याची ऊर्जा मिळते.

मानवी जीवनात विसर ही समस्या आहे, तर कृतज्ञतेने स्मरण हा उपाय आहे. विसर कशाचा करायचा? आणि स्मरणात काय ठेवायचे? यालाही महत्त्व आहे. सद्गुरू म्हणतात “स्मरणात काय ठेवायचे आणि विस्मरणात काय टाकायचे हे ज्याला कळले तो शहाणा”. ह्यासाठी सद्गुरू आपल्याला शहाणपण देतच आहेत. आपण कृतज्ञता व्यक्त करतो तेव्हा आपल्याला बरेच फायदे होतात. पहिले म्हणजे आपली

एनर्जी वाढते कारण कृतज्ञता व्यक्त करताना एनर्जी काहीही वेस्ट होत नाही. एनर्जी वाचते आणि ती वाढत जाते. दुसरी गोष्ट म्हणजे आपली तडजोड वृत्ती वाढत जाते. सद्गुरू सांगतात तुम्हाला जर सुखी व्हायचे असेल तर तडजोड वृत्ती ही असलीच पाहिजे. कृतज्ञता असेल तर तडजोड वृत्ती येणार. भावाबद्दलची कृतज्ञता असेल तर प्रॉपर्टीसाठी वाद न करता तडजोड वृत्तीने जे काही ठरेल ते मान्य करशील. असा मार्ग काढला तर एनर्जी वाया जाणार नाही म्हणून तडजोड वृत्ती ही कृतज्ञतेतून निर्माण होते हे लक्षात ठेवायचे.

क्षमाशीलता ही सुध्दा कृतज्ञतेतून निर्माण होते. क्षमाशीलतेला इंग्रजीत forgiving nature म्हणतात. forgive म्हणजे सोडून देणे. छोट्या छोट्या गोष्टी सोडून देता आल्या पाहिजे. मोठ्या गोष्टी सोडून आपल्याला काही नटसम्राट व्हायचे नाही आहे. शुल्लक गोष्टी आपण सोडून देणे गरजेचे आहे. शुल्लक गोष्टी आपल्याला सोडून देता आल्या नाहीत तर आपण जीवनात यशस्वी होणार नाही. नाती रहाणार नाहीत. नाती गोत्यात येतील. यासाठी एक गोष्ट सांगतो. दोन मित्र कॉलेजमध्ये जात असतात. त्यातल्या एका मित्राची परिस्थिती गरीबीची असते. तो एकदा आपली फाटलेली पॅट रफू करून घालतो. रफू केलेले कोणाला दिसू नये म्हणून तो ते लपवण्याचा प्रयत्न करत होता. पण त्याच्या त्या मित्राने त्याची टिंगल तर केलीच पण इतरांनाही ते दाखवत राहिला. त्यामुळे त्यांची मैत्री तुटली. काही वर्षांनंतर ज्याने टिंगल केलेली होती तो आपल्या त्या मित्राकडे गेला. त्याला पाहून ह्याच्या मनात विचार आला की आता हा माफी मागायला आला असेल. तो म्हणाला अरे मी तुला हे सांगायला आलो आहे की त्यावेळी तुझी रफू केलेली पॅट पाहून मी टिंगल केली होती. तेव्हा तू एक वाक्य म्हणाला होतास की, “देव न करो आणि तुझ्यावर रफू करण्याची वेळ न येवो.” माझ्या मुलाच्या हृदयाला एक छिद्र होते ते मी रफू करू शकलो नाही आणि माझ्या मुलाला मी गमावले. आता आपल्या मित्राला तरी गमावूया नको या

विचाराने मी तुझ्याकडे आलेलो आहे. आपले मैत्रीचे नाते तरी जोडूया. ज्यावेळी हे करायला पाहिजे होते तेव्हा ते केले नाही. कुणाच्याही दुःखाचे मार्केटिंग करणे केव्हाही वाईटच. कुणी शाप देवो, ना देवो त्या दुःष्कर्माचे फळ निसर्गनियमानुसार मिळतेच. कुणालाही टोमणे मारत राहणे, कुणाच्या तरी दुःखाला टोचत राहणे हे त्यावेळी आनंददायी वाटत असते. त्यावेळी ते करताना परमानंद होत असतो पण ते योग्य नाही.

क्षमा करणे, सोडून देणे खूप महत्वाचे आहे. कुठलीही गोष्ट डोक्यात घेऊन बसू नका. कुठलीच गोष्ट मोठी नसते. सर्व गोष्टी शुल्लकच असतात. निमंत्रण पत्रिकेत माझे नाव छापले नाही म्हणून नाराज होऊन बसणे, ही काही मोठी गोष्ट आहे का? आपल्या नावाला विचारतय कोण? आपण कुठल्याही गोष्टीसाठी चिडतो. हे चिडायचे नाही. कार्यकर्त्यांनी कार्य करताना हे लक्षात ठेवायचे की कुठल्याही गोष्टीसाठी चिडायचे नाही. कार्यकर्ता कृतज्ञतेने कार्य करतो. आपले तन - मन - धन लावून कार्य करतो. एवढे उच्चशिक्षित तरुण इथे पार्किंग व्यवस्थेत उन्हातान्हात उभे राहून काम करतात. आपल्याला सर्वांना कार्यक्रमाचा आनंद मिळावा म्हणून ते मेहनत घेतात. त्यांना तिथे कार्यक्रमाचे काहीच मिळत नाही. पाणी व्यवस्थेसहित सर्वच व्यवस्थांमध्ये कार्य करणारे कार्यकर्ते खूप मेहनत घेतात तेव्हा तुम्हाला एखादी गोष्ट मिळाली नाही म्हणून चिडू नका. याउलट त्यांचे कौतुक करा. त्यांची पाठ थोपटा. तू कार्य करतो आहेस ना तुझे भले होणार असे म्हणा. त्याने तुमचे भले होईल. इतरांचे भले होऊ दे म्हणता म्हणता तुमचे भले कधी होते ते कळणारही नाही. पण एवढी साधी गोष्ट लोकांना समजत नाही. लोकांना इतरांचे भले होऊ दे म्हणायला भिती वाटते.

सांगायचा मुद्दा असा की forgiving nature हे खूप महत्वाचे आहे. ते कृतज्ञतेतून निर्माण होते. कृतज्ञतेतून इतरांचे चांगले बघायची सवय लागते. ही सवय तुम्हाला सर्वत्र उपयोगी पडते आणि लहानसहान गोष्टी बाजूला पडतात. forgiving nature ने नाती

जोडली जातात. तडजोड वृत्ती अंगी येते. कृतज्ञतेने माणसे जोडली जातात. आयुष्यात माणसे जोडण्याचे काम करत रहा. जेवढी माणसे जोडाल तेवढे तुम्ही मोठे व्हाल आणि माणसे तोडत राहिलात तर लहान व्हाल. सद्गुरूंनी आयुष्यात लाखो माणसे जोडली. कित्येकांनी तर त्यांना पाहिलेले ही नाही तरी ती जोडली गेली. ह्याला म्हणतात सामर्थ्य. जोडण्याला महत्त्व आहे. तोडण्याला नाही हे लक्षात ठेवा.

एकदा एका मुलाने आपल्या वडिलांना जे शिंपीकाम करत होते त्यांना प्रश्न विचारला तुम्ही काम करत असताना कैची पायाखाली ठेवता आणि सुई मात्र वर टोपीला लावून ठेवता असे का? वडिलांनी उत्तर दिले की सुई जोडण्याचे काम करते तर कैची कापण्याचे. म्हणजेच तोडण्याचे काम करते. जो जोडण्याचे काम करतो तो नेहमी वर असतो तर तोडण्याचे काम करणारा खाली असतो. तोडणाऱ्याला लोक एक दिवस पायदळी ठेवतात. forgiving nature ने तुम्हाला सर्व काही मिळेल आणि तुम्ही खऱ्या अर्थाने मोठे व्हाल. सुख शांती मिळेल. कृतज्ञतेमुळे डोक्यात फक्त प्रार्थना व सद्गुरू स्मरण असते. डोक्यात जर अन्य विचार नसतील तर मानसिक शांतीच मिळणार. कृतज्ञतेचे सर्व फायदेच फायदे आहेत. मला मनापासून वाटते की लोकांनी ह्या लहान लहान गोष्टी शिकाव्या. प्रपंचात ह्या गोष्टी खूप गरजेच्या आहेत.

लोक मला येऊन विचारतात चित्ताकाश आणि चिदाकाश म्हणजे काय हो? मी म्हणतो 'तू ज्या भूताकाशात वावरतो आहेस ते आधी समजून घे.' परमार्थातल्या गोष्टी विचारायला लोकांना खूप आवडते.

त्रिपुटी म्हणजे काय? असे विचारले की मी त्यांच्याकडे असे बघतो. अरे तुझ्या अंगावर ही जी पुटे चढलेली आहेत ती अगोदर काढ. परमार्थातले त्रिपुटी म्हणजे काय? ते नंतर बघू. कृतज्ञता हे पुण्य आहे असे सद्गुरू सांगतात. मलाही वाटते कृतज्ञतेत सर्व काही आहे. कृतज्ञता ही शक्ती आहे. कृतज्ञता ही युक्ती आहे.

कृतज्ञता ही भक्ती आहे. कृतज्ञता हा गोंद आहे. कृतज्ञता हा चुंबक आहे. कृतज्ञता हे शहाणपण आहे. कृतज्ञता हा सुखाचा राजमार्ग आहे. कृतज्ञता कोणाकोणाची बाळगायची? कुटुंब, सद्गुरू यी सर्वांची कृतज्ञता बाळगायला हवीच पण आपण आपल्या देशाशी सुध्दा कृतज्ञ असायला हवे. आपण आपल्या देशाशी किती कृतज्ञ असतो हे प्रत्येकाने आपापले पहावे. वागणूकीतून कळते की आपण देशाबद्दल कृतज्ञ नसतो. देशाबद्दल कृतज्ञ रहायचे म्हणजे काय? हे समजण्यासाठी आधी देश म्हणजे काय? जाणून घेतले पाहिजे. देश म्हणजे देशातील माणसे तर आहेच पण देशाची धनसंपदा, नैसर्गिक संपदा म्हणजे सुध्दा देशच आहे. ह्या नैसर्गिक संपत्तीची काळजी घेणे म्हणजे कृतज्ञता आणि या नैसर्गिक संपत्तीची वाट लावणे

म्हणजे कृतघ्नता आहे. आपल्याला ह्या नैसर्गिक संपत्तीची काळजीच नसते. आपण देशातल्या पाण्याची वाट लावतो आणि चंद्रावर पाणी शोधतो आहे. आधी इथले पाणी जपण्याचा प्रयत्न करा. 'सद्गुरू पाणी कसे जपून वापरायचे' हे इतरांना सांगतो आणि स्वतः मात्र पाणी वाया घालवतो ह्याला काय अर्थ आहे?

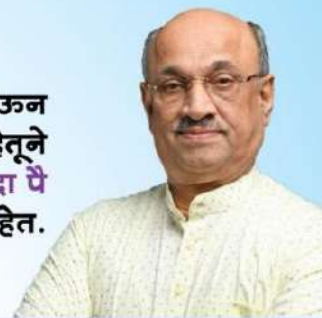
लोकसंख्येच्या बाबतीतही तेच. चायना त्यात अग्रेसर आहे म्हणतो पण आपण तरी कुठे मागे आहोत? अन्नधान्याच्या नासाडीतही आपण अग्रेसर आहोत. दरवर्षी लाखो टन अन्नधान्य वाया घालवतो. गोदामातही धान्य ठेवलेले असते तेव्हा तिथे ते धान्य उंदीर खातात. दोन प्रकारचे उंदीर असतात. एक खरेखुरे जिवंत उंदीर आणि दुसरे माणसातले उंदीर. दोन्ही प्रकारचे उंदीर गोदामे पोखरतात. लग्न कार्यातही आपण अन्नाची किती नासाडी करतो. बुफे पध्दतीत लोक आपल्या ताटात भरभरून वाढून घेतात आणि नाही संपले की टाकून देतात. पंगतीत जेवण वाढले जाते. ती पद्धत मला आवडते. त्यातही प्रॉब्लेम असतो की एखादा पदार्थ हवा असतो पण तो वाढायला कुणी येतच नाही. ती व्यवस्था चोख करून प्रॉब्लेम सोडवता येतो. बुफेतही आपण काळजी घेऊच शकतो. अन्न वाया घालवू नका. अन्न-पाणी वाया घालवू नये तसेच वीजही वाया घालवू नये. शहरातल्या लोकांना वीज भरपूर मिळते पण गावाकडील लोकांना वीजेचा तुटवडा सहन करावा लागतो. शहरी लोकांना ती सहज मिळते त्यामुळे त्याचे महत्व कळत नाही. देशाचे नैसर्गिक संपत्ती जपणे ती वाचवणे ही देशाबद्दलची कृतज्ञता आहे.

अलिकडेच एक गृहस्थ आपल्या सैनिक मुलासह मला भेटायला आले होते. त्यांचा मुलगा सैनिक आहे हे

महिलादातृ
स्वप्न

या विषयाचे ज्ञान सर्वांना अवगत होऊन सर्वांची सर्वांगीण प्रगती व्हावी या हेतूने गेली ५ वर्षे आदरणीय श्री प्रल्हाददादा पै हा विषय प्रबोधनातून उलघडून सांगत आहेत.

त्यांनी मला सांगितले. पण त्यांचे स्वतःचे दोन्ही हात गेलेले होते. ते कसे गेले ? हे मी विचारले नाही पण त्यांनी जे सांगितले त्यावरून ते ही सैनिक असावेत. मी उठून त्यांना सॅल्यूट केला. ते म्हणाले की, शहीद जवानांच्या मदतीसाठी आम्ही एक संस्था स्थापन केलेली आहे. मी त्यांना लगेच सांगितले तुम्हाला काही सहकार्य हवे असल्यास सांगा आमची संस्था ते सहकार्य नक्कीच करेल. आमची संस्था सैनिकांसाठी काय करू शकते? हे तुम्ही आम्हाला सांगा असे मी त्यांना सांगितले. त्यांचे दोन्ही हात गेलेले पाहून मला एक गोष्ट आठवली. एक सुंदर तरुणी विमानात आपल्या सीटवर बसायला गेली तेव्हा तिने शेजारच्या सीटवर दोन्ही हात गमावलेला माणूस बसलेला पाहिला. तिने एअर होस्टेसकडे तक्रार केली की, मी ह्या माणसाच्या बाजूला बसणार नाही. हे माझ्या स्टेटसला शोभणारे नाही. मला दुसरीकडे कुठे जागा आहे का ते पाहून सांग, मी तिथे बसेन. एअर होस्टेस सगळीकडे पाहून आली आणि म्हणाली कुठेही जागा नाही. तुला इथेच बसावे लागेल. पण थोड्या वेळाने पायलटने सांगितले की फर्स्ट क्लासमध्ये एक जागा आहे. ही तरुणी त्या जागेवर जाण्यासाठी उठत असताना एअर होस्टेस म्हणाली ती जागा तुझ्यासाठी नाही तर त्या गृहस्थांसाठी आहे. ते तुला बाजूला नको आहेत ना! एअर होस्टेसने त्या गृहस्थांना तिथे शिफ्ट केले. ते गृहस्थ आधी काहीच बोलले नाहीत. त्यांनी उतरण्यापूर्वी तिथल्या लोकांना सांगितले. मी सैनिक होतो. युद्धात माझे दोन्ही हात गेले. त्या बाईचे वागणे बघून मला असे वाटले की मी कुठल्या लोकांसाठी माझे प्राण धोक्यात घातले होते? पण एअर होस्टेसच्या वर्तणूकीने मी सुखावलो. मी जे माझे कर्तव्य बजावले त्याचा मला अभिमानच वाटला. आपल्याला आपल्या सैनिकांबद्दल काहीच वाटत नाही. खरेतर ते आपल्यासाठी काय करतात याची आपल्याला कल्पनाही नसते. आपण त्यांचा नेहमीच आदर राखला पाहिजे. मानसन्मान केला पाहिजे.

ज्याच्याकडे कृतज्ञता असते तो आपल्या कर्तृत्वाने, खऱ्या अर्थाने मोठा होत असतो. पैशाने कुणीही मोठा होऊ शकतो. ह्या ना त्या मार्गाने पैसे मिळवून माणसे पैशाने मोठे होऊ शकतात. पण ज्याच्याकडे कृतज्ञता असते जो आपल्या कर्तृत्वाने मोठा होतो.

सचिन तेंडुलकर जेव्हा रिटायर्ड झाला तेव्हा त्याने त्या पीचला नमस्कार केला आणि म्हणाला "ह्या बावीस यार्डांनी मला मोठे केलेले आहे." म्हणून मी त्याच्याशी कृतज्ञ आहे.

आपल्या जीवनातील प्रत्येक गोष्टीबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करत राहिला तरच माणूस मोठा होणार. टेनिसपटूंना आपण पहातो. खेळताना हरले की रॅकेट एकतर तोडतात किंवा ती आपटतात. त्यामुळे ते हरतात ते हरतातच, पुन्हा पुढे येत नाहीत. "ज्याने तुम्हाला मोठे केले त्याला तू तोडणार असशील तर तू मोठा कसा होणार". असे लोक तात्पुरते पुढे जाताना दिसतात पण नंतर अयशस्वी होतात. विद्यार्थ्यांनी सुद्धा आपली पुस्तके नीट जपून वापरली पाहिजेत. आपल्याला ज्ञान देतात म्हणून त्यांचा नीट वापर करणे ही पुस्तकांबद्दलची कृतज्ञता आहे. अन्न, पाणी, वीज नीट वापरणे ही देशाबद्दलची कृतज्ञता आहे.

स्वच्छता राखणे ही देशाबद्दलची कृतज्ञता आहे. आपण घाण करायची आणि दुसऱ्याने ते स्वच्छ करायचे, त्याला आम्ही पगार देऊ ही आपली मानसिकता असते. अमेरिकेत आम्ही घाण करणार नाही ही मानसिकता जोपासली जाते. त्यामुळे जिथे पाहू तिथे इस्टबीनची व्यवस्था असते. ते कचरा इस्टबीनमध्येच टाकतात. आपल्याकडे एकतर तशी

व्यवस्था ठिकठिकाणी दिसत नाही आणि ती व्यवस्था केली तर इस्टबीनच पळवणारे लोकही आहेत. रस्त्यावर इस्टबीन कशाला? मी माझ्या घरी घेऊन जातो ही आपली कृतज्ञता! एवढेच कशाला रेल्वेतल्या बाथरूम मधील टमरेलला आपल्याला साखळी लावून ठेवावी लागते ह्याला काय म्हणायचे? मेरा भारत महान म्हणतात आणि वागतात हे असे. आपला भारत महानच आहे पण त्याला महान ठेवायचे काम आपल्याला केले पाहिजे ना!

आपल्या भारतासारखे ऐश्वर्य संपूर्ण जगात कुठेही नाही. एवढी नैसर्गिक संपत्ती इतरत्र कुठेच नाही. जपान, चीन, युरोप या कुठल्याही देशांमध्ये एवढी नैसर्गिक साधन संपत्ती नाही आहे. उन्हाळा, हिवाळा, पावसाळा असे ऋतू आपल्याकडे आहेत. आपल्या देशात वातावरण कधीही टोकाला जात नाही. पण कॅनडात गेलात तर तिथे प्रचंड थंडी असते. आपल्याकडे सर्वच गोष्टींची मुबलकता आहे अगदी रॉ-मटेरिअल सुद्धा भरपूर आहे. पण कष्ट करण्याची आपली वृत्ती नाही. तिथे आपण कमी पडतो. आपल्याला आपल्या देशाची कृतज्ञता निरनिराळ्या रितीने व्यक्त करता येते.

सैनिकांसारखा त्याग करण्याची क्षमता सर्वांमध्ये नसते. तरीही आपण आपल्या सैनिकांची कृतज्ञता व्यक्त करत नाही. देशातले निरनिराळे लोक खूप चांगले काम करत असतात. देशाच्या प्रगतीसाठी खूप कष्ट घेत असतात. त्या कष्टांची जाणीव ठेवणे म्हणजेच कृतज्ञता व्यक्त करणे. सद्गुरूंनी सांगितलेली love work and bless all हे आपल्या देशाप्रतीचे आपले कर्तव्य आणि कृतज्ञता आहे. आपण केलेल्या उत्तम कामाने कंपनीची उत्पादन क्षमता वाढणार आणि कंपनीची भरभराट होणार. कंपनीची भरभराट म्हणजे देशाची भरभराट होणार. कंपनी बंद पडली की देशाचे नुकसान होते. आज आपले किती उद्योगधंदे बंद पडलेले आहेत कारण काम निकृष्ट दर्जाचे. ह्याने देशाचे नुकसान होते. आपल्या वाट्याला जे जे काम आलेले आहे ते उत्तम करणे म्हणजेच देशाची कृतज्ञता आहे. आपण कुणाकुणाची कृतज्ञता व्यक्त केली पाहिजे. परमेश्वर, सद्गुरू, आई-वडिल, मुले, कुटुंब, आपल्या आजूबाजूचे आपले जग, आपली कंपनी आणि आपला देश ह्या सर्वांची कृतज्ञता आपण व्यक्त केलीच पाहिजे. कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी मनापासून भलं कर ची साधना करा. ह्याचे खूप चांगले आणि खूप लवकर परिणाम मिळतात. आपण ही साधना केली तर जीवनात सुख, शांती समाधान नक्की मिळेल. जीवनात आनंदीआनंद निर्माण होतो. कृतज्ञतेने सर्वांबद्दल प्रेम निर्माण होते आणि त्यातून आनंदाची निर्मिती होत रहाते.

गुरुपौर्णिमा 2019 चौथा दिवस
25.07.2019 प्रवचनावरून संकलित

जीवनविद्या मिशनचे व्हाट्सअप चॅनल

या चॅनलद्वारे जीवनविद्येच्या कार्याची संपूर्ण माहिती वेळोवेळी मिळत राहिल.

नक्की जॉईन करा व शेअर करा.

फॉलो करण्यासाठी QR Code स्कॅन करा.

प्रश्न तुमचे उत्तर प्रल्हाद दादांचे

प्रश्न: नामस्मरणात बर्हिमनाचा व अंतर्मनाचा संबंध येतो का ?

उत्तर: बर्हिमनाच्याद्वारे अंतर्मनाचे शुद्धिकरण होते ते कसे हे आपण आधी समजून घेऊया. आपण बर्हिमनाने जेव्हा नामस्मरण करतो तेव्हा नामस्मरण करता करता बर्हिमन स्थिर व्हायला लागते आणि अंतर्मनाचे शुद्धिकरण व्हायला लागते. अंतर्मन चैतन्यशक्तीशी जोडलेले असल्यामुळे त्याला चैतन्यशक्तीची ओढ ही असतेच. नामस्मरणाने बर्हिमनाचे sublimation झाले की अंतर्मन शुद्ध होऊ लागते. ते चैतन्यशक्तीकडे अधिकाधिक ओढले जाते आणि अंतर्मनाचे रूपांतर दिव्य मनात होते. सामान्यपणे अंतर्मनाचे उन्नयन (elevation) हे चालूच असते पण बर्हिमनाच्या हस्तक्षेपामुळे ते रोखले जाते. जेव्हा बर्हिमनच उरत नाही तेव्हा अंतर्मनाचे elevation होणे हे सोपे जाते कारण अंतर्मनाची natural tendency ही lifeward (जीवनाभिमुख) असते. स्वरूपाकडे जाण्याची त्याची ओढ ही स्वाभाविक आणि नैसर्गिक असते पण त्याला बर्हिमन बाधा घालत असते. बर्हिमन जेव्हा स्थगित होते तेव्हा अंतर्मनाचे उन्नयन होते. उपाधी धारण करताना शिवाचे रूपांतर जीवात होते आणि शुद्ध जाणीव स्वरूप शुद्ध नेणीवेचे रूपांतर अशुद्ध जाणीव स्वरूप अशुद्ध नेणीवेत होते. अखंड नामस्मरणाने बर्हिमनाचे sublimation झाले की अंतर्मन शुद्ध होते आणि पुन्हा उलट प्रक्रिया सुरू होते म्हणजेच जीवाचे रूपांतर पुन्हा शिवात होवू लागते. नामस्मरणाने बर्हिमनाचे sublimation (रूपांतर) होते याचा गुह्यार्थ काय ते लक्षात घेऊया. बर्हिमनाचे sublimation म्हणजे समाजनिर्मित 'मी' चे रूपांतर

होणे. समाजनिर्मित मी म्हणजेच बर्हिमन. ह्या समाजनिर्मित बर्हिमनाच्या द्वारेच आपण विचार करतो व समाजात वावरत असतो. व्यवहार करत असतो. संतांचा समाजनिर्मित मी हा साधनेने गळून पडलेला असतो. त्यांची जागृती झालेली असते. तिथे पूर्णपणे विठ्ठलच असतो. सामान्य माणसाचे तसे नसते. सामान्य माणसांच्या नकारात्मक विचारांमुळे त्यांच्या बर्हिमनाचा पॅटर्न निगेटिव्ह झालेला असतो.

एकदा का बर्हिमनाचे शुद्धिकरण झाले की अंतर्मनाचे शुद्धिकरण होते. subconscious mind is subject to conscious mind. बर्हिमनाला जे वाटते ते अंतर्मनाला पटले पाहिजे. आता प्रश्न असा निर्माण होतो की अंतर्मनाला तर reasoning power (तर्कबुद्धी) नसते तर त्याला पटण्याचा प्रश्न उद्भवतो कुठे. बर्हिमनानेच अंतर्मनाचा पॅटर्न निगेटिव्ह बनवलेला असतो त्या निगेटिव्ह पॅटर्नला बर्हिमनाने केलेला positive विचार पटत नसतो यासाठी प्राथमिक गरज आहे ती अंतर्मनाचा पॅटर्न बदलण्याची. विश्वप्रार्थना पुन्हा पुन्हा म्हणत राहिल्याने अंतर्मनाचा पॅटर्न बदलणार आहे. यानंतर ज्या सकारात्मक सूचना आपण अंतर्मनाला देतो, ते त्या स्विकारायला लागते.

प्रश्न: साधनेने आपल्याला स्वरूपाचे दर्शन होते म्हणजे नक्की काय होते ?

उत्तर: अध्यात्मातले काही शब्द हे फसवे आहेत. दर्शन होते म्हणजे लोकांना वाटते की ईश्वर प्रत्यक्ष दिसला पाहिजे. दर्शन म्हणजे दिसणे नसून ईश्वराचा अनुभव येणे असा आहे. आपल्याच जाणीवेला स्वानंदाचा अनुभव यायला लागणे म्हणजे दर्शन. आपल्या existence चा अनुभव येणे याला दर्शन म्हटलेले आहे. जोपर्यंत समाजनिर्मित 'मी' ला बाजूला करत नाही तोपर्यंत स्वरूपाचे दर्शन होऊ शकत नाही. समाजनिर्मित मी म्हणजे ह्या देहाला समाजाने एक नाव दिलेले आहे आणि ह्या देहात असलेल्या मनाने ते नाव स्विकारलेले आहे. ह्या देहावर जे जे संस्कार झाले ते ते मनाने स्विकारलेले. खरेतर जाणीवच

देहामार्फत व्यवहार करत असते. स्वस्वरूपाच्या विसरात ह्या देहाचा चालक समाजनिर्मित मी होवून बसला आहे. मी अमूक, माझी जात अमूक, मी अमुकची मुलगी, अमुकची पत्नी असे सर्व लेबल्स लावून आपण व्यवहार करत रहातो. मी अमुकतमुक म्हणून आपण व्यवहार करीत रहातो. पण खरेतर असे तिथे कुणी नाहीच आहे. समाजाने दिलेले नाव हे त्या देहाला दिलेले नाव आहे. तिथे आहे ती फक्त जाणीव आहे. पण त्या जाणीवेच्या विसरात आपण देहामार्फत काम करीत रहातो. हा देह चालवतो कोण? तर जाणीवच देह चालवते. Consciousness म्हणजेच जाणीव. ही जाणीवच सर्व करत असते. आपण ज्या नावाने ओळखले जातो तो समाजनिर्मित मी. हा समाजनिर्मित 'मी' च आपण स्विकारलेला आहे. त्यामुळेच सर्व प्रश्न निर्माण झालेले आहेत. या समाजनिर्मित 'मी' ला आपण बाजूला करणार तेव्हाच आपल्याला ह्या जाणीवेची जाणीव होणार. ही जाणीव जेव्हा स्वस्वरूपाचे भान घ्यायला लागणार तेव्हाच तिला स्वरूपाची जाणीव होईल आणि तेव्हा तिला आपसूक जाणवेल की ते स्वरूप आणि आपण एकच आहोत. स्वरूपाचे दर्शन होते म्हणजे स्वरूपाचा अनुभव येतो. जाणीवेला स्वतःच्या अस्तित्वाचे (existence) चे भान येते.

आता समाजनिर्मित 'मी'च्या माध्यमातून जाणीव सर्व करत आहे. सद्गुरूच्या मार्गदर्शनाखाली आपण जेव्हा दिव्य साधना सातत्याने आणि अट्टाहासाने करू तेव्हाच ह्या जाणीवेला स्वतःच्या अस्तित्वाचा (existence) अनुभव यायला लागेल. हा अनुभव जसजसा वाढायला लागेल तसतसे जाणीवेला स्वरूपाची ओळख पटायला लागेल मग ती जाणीव स्वरूपाच्या ठिकाणी स्थिर होईल आणि जाणीवेला स्वरूपाचे दर्शन होईल म्हणजेच तिला स्वरूपाचा अनुभव येईल. सद्गुरू कृपा होऊन अनुभव येणे ह्यालाच दर्शन असे म्हणतात.

प्रश्न: नामसंप्रदायाचे खास वैशिष्ट्य काय ?

उत्तर: नामाचे महत्व इतके आहे की एक नाम घेतले की बाकी काहीही करायला नको कारण नाम हेच औषध आहे आणि नाम हेच पथ्य आहे. नाम हा योग आहे आणि यागही (यज्ञ) नामच आहे. थोडक्यात नामच आपले सर्वस्व आहे आणि नाम हाच उपाय आहे. नाम घेतल्याने तुम्हाला परमेश्वराचेही दर्शन होऊ शकते. नाम घेण्यासाठी काळवेळ कशाचेही बंधन नाही. नाम कधीही घ्या, कसेही घ्या, कुठेही घ्या. नामस्मरण हे आपल्या साधनेचे सार आहे. यासाठी सद्गुरूंनी आपल्या संस्थेला नामसंप्रदाय असे नाव दिलेले आहे.

• इंडिया मराठी कॉन्फरन्स कॉल : ०१.११.२०२३

सद्गुरु गीत

चला जीवनविद्येत जाऊ
जीवाच्या सद्गुरुला पाहू ॥१॥

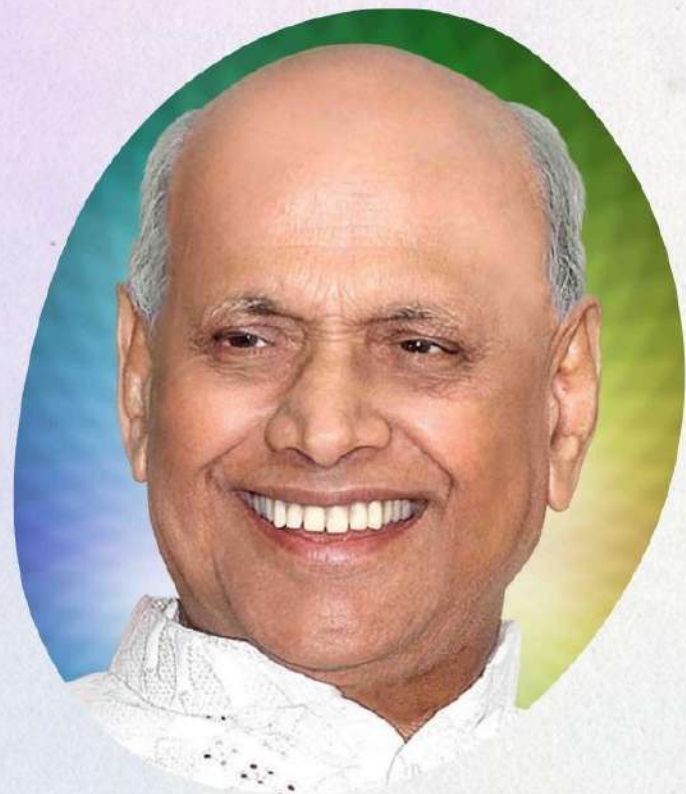
नामधारकांच्या होतील भेटी
सांगू जीवनविद्येची महती
चला जीवनविद्येत जाऊ
जीवाच्या सद्गुरुला पाहू ॥१॥

हे ज्ञानामृताचे माहेर
सर्व सुखाचे असे भांडार
चला जीवनविद्येत जाऊ
जीवाच्या सद्गुरुला पाहू ॥२॥

संसाराची तरली होडी
लागली नामस्मरणाची गोडी
चला जीवनविद्येत जाऊ
जीवाच्या सद्गुरुला पाहू ॥३॥

जन्म नाही रे आणिक
सद्गुरु पुण्याईची हाक
चला जीवनविद्येत जाऊ
जीवाच्या सद्गुरुला पाहू ॥४॥

- वैशाली गोसावी
८०८७८७५२८५

मनमंदिरा लेख २४

'यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते, रमन्ते तत्र देवता:'

मनुस्मृतीमधील या श्लोकात स्त्रिला देवतेचे स्थान दिलेले आहे. निसर्गाच्या नवनिर्माण कार्यातील एक महत्त्वाची व्यवस्था असणाऱ्या स्त्रीकडे, आपल्या भारतीय संस्कृतीने, देवता म्हणून पहायला सांगितले आहे. स्त्री आणि पुरुष हे नैसर्गिक पद्धतशीर व्यवस्थेचे भाग आहेत त्यामुळे दोघेही तितकेच महत्त्वाचे आहेत. हे जाणून आपल्या पूर्वजांनी दोघांना सर्व बाबतीत समान अधिकार दिले होते. किंबहुना अधिकाराचा प्रश्नच नव्हता तो सहज सहजीवनाचा भाग होता.

नंतरच्या काळात परकीय आक्रमणे झाली. कुटुंबाच्या सुरक्षिततेसाठी विशेषतः स्त्रिया आणि मुलींचा शत्रूपासून बचाव करण्यासाठी त्यांना घराबाहेर पडण्यास, बाहेर काम करण्यास बंदी घालण्यात आली. ही झाली एक बाजू, आणि परकीय राजवट आल्याने त्यांच्या संस्कृतीचा प्रभाव आपल्या लोकांच्या मनावर पडला असावा ही दुसरी बाजू! त्याचा परिणाम म्हणून हळूहळू स्त्रियांवर अनेक बंधने घालण्यात आली. शिक्षणापासून, समाजात वावरण्यापासून वंचित ठेवले जाऊ लागले. परिणामी तिचे पुरुषापेक्षा दुय्यम स्थान निर्माण होऊन तिच्यातील आत्मविश्वास नाहीसा झाला.

आता काळ बदलला आहे. महात्मा फुले आणि सावित्रीबाई फुले तसेच इतर अनेक समाजसुधारक यांच्या प्रेरणेने आणि प्रयत्नांनी स्त्रीला शिक्षण मिळू लागले. वेळ लागला पण परिस्थिती बदलू लागली. स्त्रिया विविध क्षेत्रांत उंच भरारी घेत आहेत. राष्ट्र उभारणीच्या कार्यात मोलाचे योगदान देत आहेत. तरीही स्त्रिला दुय्यम दर्जाची वागणूक देण्याची पुरुषांची मानसिकता आणि त्यातून बाहेर पडण्याची स्त्रियांची मानसिकता अजून संपूर्णपणे तयार झालेली नाही. बाहेर कितीही कतृत्व गाजवले तरी घरात समान वागणूक

मिळत नाही हे चित्र आजही काही घरात दिसून येते. माझ्या दोन मैत्रिणी प्रथितयश बँकामध्ये मोठ्या पदावर कार्यरत आहेत. दिवसभर बँकेत काम करून घरी आल्याबरोबर त्या कपडे बदलून थेट स्वयंपाक घरात शिरून रात्रीच्या जेवणाची तयारी सुरू करतात. त्यांच्याच सोबत घरी आलेला त्यांचा नवरा दिवाणखान्यात बसून रिमोटने टिव्हीवर चॅनेल बदलत चहाची ऑर्डर सोडतो.

माझ्या जवळच्या नात्यातील एक स्त्री नवऱ्यापेक्षा जास्त काम करते, सकाळी सर्वांच्या आधी उठून दिवसभर काम करून रात्री सर्वांच्या नंतर झोपते. आता पन्नाशी ओलांडली तरिही नवऱ्याला प्रचंड घाबरून असते. सर्व वस्तू त्याच्या हातात नेऊन देण्यासाठी धडपड करते. आणि तरीही त्याचा ओरडा खावा लागतो. अशा अनेक स्त्रिया आहेत. आपल्या पूर्वजांनी स्त्रिला दिलेले देवतेचे स्थान नको किमान समान वागणूक तरी हवी याची जाणीव या स्त्री-पुरुषांना करून देण्याची गरज आहे.

हजारो लेकरांची माय झालेल्या पद्मश्री पुरस्काराने सन्मानित सिंधुताई सपकाळ, मुलगी म्हणून जन्माला आल्यामुळे, स्वतःच्या जन्मदात्या आईलाही नकोशी झाली. अनंत यातना, संकटांना सामोरे जावे लागले.

गाईच्या गोठ्यात मुलीला जन्म दिला. त्यांच्या जिजीविषु वृत्तीमुळे म्हणजेच जीवनावरील प्रेमांमुळे त्यांच्यातील माया, प्रेम, काळजी, आपुलकीची भावना तशीच राहिली. त्यांनी अनेकांचे आयुष्य सावरले. लहान वयात गरोदरपणात ज्याने त्यांना घरातून बाहेर काढलं त्या

नवऱ्यालाही त्याच्या शेवटच्या दिवसात त्या माऊलीने आईची मायेने सांभाळले. हे केवळ एक स्त्री करू शकते. कारण ती निसर्गतः मनाने खंबीर आणि वात्सल्यमूर्ती असते. पण सामाजिक परिस्थितीतून आलेली बंधने, चुकीची शिकवण यामुळे ती स्वतःच स्वतःला कमजोर समजू लागते.

आजही काही स्त्रियांना घरातून आणि समाजातून प्रचंड त्रास सहन करावा लागतो. ज्यांच्यासाठी आयुष्यभर कष्ट केले त्यांच्याकडूनच शारीरिक, मानसिक, आर्थिक, भावनिक अशा सर्व प्रकारचं नुकसान सहन करावे लागते. त्यामुळे त्यातील काही जणींना नैराश्य येतं, आत्मविश्वास ढासळतो. प्रौढ वयात ते जास्त जाणवतं. मुलं आपापल्या मार्गाला लागलेली असतात. त्यातच मेनोपॉजमुळे निर्माण होणाऱ्या शारीरिक आणि मानसिक बदलांना समोरे जावे लागते.

अशी वेळ येऊ नये म्हणून स्वतःलाच प्रयत्न करायला हवेत. आपल्या मनाची, आपल्या भावनांची जबाबदारी आपली आपणच घेतली पाहिजे. आपल्या जवळच्यांना आपली काळजी असतेच पण माझे शारीरिक आणि मानसिक आरोग्य जपणे ही माझी स्वतःची जबाबदारी आहे प्रत्येक स्त्री आणि पुरुषाने लक्षात घ्यायला हवे. समाजाची व्यवस्था उत्तम रितीने चालवण्यासाठी तसेच आपले राष्ट्र प्रगतीपथावर जाण्यासाठी जाणीवपूर्वक काम करणे ही स्त्री आणि पुरुष दोघांची जबाबदारी आहे.

अनिता सुनील मोरे
९९६७९६६१५०

हे भगवंता पै गुरुनाथ

हे भगवंता पै गुरुनाथा
आलो चरणी तुमच्या आता॥

होती अंधश्रद्धा होते अज्ञान
होता अहंकार होता अविचार
जिवनविद्येने दिले शहाणपण
झाले अमुचे सुखी जिवन॥१॥

हे दयावंता हे कृपावंता
आलो चरणी तुमच्या आता
शहाणपणाचे बीज रोविले
सुखी जिवनाचे पंचशील दिले
दिली दिव्य साधना, दिला दिव्य बोध,
नामस्मरणाने होतो आनंद॥२॥

विश्वप्रार्थना दिली हो तुम्ही
वास्तववाद शिकविला तुम्ही,
प्रयत्नवाद सांगितला तुम्ही
विकासवादाकडे झेप घेतो आम्ही॥३॥

हे भगवंता पै गुरुनाथा
आलो चरणी तुमच्या आता॥

जयसिंग बाबुराव खैरे,
गणेगाव, ता. भुम जिल्हा धाराशिव
९३५९६३७१४४

स्त्री सन्मान अभियान

स्त्रीचा आत्मसन्मान जागृत करून सर्वांनी स्त्रीचा सन्मान करावा यासाठी जनजागृती करत आहोत.
या उपक्रमांतर्गत महिलांना मुख्य प्रवाहात आणले जात आहे.
१) बेटी बचाव, २) बेटी पढाव, ३) विधवांना वेगळी वागणूक न देणे
२०१६ पासून. महाराष्ट्र. दोन कार्यशाळा.

ऋण निसर्गाचे

आज काळ्या आकाशात, नभ दाढूनिया आलं
पक्षी-प्राणी झाडे वेली, सर्व भिजून नाहलं
पाना-पानामंदी आज, रूप बहरून आलं
अन् हलकेच रान, सारं वलचिंब झालं.

रान झालं सारं ओलं, नव रुपंच ल्यालंय,
भरभरल्या घाटात पाणी झुळझुळ वहातंय
नदीची झालीया झोप, तिला उधाण आलंय
अन् सुट्टनी जोमानी, वारं हरखून गेलय.

किती दिस झाले होते, नव्हता पाण्याचा यत्ता
झाले किती साल-मास, रोज पाण्याचाच किता
कुनी पेकले आमचे, कोना सांगितली व्यथा
आज अखेर जाणली, आली श्रमाचीच सत्ता.

जन्म दिला निसर्गानं, त्यानं दाखवली खूण
वृक्षवल्लीच सोयरे, चला फेडू त्यांचे ऋण
करा भुईचे जतन, यातच आहे पुण्य
किती सोसल्या त्या ज्वाळा, परि झाली आज धन्य...

धरुनिया पुकीची कास, आता चालू आम्ही साथ
आजवर झाले किती सांगावे किती आघात
लावूनिया झाडे आता करू नवी ही सुरुवात
एक नवी ही कहाणी, एक नवे मनोगत...

- अमर आशा बनसोडे, ठाणे
९५९४९१४३९०

आम्ही जीवनविद्येचे भोई

१९९२ साली माझे होणारे पती म्हणजे जीवनविद्या मिशनचे प्रबोधक श्री. सुधीर शंकर पालकर. त्यांनी मला 'सदगुरुंचा अनुग्रह घेणार असशील तर पुढील गोष्टी होतील' अशी अटच घातली. मग काय ? या अटीनुसार मी लग्नबंधन स्वीकारण्या अगोदर सदगुरुंची अनुग्रहित झाले. प्रत्यक्ष विवाहानंतरचा 'संसार' सुरु झाल्यानंतर जीवनाच्या प्रत्येक टप्प्यावर सदगुरुंनी लिहिलेल्या जीवनविद्यारूपी "वेदांचा" पदोपदी उपयोग होत आहे हे जाणवायला लागलं.

मागील ३० वर्षांचा जीवनविद्येतला माझा प्रवास दृष्टीपथात आला आणि वाटले जे जे जीवनविद्या परिवाराचे सक्रिय सदस्य आहेत ते सारे जीवनविद्येचे भोई आहेत. 'भोई' म्हणजे आपल्या खांद्यावर पालखी वाहून नेणारे.

हो खरेच! सदगुरुंचे एकेक अमृत तुषार म्हणजे वेदांतील एकेक ऋचा आहेत. वेदोक्त शास्त्रे व पुराणे ही देववाणी असलेल्या संस्कृतमध्ये असल्यामुळे ती सर्वसामान्य माणसाला काहीशी अनाकलनीय राहिली; परंतु सदगुरुरचित जीवनविद्या ही अगदी साध्यातल्या साध्या माणसालासुद्धा समजू शकते अशी तिची ताकद आहे आणि हेच तिचे महात्म्यदेखील! सदगुरुनिर्मित जीवनविद्या ही स्थलकाल, जातीधर्म, भाषाप्रांत तसेच व्यक्तीचा आर्थिक, राजकीय, सामाजिक व बौद्धिक स्तर यांच्यापलिकडे जाऊन अवघ्या मानवजातीकरता मार्गदर्शन करते. जसे ते बुद्धाने, येशूने व श्रीकृष्णाने केले. जगातला कोणताही धर्म + जीवनविद्या = खरा मानवधर्म, जगातली कोणतीही संस्कृती + जीवनविद्या = खरी मानवी संस्कृती हे गणित एकदम perfect आहे.

आपण जीवनविद्येचे भोई आहोत असे जे मला म्हणायचे आहे ते याच अनुषंगाने की आपण वरीलपैकी कोणत्याही वर्गवारीतले असू; आपल्याला त्यासोबत जीवनविद्या समजून - उमजून घेऊनच आचरणात

आणायची आहे. विवाहानंतर जीवनविद्या आयुष्यात आली. त्यायोगे जीवनधर्मानुसार समता, सभ्यता, सामंजस्य, सहिष्णुता, समाधान, लवचिकता, नम्रता आणि कृतज्ञता ही जीवनविद्येने सांगितलेली मानवी संस्कृतीची तत्त्वे आचरली तर जीवनात खरे सुखशांती, यश, समृद्धी प्राप्त होण्यासाठी ती पुरेशी आहेत हे लक्षात आले व बुद्धीला पटलेसुद्धा! आजच्या काळात एखादी गोष्ट बुद्धीला पटणे अधिक महत्वाचे कारण बुद्धीला पटले तर ते चिरंतन टिकते.

आमच्या घरी गणपती उत्सव दरवर्षी प्रथा म्हणून नव्हे तर जीवनविद्येच्या ज्ञानाच्या तसेच विज्ञानाच्या नवनवीन कथा सांगण्यासाठी आम्ही साजरा करतो. या आमच्या ज्ञान माहिती व मनोरंजनपूर्ण गणपती बाप्पाचे दर्शन दरवर्षी आमच्या शाळेतील असंख्य विद्यार्थी -पालक व अगदी मुख्याध्यापक व शिक्षकमित्र देखील मोठ्या आनंदाने घेतात. आपण जीवनविद्येची पालखी आपल्या खांद्यावर घेऊन पुढे जात रहावे याचे आणखी एक महत्वाचे कारण म्हणजे ती आपल्याला कुठेही आदर्शवाद शिकवत नाही. वास्तववादच पहायला व अनुसरायला शिकवते. वस्तुस्थितीचा स्वीकार करून तिला सुरेख आकार द्यायला शिकवते. त्याकरता व्यक्तीपासून समष्टीपर्यंत सर्वांना उपयुक्त असा हरएक विषय शहाणपणाच्या अधिष्ठानावर सदगुरुंनी आपल्याला समजावून दिलेला आहे.

आपण नामधारकांनी जीवनविद्येची धुरा आपल्या खांद्यावर घेऊन मोठ्या अभिमानाने मिरवायला हवे. म्हणजे काय तर आपल्या कक्षेत येणा-या प्रत्येकाला मग ती आपल्या घरातील सेवा देणारी कामवाली असो, आपले शेजार-पाजारी असोत अथवा आपले कामावरचे सहकारी असोत वा नातेवाईक या सर्वांना जीवनविद्या सांगणे!

अलीकडेच माझ्या घरी स्वयंपाक करायला येणा-या अन्नपूर्णेच्या जीवनात एक दुखद प्रसंग घडला. अवघ्या चाळिशीत असा प्रसंग कोणावरच येऊ नये. तिचे

यजमान गेले. पदरात एक सातवीत शिकणारा लहान मुलगा. सासू व नणन्दा घरात होते नव्हते ते सर्व घेऊन गावी निघून गेल्या. स्वतः खूप कमी शिकलेली त्यामुळे चांगल्या पगाराची नोकरी मिळेल हे केवळ अशक्य. अशा सर्व प्रतिकूल परिस्थितीत ती पुरती घाबरून गेली, दिवसरात्र मुलाची चिंता करू लागली. तिला आम्ही उभयतांनी थोडा आर्थिक व मानसिक आधार देण्याचा प्रामाणिक प्रयत्न केला. ती स्वतःच्या या परिस्थितीबद्दल स्वतःलाच दोष देत होती, नशिबाला जबाबदार ठरवत होती. तिने वस्तुस्थितीचा स्वीकार करावा आणि स्व-कष्टाच्या जोरावर हिंमतीने पुढे जावे यासाठी दररोज समुपदेशन करत होतो. दोनतीन महिन्यात ती ब-यापैकी सावरली. मुलाला जीवनविद्या मिशनच्या बालसंस्कार केंद्रात पाठवायला लागली. स्वतःही सकारात्मक विचार करायला शिकली. तिच्या कोकणातील नातेवाईकांकडून खूप वेडेवाकडे अंधश्रद्धेने भरलेले उपाय सुचवले गेले. पण आता जीवनविद्येच्या ज्ञानामुळे ती शहाणी होत होती व त्या सर्वांना धीराने परतवून लावत होती. तिने स्वतःहून तिच्या परिचयातील एका स्त्रिया पतीच्या पाचव्या स्मृतिदिनानिमित्त जीवनविद्येचा उपासना यज्ञ आयोजित केला होता. आम्ही अणुशक्तिनगर उपकेंद्रातील नामधारकदेखील या तिच्या उमेदीत मोठ्या आनंदाने सामिल झालो. पतीनिधनानंतर, 'मला आता जगावेसेच वाटत नाही' असे म्हणणारी माझी अन्नपूर्णा आता इतरांचे दुःख हलके करून स्वतः समाधानी होत होती. ही आमच्या करता फारच सुखकारक बाब होती.

आम्ही दोघेही शिक्षक असल्याने विविध उपक्रम राबवित विद्यार्थ्यांपर्यंत जीवनविद्या पोहचवण्याचा प्रयत्न करतो. माणसाच्या जीवनात चढउतार येतातच. कोणत्याही अतिरेकी भावनेच्या प्रसंगी, थोडे थांबायचे व

झाल्या गोष्टीमागचे कारण कसे शोधायचे हेदेखील सदगुरूंनी आपल्याला शिकवले आहे. मला स्वतःला याची खूपदा प्रचिती येत असते. काम क्रोधादि सहा विकारांचे षडप्रेरणामध्ये रूपांतर कसे करावे हा सदगुरूंनी मांडलेला विषय मला जास्त भावतो.

प्रत्येकाचा स्वभाव वेगळा असतो. त्यामुळे कधी कधी आमच्यात काही काळ विसंवाद होतो. जीवनविद्येने दिलेल्या शहाणपणाच्या चार गोष्टींचा आठव होतो. "कधी तुझं खरं, कधी माझं खरं, नेहमीच म्हणशील माझं खरं, तर काहीच नाही खरं!!" हे प्रल्हाददादांनी शिकवलेले अप्लाइड जीवनविद्येचे सूत्र वापरून आमची गाडी पुन्हा रुळावर येते.

मी एम ए मराठी विषय घेऊन शिकले. त्यादरम्यान अभ्यासाच्या ओघात अनेक पाश्चात्य तत्त्वज्ञांचा व त्यांच्या थिअरिजचा परिचय झाला. त्यापैकी "Virtue is a Golden Mean of two Extremities" हे शिकवणारा प्लेटोचा गुरु ग्रीक तत्त्वज्ञ अॅरिस्टॉटल आणि सुवर्णमध्य साधायला शिकवणारे आपले सदगुरु हे सारखेच तोलामोलाचे आहेत हे लक्षात आले आणि सदगुरुंप्रति कृतज्ञतेची भावना अधिक दृढ झाली.

सांगण्याचे तात्पर्य असे की, आपण जेव्हा एखाद्याला जीवनविद्या ठासून सांगतो तेव्हा त्यामागे वैश्विकदृष्ट्या आधारभूत होतील अशा खूप बाबी असतात. म्हणूनच आपण बिनधोकपणे जीवनविद्या लोकांना सांगूया. सदगुरूंचे उतराई होऊया.

मंजिरी सुधीर पालकर
अणुशक्तिनगर (बीएआरसी), चेंबूर
९८१९७२००८७

स्वानंदयोग लेव्हल-१

Foundation Course

कमीतकमी वेळात जीवनविद्या तत्वज्ञानाची ओळख

कोर्स कालावधी : ४ तास

स्वानंदयोग लेव्हल-२

जीवन जगण्याची कला

सुखी जीवनाची गुरुकिल्ली मिळण्यासाठी

कोर्स कालावधी : २ दिवस

स्वानंदयोग लेव्हल-३

प्रवास उत्कर्षाचा

हमखास उत्कर्षाचा पासवर्ड मिळण्यासाठी

कोर्स कालावधी : २ दिवस

अमेरिकेत जीवनविद्या

मी अमेरिकेत बे एरिया कॅलिफोर्निया मध्ये २००९ पासून राहत आहे. गेल्या १३-१४ वर्षात अमेरिकेतील जीवनविद्या कार्यातून खूप काही शिकायला मिळाले. विशेषतः या जन्मशताब्दी वर्षात श्री सदगुरु आणि प्रल्हाददादांच्या आशीर्वादाने तसेच दादांच्या मार्गदर्शनाने जीवनविद्या ज्ञानाचा प्रचार आणि प्रसार करण्याची संधी मिळाली यासाठी मी कृतज्ञ आहे. हे करताना जो आनंद मिळाला तो तुम्हा सर्वांबरोबर वाटण्यासाठी हा छोटासा प्रयत्न करित आहे.

ऑगस्ट २०२२ मध्ये श्री प्रल्हाद दादांचे US आणि Canada मधील वेगवेगळ्या states मध्ये Life Management Seminars झाले. अमेरिकेतील सर्व नामधारकांसाठी श्री दादांचे आगमन, त्यांचा दिव्य सहवास, दादांकडून झालेला ज्ञानाचा वर्षाव आणि जीवनविद्येच्या कार्यविस्ताराची संधी म्हणजे आनंदाची पर्वणीच होती. ऑगस्ट २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यापासून या आनंद सोहळ्याची आणि दादांच्या झंझावाती उत्तर अमेरिका दौऱ्याची सुरुवात झाली.

पहिल्या ३ आठवड्यांमध्ये New Jersey, Philadelphia, Toronto, San Diego या शहरांमध्ये दादांचे Life Management Seminars झाले. हजारो लोकांनी या ज्ञानयज्ञाचा लाभ घेतला. दर ४-५ दिवसांनी होणारा विमान प्रवास, वेळेतले बदल

(time zone changes), अन्न-पाणी-हवामान बदल आणि प्रत्येक आठवड्यात ठिकठकाणी असलेले जाहीर कार्यक्रम हे सर्व बघता कोणाचीही दमछाक होईल. पण दिव्यत्वाचा, चैतन्याचा, आनंदाचा अखंड झरा असणारे दादा मात्र याला अपवाद होते. हे सर्व करताना ते सदा प्रसन्न आणि उत्साही होते. त्यांची प्रचंड ऊर्जा तरुणांना लाजवेल अशीच होती. २४ ऑगस्ट ला श्री प्रल्हाद दादांचे सौ. गीताताई दातार यांच्या समवेत बे एरिया मध्ये San Jose या शहरात आगमन झाले.

“प्रल्हाद दादा येती घरा, तोचि दिवाळी दसरा” या भावनेतून सर्व नामधारकांच्या घरांमध्ये जणू एखादा मोठा सण किंवा उत्सव असावा असे प्रसन्न आणि आनंदी वातावरण होते. पुढचे ५-६ दिवस खूपच मंतरलेले होते.

बे एरिया मध्ये दादांनी २ जाहीर कार्यक्रमांद्वारे मार्गदर्शन केले. २७ ऑगस्ट रोजी “Jeevanvidya wisdom for happiness and success” या विषयावर विद्यार्थी, युवा आणि Corporate Professionals यांना मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचा लाभ प्रत्यक्ष उपस्थित राहून आणि Zoom द्वारे जवळ जवळ ७० ते ८० लोकांनी घेतला. विशेषतः युवांनी दादांना त्यांच्या जीवनातील आव्हानांना कसे सामोरे जावे आणि यशस्वी व्हावे याविषयी प्रश्न विचारले आणि त्यावर केलेले मार्गदर्शन त्यांना खूपच भावले.

२८ ऑगस्ट २०२२ रोजी दादांनी “वेध अंतरंगाचा,

बोध शाश्वत सुखाचा" या विषयावर Fremont शहरातील Centerville community center च्या हॉल मध्ये मार्गदर्शन केले. बे एरिया मधील मराठी वर्गाकडून या कार्यक्रमास उत्तम प्रतिसाद मिळाला. हा कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी आणि त्याचा प्रचार-प्रसार मोठ्या प्रमाणावर करण्यासाठी महाराष्ट्र मंडळ बे एरिया, ईस्ट बे महाराष्ट्र मंडळ आणि स्वरसुधा या organizations ने एकत्रितरीत्या सहकार्य केले. या कार्यक्रमास जवळ जवळ १५० लोक प्रत्यक्ष उपस्थित होते. त्याचबरोबर फेसबुक लाईव्ह च्या माध्यमातून जगभरातील लोकांनी हा कार्यक्रम पाहिला. लोकांनी या कार्यक्रमानंतर खूप सुंदर प्रतिक्रिया व्यक्त केल्या. नवीन लोकांनी अनुग्रह घेतले, अनेक लोकांनी जीवनविद्येच्या conference calls व इतर उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्यासाठी नाव नोंदविले. जीवनविद्येच्या ग्रंथदिंडीद्वारे बरेच ज्ञानदान झाले.

दादांच्या उपस्थितीत अभ्यास वर्ग, साधना वर्ग, संगीत जीवनविद्या, उपासना यज्ञ असेही उपक्रम झाले. दादांच्या सहवासातले हे दिवस खूप अविस्मरणीय होते. अनेक नामधारक आणि श्रोते प्रथमच दादांना प्रत्यक्ष भेटले होते. पण दादांनी मात्र सर्वांना काहीच क्षणात आपलेसे करून घेतले. दादांकडे बघून क्षणोक्षणी इतरांना कसा भरभरून आनंद द्यावा आणि जीवनविद्या क्षणोक्षणी कशी जगावी हे शिकायला मिळाले. या सर्व अनुभवातून नामधारकांना जोमाने कार्य, अभ्यास व साधना करण्यासाठी खूप प्रेरणा मिळाली.

दादांच्या मार्गदर्शनाने भारावून गेलेल्या लोकांना जीवनविद्येशी जोडून ठेवण्यासाठी योजनाबद्ध पद्धतीने प्रयत्न करण्याचे ठरविले. सौ. गीताताई आणि श्री. दादांच्या मार्गदर्शनाखाली अमेरिकेतील नवीन लोकांना जीवनविद्येचे तत्त्वज्ञान सूत्रबद्ध पद्धतीने समाजविणारे conference calls सुरु करण्यात आले. येथील स्थानिक कार्यकर्त्यांनी दादांच्या कार्यक्रमाला आलेल्या लोकांशी वैयक्तिक संपर्क साधून जीवनविद्येच्या उपक्रमांची माहिती दिली आणि त्यांच्या संपर्कात

राहण्यासाठी whatsapp ग्रुप तयार केला. त्यांच्याशी नियमित संवाद साधण्यासाठी (Follow ups) आणि त्यांचे अभिप्राय व प्रश्न चांगल्या पद्धतीने जाणून घेता यावेत म्हणून ३-५ कुटुंबांसाठी मिळून एक जीवनविद्येचा अनुभवी नामधारक (group mentor) नेमण्यात आला. ३-४ महिन्यातून एकदा Zoom Video Calls द्वारे interactive sessions आयोजित केले. त्यातून जीवनविद्येचे प्रेरणादायी अनुभव आणि दैनंदिन जीवनात जीवनविद्येच्या साधना कशा वापराव्यात याविषयी उपयुक्त माहिती देण्यात आली. या सर्व उपक्रमांमुळे गेल्या वर्षभरात अनेक नवी कुटुंबे जीवनविद्येला जोडली गेली.

सदगुरु कार्य करण्याची संधी मिळाल्याबद्दल मी प्रल्हाददादा, सदगुरु तसेच या कार्यात योगदान देणारे अमेरिकेच्या विविध भागातील आणि बे एरिया मधील सर्व कार्यकर्ते, नामधारक आणि जीवनविद्या सेंटर USA यांची खूप कृतज्ञ आहे. या जन्मशताब्दी वर्षात जगभरात जीवनविद्येचा कार्यविस्तार मोठ्या प्रमाणावर होऊ देत आणि अधिकाधिक लोकांना जीवनविद्येचे ज्ञान मिळून त्यांचे जीवन सुखी होऊ देत हि सदगुरु चरणी प्रार्थना!

- अश्विनी तासगांवकर
(बे एरिया, कॅलिफोर्निया, USA)

सद्गुरु सहवासातील आठवणी....

१९८९ या वर्षी चेंबूरला जनरल एज्युकेशन शाळेत सद्गुरुंच्या प्रवचनांचे कार्यक्रम सुरू झाले. सद्गुरु पूर्वी टॅक्सीने प्रवास करायचे. त्यावेळी ते दादरला कृष्णकमलमध्ये रहात होते. एका शुक्रवारी सद्गुरुंचे प्रवचन झाल्यानंतर आपटे मामांनी (गणेश आपटे) मला व नंदू परब यांचा भाऊ सुधीर याला सद्गुरुंना त्यांच्या घरी सोडण्यासाठी सांगितले. सुधीर टॅक्सीत पुढे बसला. मी सद्गुरु व माईबरोबर मागे बसलो. सद्गुरुंसोबत जाण्याचा माझा पहिलाच प्रसंग होता.

मला आता सद्गुरु काय प्रश्न विचारणार या विचाराने मी घाबरलो होतो. पण महाराज मस्त गप्पा मारत होते. मी खुश झालो. नुकतीच राममंदिर व बाबरी दंगलीतून वातावरणात शांतता आली होती. महाराज म्हणाले, "जेव्हा शांतपणे प्रश्न सुटत नाही तेव्हा शस्त्रानेच प्रतिक्रिया द्यावी लागते. नुकतंच "हे राष्ट्र आमुचे अमेरिकेच्या पुढे पुढे जावे हे गीत" रिलीज झाले होते. (नंतर हे गाणं 'हे राष्ट्र आमुचे सर्वार्थाने पुढे पुढे जावे' असे केले) महाराज म्हणाले सध्या श्रीमंत राष्ट्र अमेरिका आहे या राष्ट्राबरोबर आपली दोस्ती व्हायला हवी. थोड्याच वर्षात खरोखरच दोस्ती झाली. आणि आज भारत महासत्ता बनण्याच्या मार्गावर आहे हे आपण पाहतो आहोत. मग महाराज म्हणाले, "आरती सुंदर झाली आहे, कशी सूचली?" मी म्हणालो, "महाराज मी नाही लिहिली. तुम्हीच माझ्याकडून लिहून घेतली आहे. मी निमित्त मात्र आहे." महाराज हसले.

थोड्याच वेळात दादर आले महाराज म्हणाले, "घरी या" मग त्यांच्याबरोबर चार मजले चढून घरी गेलो तेव्हा कळलं महाराज आपल्यासाठी किती त्रास सहन

करतात. पण आपल्याला दाखवत नाही. घरी गेल्यानंतर महाराजांनी श्रीफळ प्रसाद म्हणून दिला. सद्गुरुंचा आशिर्वाद घेऊन निघालो. तेव्हाच कळलं माझं लग्न ठरलंय. माझा मित्र श्री.दिपक झगडे म्हणाला लग्नासाठी मी मदत करतो. माझा भाऊ नामधारक श्री महादेव नामये आणि नामधारक श्री. कृष्णा बारस्कर यांनी आर्थिक मदत केली. त्यावेळी उपासना यज्ञात विवाह या पद्धतीची नुकतीच सुरुवात झाली होती. मी सद्गुरुंना विचारले की मला सुद्धा उपासना यज्ञात लग्न करायचे आहे. दादरच्या वनमाळी हॉलमध्ये लग्न करायचे ठरवले. मी पत्रिका घ्यायला गेलो तेव्हा मी म्हणालो, "महाराज उपासना यज्ञात लग्न करायचे आहे पण मंगलाष्टक म्हटल्याशिवाय लग्न झाले असे वाटत नाही." तोपर्यंत झालेल्या सात विवाह सोहळ्यात मंगलाष्टक झाली नव्हती. तेव्हा महाराज मला म्हणाले विश्वप्रार्थनेचा समावेश असलेली मंगलाष्टके लिही आणि ठिकसेन बांदकर यांना म्हणायला सांग. तेव्हा बांदकरबुवांना मी मंगलाष्टके लिहून दिली. त्यात काही सुधारणा करून जीवनविद्येची मंगलाष्टके आमच्या लग्नात म्हटली गेली. अंतरपाट न धरता पुरोहिताशिवाय सद्गुरुंच्या आशिर्वादने, नामधारक, वधूवरांचे नातेवाईक, पाहुणे मंडळींच्या उपस्थितीत सद्गुरु व माईच्या सानिध्यात लग्न सोहळा आनंदात व ऐश्वर्यात पार पडला. नामसंप्रदाय मंडळाने सुरू केलेल्या आगळ्यावेगळ्या पद्धतीत, उपासना यज्ञात आमचा विवाह संपन्न झाला. हा लग्न सोहळा झाल्याची वार्ता डॉ. काळकर कुटुंब यांनी रत्नागिरी टाइम्स वर्तमान पत्रातून सर्वत्र प्रसिद्ध केली. अनेक लोकांना कौतुक वाटले. गावाला गेल्यावर व्हिडिओ वरून लग्न सोहळा सर्वांना दाखवला. लग्न जमविताना आम्ही कुंडली पाहीली नव्हती. लग्नाची बोलणी करताना नामधारक श्री

स्वानंदयोग लेव्हल-४

मनःशांती साधना शिबीर

जीवनात मनःस्वास्थ्य मिळणे फारच आवश्यक आहे. मनःस्वास्थ्य बिघडले तर जीवनाला काहीच अर्थ उरत नाही, मनःस्वास्थ्य म्हणजे नेमके काय आहे व ते मिळवण्याचा नेमका मार्ग कोणता?

विविध साधनांच्या प्रात्यक्षिकांसहीत

कोर्स कालावधी : ३ दिवस

स्वानंदयोग लेव्हल-५

शोध परमेश्वराचा

* परमेश्वर समज - गैरसमज * परमेश्वर रूप - स्वरूप * सच्चिदानंद स्वरूप

* सच्चिदानंद स्वरूप आणि प्रपंच यांचा दैनंदिन जीवनातील संबंध

(स्वानंदयोग लेव्हल २ आणि ३ पूर्ण करणे आवश्यक)

कोर्स कालावधी : २ दिवस

वासुदेव परब साहेबांनी मध्यस्थी केली होती. आज २९ वर्षे संसार सुखाचा झाला. दोन मुलं आहेत. स्वतःची तीन घरं झाली. जीवनविद्येच्या ज्ञानामुळे परिस्थिती बदलली.

त्यानंतरच्या काळात सदगुरु बोरिवली कार्यालयात नामधारकांना प्रत्येक शुक्रवारी भेटायला यायचे. चेंबूरला शुक्रवारी सत्संग असल्यामुळे नेहमी जायला जमत नसे. एकदा मी सदगुरुंच्या भेटीला बोरिवली कार्यालयात गेलो. महाराजांनी परवानगीने मी गीत लिहिलेले एक गीत गायलो.

सांग कधी कळणार तुला जीवनविद्येची शिल्पकला॥
विचारांचा कर तू विचार, जीवनाला ते देती आकार।
महिमा कधी कळणार तुला, विश्वप्रार्थनेच्या सामर्थ्यातला॥

या गीतातील शेवटीची ओळ सदगुरुंनी सूचवलेली आहे. सदगुरुंनी स्वतः अनेक नामसंकीर्तने लिहिलेली आहेत व चाली सुद्धा सदगुरुंनी लावल्या आहेत.

सदगुरुंनी अनेक वर्षे हनुमान मंदिर, काळाचौकी येथे प्रवचने केली. आजही या मंदिरात जीवनविद्या कार्यालय आहे. ज्ञानेश्वरी लोकांना कळण्यासाठी प्राकृत भाषेत लिहिणारे आद्यकवी ज्ञानेश्वर महाराज होते त्याचप्रमाणे विज्ञानयुगात जीवनविद्या जगाला सांगून विचारातून क्रांती घडवून शांती निर्माण करणारे थोर तत्त्वज्ञ सदगुरु वामनराव पै आहेत. आणि ही जीवनविद्या अधिक सोपी करून सांगणारे त्यांचे सुपुत्र श्री. प्रल्हाददादा पै आहेत. आज आमच्या कुटुंबातील सर्व मंडळी जीवनविद्येत कार्यरत आहेत. आमच्या गावातसुद्धा प्रत्येक कार्यात शुभकार्यात विश्वप्रार्थना म्हटली जाते. विश्वप्रार्थना जनमानसात रुजू होत आहे. घर तेथे जीवनविद्या व जीवनविद्या तेथे विश्वप्रार्थना असेल तेव्हाच प्रत्येक कृती ही राष्ट्रहिताची, विश्वशांतीची जगाला दिसेल.

सदगुरु चरणरज

सहदेव नामये, चेंबूर | 9221004309

(या लेखाचा पूर्वार्ध ऑक्टोबर २०२३ या अंकात आहे)

घरोघरी विश्वप्रार्थना दिव्य उपक्रम

“तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार” असा दिव्य संदेश देणारे थोर समाजसुधारक, तत्त्वज्ञानी सदगुरु श्री वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दीवर्षानिमित्त जीवनविद्या मिशनने घरोघरी विश्वप्रार्थना दिव्य उपक्रमाचा संकल्प केला आहे. दिव्य, सकारात्मक आणि शुभ विचारांच्या विश्वप्रार्थनेची घरोघरी पेरणी व्हावी आणि या दिव्य सुंदरविचारांच्या शुभ लहरी (Positive Vibrations) सर्वत्र पसराय्या हा या उपक्रमाचा शुद्ध हेतू आहे.

स्वतःसाठी मागताना इच्छा करताना मनात शंकाकुशंका येतात. परंतु जेव्हा आपण सर्वासाठी मागतो, इच्छा करतो त्यावेळेस मनात शंकाकुशंका येत नाहीत. सर्वासाठी केलेली प्रार्थना अंतर्मनापर्यंत सहज जाते व आपल्याला क्रिया तशी प्रतिक्रिया या निसर्ग नियमाप्रमाणे लाभ होतो.

सर्वांचं भलं व्हावं या दिव्य सकारात्मकशुभ विचारांच्या विश्वप्रार्थनेने आपल्या जीवनात सुख, शांती, यश, समाधान आणि स्थैर्य लाभावे यासाठी आपणही आमच्या सोबत ही विश्वप्रार्थना म्हणत म्हणत या दिव्य उपक्रमातसहभागी व्हावे ही नम्र विनंती. धन्यवाद !

आपल्या संस्थेच्या आवारात, परिसरात, कार्यालयात, बागेत आपल्या सोयीच्या वेळेनुसार अर्धा तास सामूहिक विश्वप्रार्थना जपयझ विनामूल्य स्वरूपात केला जाईल. मराठी, हिंदी, इंग्रजी, गुजराती या विविध भाषांतून हा जपयझ केला जाईल.

पढचे पाऊल - गौरी गोसावी

सारेगमप लिटिल चॅम्प स्पर्धेत अंतिम फेरीत विजयी होऊन 'महाराष्ट्राची महागायिका' होणे हा कठिण टप्पा प्रचंड जिद्द, चिकाटी आणि मेहनतीने यशस्वीपणे पार पाडणारी आमची कन्या कुमारी गौरी भूषण गोसावी! अगदी लहान वयात गौरीच्या यशस्वी वाटचालीचे पुढचे पाऊल म्हणजे एका चित्रपटात पार्श्वगायिका म्हणून गाणे गाण्यासाठी मिळालेली सुवर्ण संधी!

गौरीचा सुरेल आवाज आणि तिची सुरांची जाण पाहून तिला स्पर्धे दरम्यान 'सुरांची डॉन' या नावाने संबोधण्यात येई. महागायिका झाल्यानंतर तिला अनेक गीतांच्या स्टुडिओ रेकॉर्डिंगची संधी मिळाली. जवळजवळ अठरा गीते गौरीच्या आवाजात रेकॉर्ड झाली आहेत. मात्र चित्रपट संगीतासाठी रेकॉर्डिंग करणे हा एक वेगळा अनुभव गौरीला मिळाला.

वेगळ्या धाटणीचे सामाजिक आशय असणारे चित्रपट बनवणे यासाठी ज्यांचा नावलौकिक आहे असे निर्माते-दिग्दर्शक नागराज मंजुळे! चाकोरीबाहेर जाऊन ग्रामीण भागातील समस्या, ग्रामीण जीवन अगदी खऱ्याखऱ्या स्वरूपात मांडणारे चित्रपट दिग्दर्शक सुधाकर रेड्डी! यांच्या पिस्तुल्या, फॅन्डी, सैराट अशा अनेक चित्रपटांना विविध राष्ट्रीय पुरस्कारांनी गौरविण्यात आले आहे. अतिशय दर्जेदार चित्रपट गीते

ज्यांच्या नावावर आहेत असे अत्यंत कल्पक संगीतकार ए. व्ही. प्रफुल्लचंद्र यांनी नागराज मंजुळे यांच्या 'नाळ २' चित्रपटाला संगीत दिले. हा चित्रपट लहान मुलांवर आधारित असल्यामुळे २०२१ या वर्षीच्या झी मराठी चॅनेलवरील सारेगमप लिटिल चॅम्पच्या कलाकारांच्या आवाजात गाणी रेकॉर्ड करायचे त्यांनी ठरवले. जवळजवळ एक वर्षापूर्वी सारेगमप लिटिल चॅम्पचे काही कलाकार त्यांच्या स्टुडिओमध्ये दाखल झाले. गौरी या शोची विजेती असल्यामुळे तिला अर्थातच आमंत्रण होते. ए. व्ही. प्रफुल्लचंद्र यांनी रिअॅलिटी शोमध्ये गौरीने सादर केलेले नाट्यसंगीत प्रत्यक्ष उपस्थित राहून ऐकले होतेच. त्यावेळी त्यांनी तिचे विशेष कौतुकही केले होते.

गौरीच्या पहिल्यावहिल्या पार्श्वगायनाचा अनुभव खूप सुंदर आहे. त्या दिवशी मुख्यत्वे चित्रपटाच्या बॅकग्राउंड म्युझिकचे काम करायचे होते. श्री. ए. व्ही. सर चाल म्हणून दाखवत होते आणि सर्व मुलांनी नवीन चाल आत्मसात करून स्टुडिओतील माइक समोर म्हणायचे होते. नवीन चाल असल्यामुळे ती लगेच लक्षात ठेवणे आणि पाठ करणे ही गायकासाठी एक कसरतच असते. गौरीने मात्र सरांनी सांगितल्यावर लगेच सोबत आणलेल्या वहीवर गीताची आणि संगीताची चाल पटकन लिहून काढली. ते पाहून ए व्ही

सरांना गंमत वाटली. मग गौरीने लिहून काढलेली चाल सर्व इतर सहकलाकारांकडून म्हणून घेतली. त्यामुळे धमाल, मजामस्ती करणाऱ्या छोट्या छोट्या बालकलाकारांना सांभाळण्याचे काम गौरीकडेच लागले. सरांनी चाल शिकवावी आणि गौरीने ती सर्वांकडून बसवून घ्यावी! या लहान मुलांकडून अतिशय चित्रविचित्र आवाज सरांनी रेकॉर्ड करून घेतले. “गिली गिली”, “हो ओ ओ ओ”, “आये सा”, “जिम्बा लागे झिम्बाला” असे आवाज काढताना मुलांना खूप मजा आली. वेगवेगळ्या पद्धतीत हे आवाज रेकॉर्ड करणे हा सर्वच मुलांसाठी एक वेगळा अनुभव होता. एखादा प्रगल्भ संगीतकार चमत्कृतीपूर्ण वाजातून किती सुंदर संगीत निर्माण करू शकतो हे आपण या चित्रपटात पाहू शकतो. हेच आवाज संपूर्ण चित्रपटामध्ये पार्श्वसंगीत या स्वरूपात पुढे वापरले गेले.

पुढे जशी गरज पडेल तसे एव्ही सर गौरीला एकटीला बोलवून घेत असत. मुळातच संपूर्ण पर्वांमध्ये वैविध्यपूर्ण गाण्यांचा (versatile singing) अनुभव पाठीशी असल्यामुळे सरांना जसे आवाज हवे होते त्या आवाजात गौरी रेकॉर्ड करून देई. कधी हळुवार आवाज, कधी कुजबुजता आवाज, कधी वेस्टर्न स्टाईल, कधी व्हॉइस क्रॅकिंग, कधी हस्की आवाजात, कधी खुला आवाज, कधी कृत्रिम आवाज, मजेशीर टोनिंगचे आवाज, कधी वरच्या पट्टीत, कधी अतितार सप्तकात, कधी खर्जात, कधी हार्मनी, कधी व्हॉइस मॉड्युलेशन असे अनेक प्रयोग एव्ही सरांनी करून घेतले. संपूर्ण गाणं रेकॉर्ड करूनही मध्येच गाण्याचे शब्द बदलल्यामुळे सर्व रेकॉर्डिंग पहिल्यापासून पुन्हा करावे लागले. चित्रपटासाठी गीत बनवताना किती मेहनत करावी लागते ते यानिमित्ताने पाहायला मिळाले. कुठल्याही परिस्थितीत गाण्याच्या दर्जाशी तडजोड करायची नाही, असा एव्ही सरांचा आग्रह असायचा.

रेकॉर्डिंगच्या दरम्यान सरांच्या आई-बाबांसह संपूर्ण कुटुंबाच्या भेटीचेही योग आले. त्यांच्याकडून सरांच्या बालपणीचे किस्से तसेच त्यांच्या सांगितिक प्रवासाविषयी गोष्टी कळल्या. जीवनविद्या नेहमी

व्हिज्युअलायझेशनचे महत्व सांगते. व्हिज्युअलायझेशनचे मूर्तीमंत उदाहरण म्हणजे श्री एव्ही सर होत! एव्ही सर लहान असताना एकदा घरी अनेक गायक व संगीतकार आले होते. त्यावेळी एका भिंतीवर त्यांना अनेक दिग्गज संगीतकारांची नावे एका खालोखाल एक लिहिलेली होती. आणि सर्वात शेवटी एव्ही प्रफुल्लचंद्र असे नाव लिहिले होते. हे नाव अनोळखी असल्यामुळे त्यांच्यामध्ये आपापसात चर्चा सुरू झाली. पण हे कोडे काही सुटेना. शेवटी न राहून राहावून प्रफुल्लचंद्रांच्या वडिलांनी हे आपल्या लहान मुलाचे नाव असल्याचे जाहीर केले. त्यावेळी सर्वांना त्याचे खूप कौतुक वाटले. आज हे सत्यात उतरले आहे. आणि सद्गुरूंनी सांगितलेल्या 'विचार तसा जीवनाला आकार' या सिद्धांताची प्रचिती मिळाली. त्यांचा वारसा घेऊन त्यांचा पाच वर्षांचा लहान मुलगा देखील सुंदर गातो आणि पियानोवर संगीतही निर्माण करतो. त्याचाही आवाज या चित्रपटामध्ये वापरलेला आहे.

गौरीला इतक्या लहान वयात एखाद्या चित्रपटामध्ये पार्श्वगायन करण्याची संधी मिळणे तेही नागराज मंजुळे यांच्यासारख्या मोठ्या निर्मात्याच्या चित्रपटामध्ये संधी मिळणे हे केवळ सद्गुरू कृपेमुळेच शक्य आहे. प्रल्हाददादा आपल्याला नेहमी सांगतात की जीवनविद्येच्या शिकवणीचे आचरण केल्यानंतर केल्यावर न मागताही सर्व काही मिळण्याची व्यवस्था होते. हे अक्षरशः खरे आहे.

या वर्षीच्या दिवाळीमध्ये धनत्रयोदशीच्या मुहूर्तावर हा चित्रपट सर्व चित्रपटगृहांमध्ये प्रदर्शित झाला. रुपेरी पडद्यावर हे गीत पाहणे व ऐकणे हा अतिशय रोमांचकारी अनुभव आहे. 'नाळ-२' या चित्रपटांमध्ये बहिणभावाच्या नात्याची गोष्ट आहे. या लहान भावंडांच्या एकमेकांवरील निर्व्याज व निखळ प्रेमाचे सुंदर चित्रण या चित्रपटात साकारले आहे. लहान लहान बालकलाकारांचा सहज सुंदर अभिनय पाहण्यासारखा आहे. आपण सर्वांनी नजीकच्या चित्रपटगृहामध्ये जाऊन या चित्रपटाचा आणि त्यातील गीतांचा आनंद लुटावा ही आपणा सर्वांना नम्र विनंती.

गौरी या कर्तृत्वाबद्दल तिचे आईवडील म्हणून आम्हाला खूप अभिमान वाटतो. सारेगमप लिटील चॅम्प सारख्या प्रथितयश रिअॅलिटी शोमध्ये प्रवेश मिळणे आणि पुढे या स्पर्धेमध्ये महागायिका हा किताब मिळवणे हे गौरीच्या मेहनतीसोबतच तिला जन्मापासूनच मिळालेल्या जीवनविद्येच्या संस्कारांचे फलित आहे याची आम्हाला खात्री आहे. गौरीच्या यशामागे तिच्या आजीआजोबांची पुण्याई आणि सद्गुरूंचे आशीर्वाद आहेत. गौरीला कायमच शुभेच्छा आणि शुभाशिर्वाद देणाऱ्या जीवनविद्या मिशन परिवाराचे आम्ही अत्यंत ऋणी आहोत.

भक्ती भुषण गोसावी
८२९१०१३४४४

कृतज्ञतेची दिवाळी

कृतज्ञतेची दिवाळी साजरी करूया।

जे आहे त्याला जपूया।

ज्यांच्या मुळे आहे त्यांना वंदूया।

आणि 'जो आहे' त्याचे स्मरण ठेऊया॥

कृतज्ञता सर्वप्रथम आपल्या देशाची,
उज्ज्वल, समृद्ध संस्कृती आणि परंपरेची॥
कृतज्ञता आईवडीलांची ज्यांनी जग दाखवले
संस्कार शिकवण देऊन जगणे शिकवले॥

कृतज्ञता सैनिकांची जे जागृत रहातात,
कर्तव्य निभावतात,
आपली दिवाळी यहाट सुंदर करतात॥
एक दिवा त्यांच्यासाठीही लावूया,
तिरंग्याची कृतज्ञता व्यक्त करूया॥

कृतज्ञता मातीची, शेतात डोलणाऱ्या पिकाची
गाईवासरांची आणि यानाफुलांची॥
कृतज्ञता वाऱ्याची, चमचमणाऱ्या ताऱ्यांची
कृतज्ञता घराला घरपण देणाऱ्या प्रत्येक नात्याची॥

कृतज्ञता साक्षात परमेश्वर असणाऱ्या शरिराची,
कृतज्ञता विश्वाची, साकारलेल्या विश्वभराची।
कृतज्ञता ज्ञान देऊन जीवन घडविणाऱ्या गुरूंची
कृतज्ञता दृष्टीचा डोळा दाखविणाऱ्या सद्गुरूंची॥

कृतज्ञतेची दिवाळी साजरी करूया॥

अनिता सुनील मोरे
९९६७९६६१५०

बालकदा

संस्कार कथा-अनुभव

एका गावात शंकर नावाचा एक कुंभार रहात होता. मातीपासून मडकी, घागरी बनवण्याची कला त्याच्याकडे परंपरेने आलेली होती. शिवाय त्याने बनवलेली मातीची भांडी टिकाऊ असत त्यामुळे पंचक्रोशीत त्यांना खूप मागणी होती. शंकरचा मुलगा अजय या कामात काहीच मदत करत नसे. कारण जुन्या पद्धतीच्या चाकावर मडकी बनवण्याचे काम करण्यात त्याला कमीपणा वाटत असे. तो नेहमी शंकरला सांगायचा, "बाबा तुम्ही तुमच्या कामात काही तरी बदल करा आकार, घडण (design) म्हणजे या मातीच्या भांड्यांना बाहेर शहरातून सुद्धा मागणी येईल." शंकर हसून आपले काम जसे आहे तसेच करत रहायचा.

अजयचे शालेय शिक्षण पूर्ण झाल्यावर त्याला काही कारणांमुळे पुढे जास्त शिकता आले नाही. म्हणून त्याने कुंभार कामातच करिअर करायचे ठरवले. त्यासाठी एक लहानसा कोर्स करून वेगवेगळ्या प्रकारची मातीची भांडी बनवायला व मातीच्या भांड्यावर नक्षीकाम करायला शिकला. इतकेच नाही तर अनेक मातीपासून शोभेच्या वस्तू बनवू लागला. त्याने मातीपासून भांडी बनवण्यासाठी आधुनिक पद्धतीचे चाक (electric wheel) आणले. बाहेरच्या राज्यातून चांगल्या प्रतीची माती मागवली. शंकर त्या दरम्यान काही दिवसांसाठी तीर्थयात्रेला गेला. तो जाताना अजयला सांगून गेला की, "तू खूप छान शिकला आहेस. तुला नक्की यश मिळेल. मी घरी परत आल्यानंतर आपण नवीन पद्धतीने काम सुरू करूया."

सर्व तयारी झालेली असल्यामुळे अजयने बाबांची वाट न पहाता काम सुरू केले. त्याला वाटले मी या संदर्भातील शिक्षण घेतले आहे त्यामुळे सर्व कामं व्यवस्थित करू शकतो. त्याने खूप छान आकाराची मातीची भांडी बनवली. चांगली जाहिरात करून भांड्यांचे प्रदर्शन भरवले. चांगली विक्री झाली. त्यानंतर दुसऱ्या दिवशी शंकर घरी आला. आपल्या मुलाचे यश बघून त्याला आनंद झाला. पण काही दिवसांतच एक एक करून ग्राहक येऊ लागले आणि अजयकडे पैसे परत मागू लागले. कारण अजयने बनवलेली मातीची भांडी जराशा धक्क्यानेही फुटत होती. अजय खूप नाराज झाला. त्याने

सर्वांचे पैसे परत दिले. अजयचे खूप मोठे आर्थिक नुकसान झाले होते. त्याने बाबांना विचारले, "मी तर आम्हाला क्लासमध्ये जसे शिकवले होते तसेच सर्व केले तरी असे का झाले असावे?" त्यावर शंकर म्हणाला, "तू भांडी आणि शोभेच्या वस्तू घडवण्याचे काम उत्तम केलेस. पण हे सर्व टिकाऊ आणि मजबूत होण्यासाठी पुढची प्रक्रिया आहे ती खूप महत्वाची आहे. त्यासाठी अनुभव लागतो. तो तुझ्याकडे नाही. मातीची भांडी टिकाऊ होण्यासाठी योग्य पद्धतीने भाजावी लागतात." त्यावर अजय म्हणाला, "तुम्ही हे काम करत असताना मी कधी येऊन नीट पाहिलेच नाही. तुमच्या कडून शिकून घेतलं असतं तर माझ्यावर ही वेळ आली नसती."

दोघांकडे वेगवेगळ्या प्रकारचे कौशल्य होते. अजयने बाबांकडून कुंभारकामातील अनेक महत्वाच्या गोष्टी शिकून घेतल्या. शंकरने त्याच्या मुलाकडून नवीन सोप्या पद्धतीने काम कसं करायचं त्याला बाजारपेठेत कसं आणायचं (marketing) ते शिकून घेतलं. अजयची नवीन पद्धत आणि शंकरचा अनुभव या दोन्ही गोष्टी एकत्र येऊन त्यांचा व्यवसाय खूप मोठा झाला. व्यवसाय इतका वाढला पुढे त्यांच्या मातीच्या वस्तूंना परदेशातूनही मागणी येऊ लागली.

तात्पर्य - खरे यश मिळवण्यासाठी पुस्तकी ज्ञानासोबत अनुभव सुद्धा महत्वाचा असतो. आणि जीवनविद्या सांगते त्याप्रमाणे 'इतरांच्या अनुभवाने शिकतो तो खरा शहाणा!'

अनिता सुनील मोरे

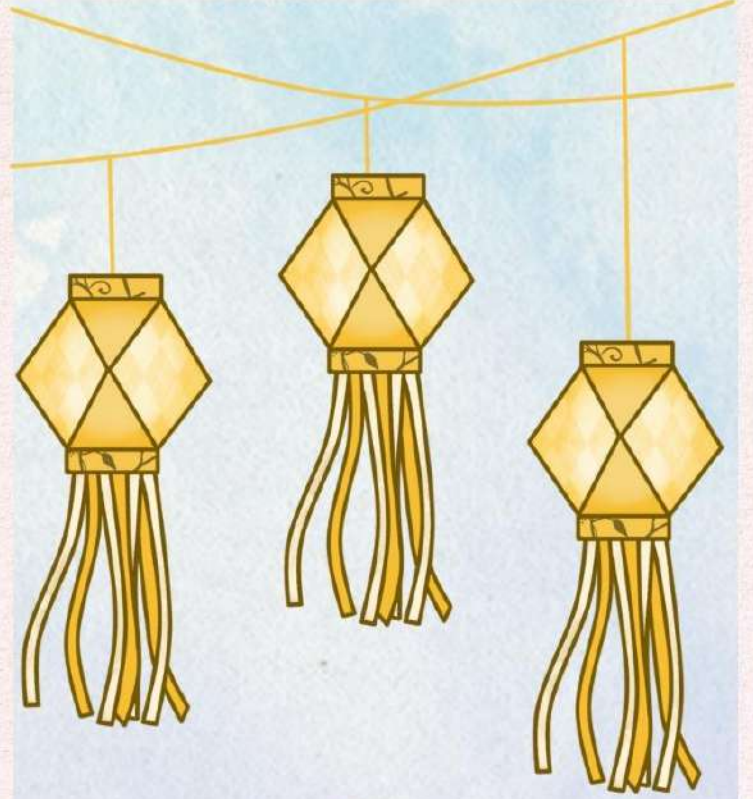
९९६७९६६१५०

आनंदाची दिवाळी

दिवाळी म्हणजे प्रकाशाचा सण, आनंद, उत्साह व समृद्धी आणणारा सण. आपल्या भारतीय संस्कृतीत दीपावली या सणाचे विशेष स्थान आहे. या दिवशी श्रीराम पत्नी सीता आणि भाऊ लक्ष्मणासह चौदा वर्षांचा वनवास संपवून अयोध्येला परतले होते. त्यांनी लंकेवर विजय मिळवून रावणाचा वध केला त्याप्रित्यर्थ हा विजयोस्तव साजरा करण्याची प्रथा आहे. त्या वेळी लोकांनी आपल्या घरात दिवे लावून फटाके फोडून हा विजयोस्तव साजरा केला होता त्यामुळे या दिवशी घरा-घरात दिवे लावतात. दिवाळीच्या सणाला लहान मुलामुलींच्या आनंदाचा भाग म्हणजे आकाशकंदील करणे, किल्ला तयार करणे त्यावर चित्रे मांडणे तसेच रांगोळ्या काढतात, फराळ करतात.

दिवाळीचा पहिला दिवस धानोत्रयोदशी असतो. दिवाळीचा दुसरा दिवस हा नरकचतुर्दशीचा असतो या दिवशी लोक पहाटे उठून अंगाला तेल, सुगंधी उटणे लावून अंधोळ करतात. लक्ष्मीपूजन हा दिवाळीचा तिसरा दिवस असतो. चौथा दिवस पाडवा तर पाचवा दिवस भाऊबीज. हा दिवस भाऊबहीणीच्या प्रेमाचा दिवस असतो. या दिवशी बहीण भावाला ओवाळते. सर्व जण एकत्र येऊन हा सण साजरा करतात म्हणून मला दिवाळी हा सण खूप आवडतो.

-हिल्वी बरकडे
बालसंस्कार केंद्र - थेरगाव पुणे

दिवाळी सणाला

प्रेमगंध अन् ऋणानुबंध,
असे क्षणाक्षणाला
चहूकडे सुखाची उधळण,
असे दिवाळी सणाला

गंध भावनेचा हा
मनामनात वसे,
घराघरात प्रवेशणारे,
लक्ष्मीपावलांचे ठसे

लखलखते दिवे अन्
नवचैतन्याची जाण मनामनाला
चहूकडे सुखाची उधळण
असे दिवाळी सणाला

समीक्षा जोशी
सारीपूत नगर बालसंस्कार केंद्र
- जोगेश्वरी

सण दिवाळीचा येतो दर वर्षाला
पारावर नसतो आमच्या हर्षाला॥

वनवास संपून रामराय आले
दीपोत्सवाने स्वागत त्यांचे केले॥

वसुवारस, लक्ष्मीपूजन अन दिवाळी
भाऊबीजेस बहिण भावा ओवाळी॥

करंजी, चकली, शेव आणि लाडू
खमंग हा फराळ सर्वांना वाडू॥

फटाक्यांची मात्र नकोच आतषबाजी
शुद्ध वातावरणासाठी होऊ सारे राजी॥

संतोषी अमोल थपटे
सारीपूत नगर बालसंस्कार केंद्र
- जोगेश्वरी

दिवाळी सण

माझा आवडता सण दिवाळी आहे. या सणाला आपण दीपावली असेही म्हणतो. दरवर्षी हा सण ऑक्टोबर किंवा नोव्हेंबर या महिन्यात साजरा केला जातो.

दिवाळी हा सण वाईट गुणांवर चांगल्या गुणांच्या विजयाचे प्रतीक आहे. या दिवशी भगवान श्रीराम, सीता आणि लक्ष्मण १४ वर्षांच्या वनवासानंतर अयोध्येला परतले होते. त्या वेळी त्यांच्या स्वागतासाठी अयोध्येतील लोकांनी दिवे लावले होते. तेव्हापासून प्रकाशाचा सण म्हणून दिवाळी आनंदाने साजरी केली जाते.

दिवाळी सण पाच दिवस चालतो. ते पाच दिवस म्हणजे धानोत्रयोदशी, नरक चतुर्दशी, दिवाळी, बलिप्रतिपदा आणि भाऊबीज. दिवाळीला सर्व जण पहाटे उठून अभ्यंगस्थान करतात. दारात सुंदर रांगोळी काढली जाते. घर फुलांनी सजवले जाते. सर्वत्र दिवे लावले जातात. संध्याकाळी देवी लक्ष्मी आणि भगवान गणेशाची पूजा केली जाते. घरोघरी स्वादिष्ट फराळाचे पदार्थ केले जातात. सर्व जण एकमेकांना दिवाळीच्या शुभेच्छा देतात.

दिवाळी हा सण आपल्याला प्रेम, एकता आणि बंधुभावाची शिकवण देतो. म्हणून मला हा सण खूप खूप आवडतो.

- पूर्वा प्रदीप तेरणीकर
बालसंस्कार केंद्र सारिपुत नगर

दिवाळी फराळ

चक चक चकली काट्याने माखली।
तुकडा मोडताच खमंग लागली॥
कड कड कडबोळे कुडकडीत झाले।
एकच खाताना दात दुखू लागले॥
गोरीपान करंजी नावेंसारखी दिसते
ताटातील खाताच आणखी हवी वाटते॥
हा हा हा तिखटजाळ चिवडा आम्हाला नको बुवा।
दाणेखोवरे वेचून बाबांना द्यावा॥
मग घ्या पिऊन दुध आणि चहा।
आम्ही किल्लाकडे निघालो पहा॥

मंजुषा मोहन देशपांडे
बालसंस्कार केंद्र चालिका, औरंगाबाद

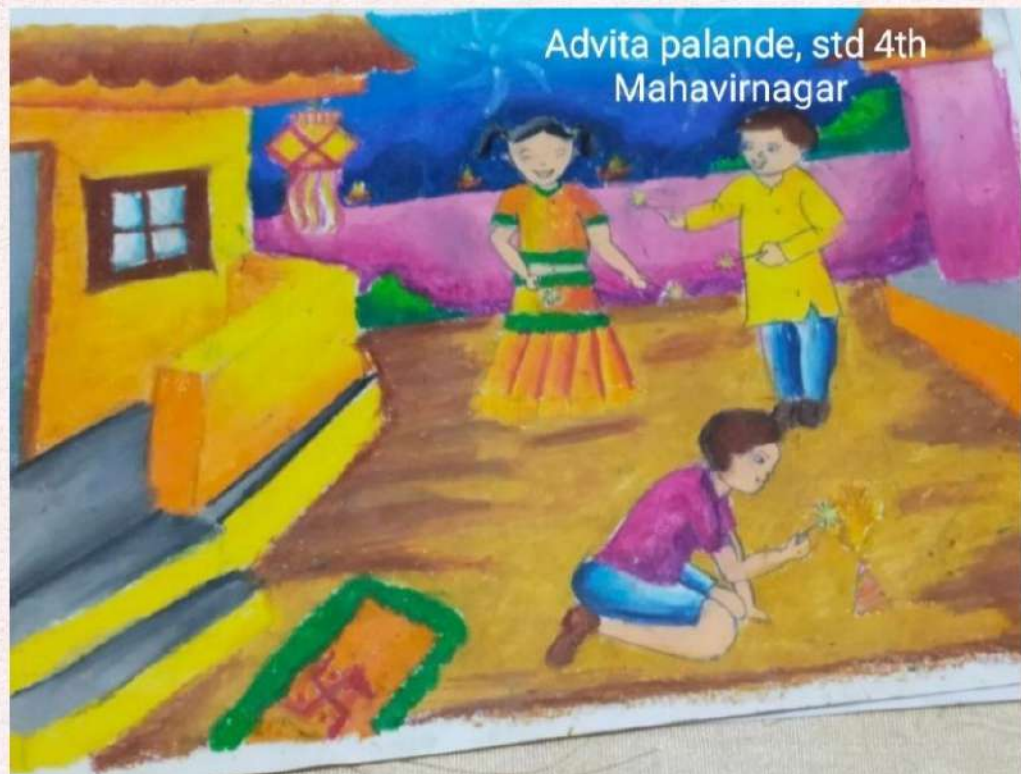
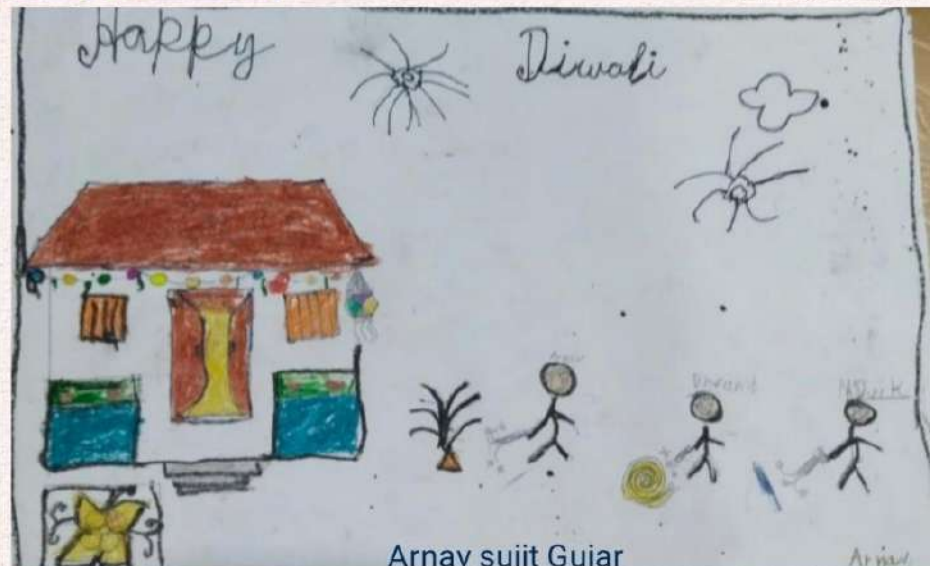
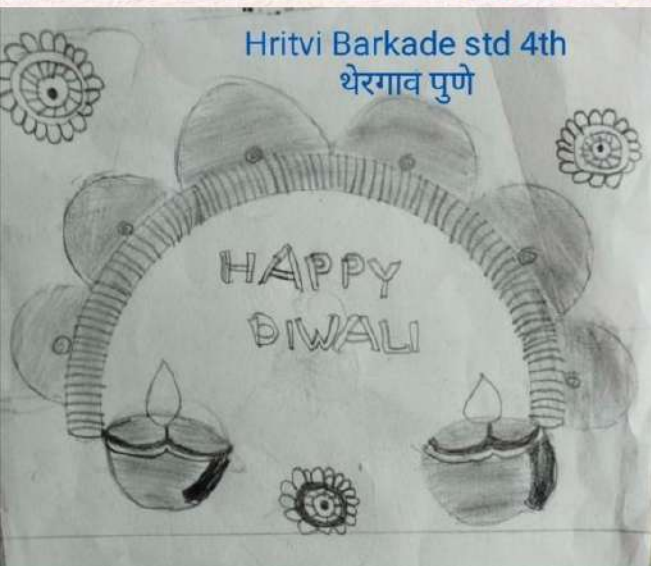
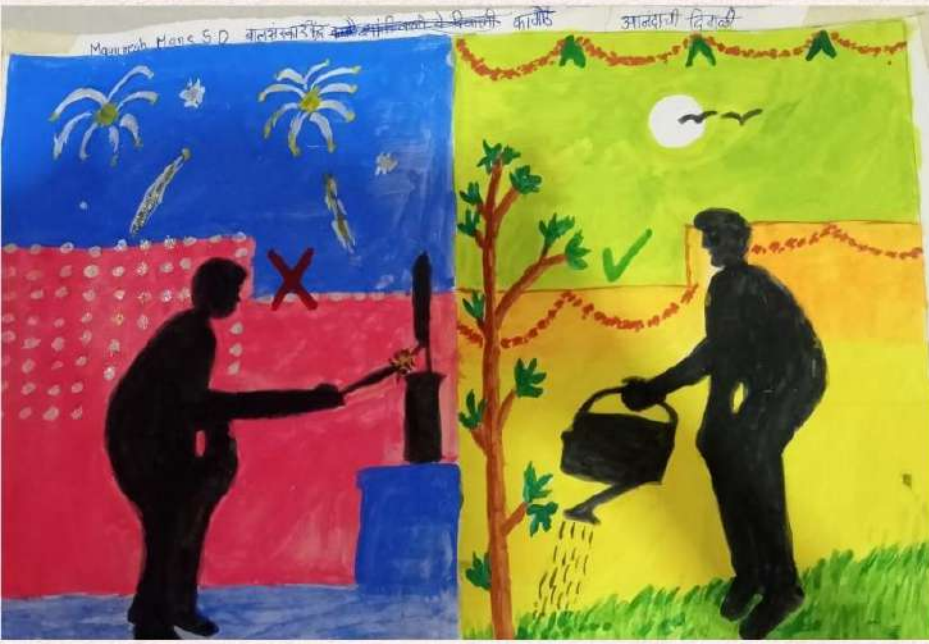

दिवाळीनिमित्त छोट्या दोस्तांची चित्रकला

युवाकट्टा

नोव्हेंबर महिन्यातील दिनविशेष

- **७ नोव्हेंबर** - विद्यार्थी दिवस
- **८ नोव्हेंबर १९१९** - सुप्रसिद्ध साहित्यिक पु. ल. देशपांडे यांचा जन्मदिवस. महाराष्ट्राचे लाडके व्यक्तिमत्त्व पुरुषोत्तम लक्ष्मण देशपांडे हे एक लोकप्रिय मराठी विनोदी लेखक होते. ते सामाजिक भान जपणारे प्रसिद्ध अभिनेते, पटकथालेखक, संगीतकार आणि गायकही होते.
- **१० नोव्हेंबर १६५९** - शिवप्रताप दिन. या दिवशी छत्रपती शिवाजी महाराजांनी विजापूरच्या आदिलशहाचा सरदार अफझल खान याचा वध केला होता. प्रतापगडाच्या पायथ्याशी झालेल्या लढाईत शिवाजी महाराजांनी युक्तीने अफझल खानासारख्या बलाढ्य शत्रूला कंठस्नान घातले होते. १० नोव्हेंबर - परिवहन दिन, विज्ञान दिन
- **१४ नोव्हेंबर** - बालदिन (पंडीत जवाहरलाल नेहरू जयंती)
- **१९ नोव्हेंबर** - रोजी इंदिरा गांधी यांच्या जयंतीनिमित्त राष्ट्रीय एकात्मता दिवस पाळला जातो. १९ नोव्हेंबर २०२३ रोजी भारताच्या पहिल्या आणि आजपर्यंतच्या एकमेव महिला पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांची १०६ वी जयंती आहे. त्यांना देशाची 'आयर्न लेडी' म्हणूनही ओळखले जात होते.
- **२० नोव्हेंबर** हा दिवस जगभरात जागतिक बालदिन, आंतरराष्ट्रीय बाल हक्क दिन म्हणून साजरा केला जातो. अन्न, वस्त्र, निवारा, वैद्यकीय सेवा, शिक्षण, मनोरंजन इत्यादींसह कोणत्याही आजारांपासून सुरक्षितता मिळणे, मुलांचे हक्क व मूलभूत गरजांची पूर्तता करणे बंधनकारक आहे. भारतीय राज्यघटनेतील तरतुदीनुसारही मुलांच्या गरजांची पूर्ती होणे, हा त्यांचा मूलभूत हक्क आहे.
- **२६ नोव्हेंबर १९४९** भारतीय संविधान दिवस. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या नेतृत्वाखाली २९ ऑगस्ट १९४७ रोजी भारतीय संविधानाच्या निर्मितीसाठी मसुदा समिती स्थापन झाली. अनेक बैठका व चर्चासत्रांनंतर या समितीने सादर केलेला अंतिम मसुदा २६ नोव्हेंबर १९४९ रोजी संविधान सभेने स्वीकारला. नागरिकांमध्ये संविधानाबाबत जनजगृती करण्यासाठी हा दिवस 'भारतीय संविधान दिवस' म्हणून साजरा केला जातो. संविधान दिन, राष्ट्रीय कायदा दिवस म्हणूनही ओळखला जातो,

प्रास्ताविक

आम्ही, भारताचे लोक,
भारताचे एक सार्वभौम
समाजवादी धर्मनिरपेक्ष लोकशाही गणराज्य
घडवण्याचा व त्याच्या सर्व नागरिकांस :
सामाजिक, आर्थिक व राजनैतिक न्याय;
विचार, अभिव्यक्ती, विश्वास, श्रद्धा
व उपासना यांचे स्वातंत्र्य;
दर्जाची व संधीची समानता;
निश्चितपणे प्राप्त करून देण्याचा
आणि त्या सर्वांमध्ये व्यक्तीची प्रतिष्ठा
व राष्ट्राची एकता आणि एकात्मता
यांचे आश्वासन देणारी बंधुता
प्रवर्धित करण्याचा संकल्पपूर्वक निर्धार करून;
आमच्या संविधानसभेत
आज दिनांक सव्वीस नोव्हेंबर, १९४९ रोजी
याद्वारे हे संविधान अंगीकृत आणि अधिनियमित
करून स्वतःप्रत अर्पण करत आहोत.

जीवनातील - Turning Point

माझे जन्मगाव लांजा आहे आणि माझे १२वी पर्यंतचे शिक्षण तिकडेच झाले. २०१० साली मी रत्नागिरीला नोकरीसाठी आलो. सुरुवातीचे काही महीने मी खूप मनापासून काम केले. तिथे मला काही व्यसनी मित्रांची संगत मिळाली. घरून मुळातच चांगल्या संस्कारांची शिंदोरी सोबत असल्याने त्या मित्रांच्या वाईट संगतीचा माझ्यावर परिणाम होत नव्हता. मात्र, जेव्हा त्यांची संगत वाढत गेली तेव्हा त्याचा परिणाम माझ्यावर होऊ लागला. सर्व मित्रांना दारू पिण्याचे व्यसन असल्याने ते मला आग्रहास्तव 'एकदा ट्राय कर', असे म्हणत असत. त्या ट्रायलच्या नादात मला व्यसनाची चटक लागली आणि माझ्या आयुष्यातील वागणुकीचे ट्रायल मात्र चुकू लागले.

त्यानंतर मी मुलुंड, मुंबई येथे नोकरीच्या शोधात आलो. तेथेही आर्थिक अडचण उद्भवल्यामुळे पालघर गाठले. पालघर येथे आल्यानंतर मला तसेच व्यसनी मित्र भेटले. तेथे कोणाचा धाक नसल्याने माझे व्यसन जास्तच फोफावले. मला चुकिची वागणुक लक्षात येत होती पण मला त्यात बदल करता येत नव्हता. नंतर अलिबागला गेलो. तिथे एका 'बार टेंडर'च्या कोर्सची माहिती मिळाली आणि मी पुण्यात जाऊन तो ६ महिन्यांचा कोर्स पूर्ण केला. मी जवळजवळ ८ हॉटेलमध्ये काम केले आणि तोवर माझ्यात व्यसन पुरते रूजले होते.

दिवसभर काम केल्यानंतर रात्री १०.३० नंतर माझे व्यसन मला साद घालायचे आणि त्याला प्रतिसाद दिल्याशिवाय मला चैन पडत नसे. श्री गणेशाचा भक्त असल्याने मंगळवारी दारू प्यायची नाही असे मी ठरवले. मात्र त्यावर उपाय म्हणून मंगळवारी रात्री १२ नंतर मी माझी पिण्याची इच्छा पूर्ण करत होतो. 'आज कुछ तुफानी करते हैं', ही टीव्हीवरील एका जाहिरातीतील ओळ माझ्यावर सवार व्हायची. पगार दहा हजार पण खर्च मात्र पंधरा हजार व्हायचा. असेच घडत राहिले, तर आपले पतन होणार याची मला खात्री आणि जाणीव दोन्ही होत होती. माझं चुकतंय हे मला कळत होतं. परिस्थितीचे

गांभीर्य लक्षात घेऊन मी कोणालाही न सांगता अलिबागहून रत्नागिरीला पळून आलो. तेव्हा देखील माझे व्यसन सुरूच होते. कारण तिथे पुन्हा पूर्वीचेच मित्र भेटले होते.

मी रत्नागिरीहून मुंबईला एका कामानिमित्त आलो होतो. त्यावेळी मी माझ्या आत्याच्या घरी वस्तीला होतो. एकदा रात्री एकच्या सुमारास मी घरी परतलो. काकांनी दार उघडले आणि नशेत आहे हे कोणाला कळू नये म्हणून मी एका कोपऱ्यात शांत बसून राहिलो. काका माझ्याजवळ आले आणि म्हणाले, 'उद्या लवकर उठ. आपल्याला सकाळी ४ वाजता निघायचे आहे'. मला भयंकर डोकेदुखी सुरू होती पण काकांचा शब्द मोडणार कसा या विचाराने मी तयार झालो. दुसऱ्या दिवशी माझ्या लक्षात आले की संपूर्ण नामधारक परिवार गुरुपौर्णिमा साजरी करण्यासाठी कर्जत येथील ज्ञानपीठात चालेल आहेत. मी काकांसोबत तिकडे निघालो. बसमध्ये सर्व जण हरिपाठ, विश्वप्रार्थना म्हणत होते. मला बरं वाटण्यासाठी वाटेत लिंबू सरबत प्यायलो. ज्ञानपीठात पोहोचल्यानंतर तेथील दिव्य वातावरण पाहून मी पुरता भारावून गेलो होतो. पण कर्जतवरून आल्यानंतर त्या वातावरणाचा माझ्यावरील प्रभाव कमी होऊ लागला.

माझे बारमधील काम असे होते की माझ्याकडे बराच मोकळा वेळ उरत होता. त्या फावल्या वेळेत आपण गोष्टीचे पुस्तक, पेपर वगैरे वाचन करूया असे मला वाटले. घरी अडगळीतल्या एक पिशवीत थोडे शोधल्यावर मला दोन लहान पुस्तके सापडली. 'सार्थ हरिपाठ' आणि 'शांती सुखाचा राजमार्ग'. 'शांती सुखाचा राजमार्ग' हा ग्रंथ वाचल्यानंतर मला वाटते हे काहीतरी वेगळे जबरदस्त आहे. मला भगवद्गीता वाचल्याची प्रचिती आली. एवढे दिव्य आणि व्यापक ज्ञान सदगुरूंनी इतक्या लहान ग्रंथात कसे समाविष्ट केले याचे मला नवल वाटले. दोन दिवस त्या पुस्तकातील विचाराने मला झोप येत नव्हती. मी वेड्यासारखा मालाडला जीवनविद्या मिशनच्या शाखेत जाणाऱ्या माझ्या आत्याला विचारू लागलो, "मला हे जीवनविद्या मिशन काय आहे ते सांगा. मला तिथे जायचंय"

त्यानंतर दोन दिवसांनी संगमेश्वरला फाऊंडेशन कोर्स होता. त्यावेळी मी तापाने फणफणत होतो. पण

माझी तळमळ इतकी होती की त्या परिस्थितीत देखील मी कोर्ससाठी हजर झालो. या कोर्सने मी खूप भारावून गेलो. त्यावेळी मी जीवनविद्येचे बरेच ग्रंथ विकत घेतले. त्यानंतर मी कर्जतला जाऊन बेसिक कोर्स (स्वानंदयोग भाग २) केला. या सगळ्याने अत्यंत प्रभावीत होऊन मी फेसबुकवर एक पोस्ट केली की, 'मी अनेक कारखाने पहिले, पण सद्गुरूंनी बनवलेला माणूस घडवणारा कारखाना मी पहिल्यांदा बघितला'. याबद्दल सुजित धावडे, ललित धावडे आणि निवेदिता धावडे यांनी माझे कौतुक केले. त्यांच्यासोबत मी कोर्सेससाठी कार्य करायला लागलो. मला आता जीवनविद्येच्या कार्याचे खूप चांगले वेड लागले होते.

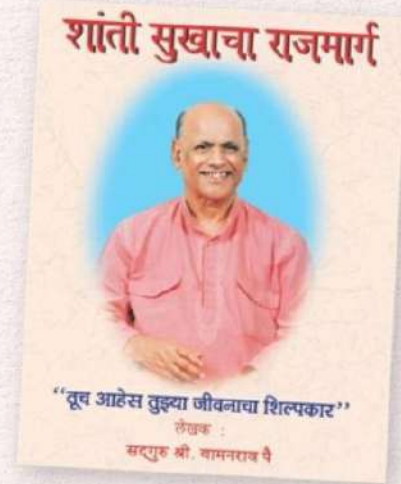
माझ्या जुन्या मित्रांची संगत मी सोडून दिली. जीवनविद्येची संगत धरली. या ज्ञानाची संगती मिळावी म्हणून मी लांजाहून नवी मुंबईत प्रवचन ऐकण्यासाठी जायचो. अशाप्रकारे मी जवळ-जवळ ७ ते ८ प्रवचनांसाठी उपस्थित राहिलो होतो. माझ्या कुटुंबातील सर्वांमध्ये बदल व्हावा म्हणून मी सर्वांना कोर्सला घेऊन गेलो. त्यानंतर माझ्या घराचे मंदिर झाले. आधी मी बाबांसोबत कधी जास्त बोलायचो नाही पण आता माझे बाबा आणि आई माझे चांगले मित्र-मैत्रीण झालेत. आम्ही एकत्र गप्पा मारतो. हरिपाठ, प्रार्थना करतो.

मी २०१६ साली मी अनुग्रह घेतला. जीवनविद्येच्या कार्यात आलो पण नंतर कार्यातील सहभाग कमी झाला. याची मला मनोमन खंतही वाटत होती. परंतु कार्यासाठी मनात तळमळ असल्याने विश्वप्रार्थना लीग (VPL) या उपक्रमात मी सक्रीय झालो. खूप प्रयत्न केल्यानंतर कोकणातून VPL च्या अकरा टीम तयार झाल्या. त्यानंतर VPL लिटिल चॅम्प्सचे १२-१३ समूह तयार झाले. आधी अशक्य वाटणारे कार्य यशस्वी झाले आणि माझ्या कार्याने नवीन भरारी घेतली.

आपल्याला सद्गुरूंच्या ज्ञानाने कोकणचा कॅलिफोर्निया करायचा आहे या विचाराने मला पुरते झपाटले होते. मी आणि संगमेश्वरचे माईण साहेब बऱ्याच वेळा रात्री अकरा ते तीन वाजेपर्यंत कोकणात कार्य कसे वाढवायचे यावर चर्चा करत असू. मी संपूर्ण रत्नागिरी जिल्ह्यातील नामधारक कार्यकर्त्यांना संपर्क करायचो. आमचा विचार आकाराला आला. जीवनविद्येची

कोकणकांती या अंतर्गत १२ शाखा एकत्र आल्या. कोकणमध्ये युवा वर्ग, अभ्यास वर्ग सुरू झाले. अशा रीतीने या दिव्य कार्याची संधी मला मिळाली.

सद्गुरूंनी दिलेल्या ज्ञानामुळे माझा जन्म सार्थकी लागला, मार्गी लागला. आपण जरी वाईट मार्गावर चालत असलो तरी आपल्याला हलवून हलवून जागे करणारे आपले सद्गुरू आहेत. अखिल विश्वात कोणाला आपली काळजे असेल तर ती आपल्या माऊलींना आहे. त्यामुळे त्यांची कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी शब्द तोकडे पडत आहेत. मी यापूर्वी चार संप्रदायांचा अनुभव घेतला पण मनाचे शास्त्र सांगणारे, निसर्गनियमांवर आधारित तर्कशुद्ध ज्ञान देणारे एकमेव ठिकाण आहे ते म्हणजे जीवनविद्या मिशन. विचार तसा जीवनाला आकार, मनाचे सामर्थ्य, संगतीचा परिणाम या आणि आणखी बऱ्याच गोष्टी इथे शिकायला व अनुभवायला मिळाल्या.

'शांतीसुखाचा राजमार्ग' हा ग्रंथ वाचून माझ्या सुखी जीवनाचा प्रवास सुरू झाला. जीवनविद्येच्या रूपाने मला खरोखरच शांतीसुखाचा राजमार्ग सापडला. यासाठी सद्गुरू, मातृतुल्य माई यांना वंदन. तसेच जीवनविद्या संपूर्ण जगात पोहोचविण्यासाठी कार्य करणारे श्री. प्रल्हाददादा आणि मिलन वाहिनी यांना कृतज्ञतापूर्वक अभिवादन.

सद्गुरूचरणी एकच प्रार्थना करतो की आम्हा सगळ्यांच्या हातून हे दिव्य कार्य अखंड घडत राहो. 'हे जग सुखी व्हावे आणि हिंदुस्तान हे राष्ट्र सर्वार्थाने पुढे जावे', या दिव्य संकल्पामध्ये आमचा खारीचा वाटा असो.

संकेत कदम, लांजा
८०८०५३१८४९

आनंदाची दिवाळी

दिपावलीचा थाटमाट आगळा
आनंदाने साजरा करु हा सोहळा
विश्वप्रार्थना, कृतज्ञता, भलं कर ची साधना
फराळ असे खमंग आणि वेगळा

शुभ कर्मणि करु साजरा
घरीदारी ऐश्वर्याचा पाडवा
दिव्यसाधनेचे तोरण अन्
मानसपूजेचा सुरेख मेवा

सुगंधी उटणे विचारांचे
अभ्यंगस्नान नामस्मरणाचे
स्वानंदाचा होता स्पर्श
सामर्थ्य वाढेल मनाचे

भाऊबीजेला किर्तनाने
ओवाळू लाडक्या विठुराया
सद्गुरुंच्या भक्तीत
विसरुनी जाऊ मोहमाया

षडरिपुंच्या नरकासुराचा
करु वध शुभ चिंतनाने
पूजन करता गृहलक्ष्मीचे
समृद्धी नदिल सुखाने

असा हा सण दिव्यांचा
मांगल्याचा, यावित्र्याचा
सद्गुरु माईच्या आशीर्वादने
होईल प्रेमाचा अन् सौख्याचा

पल्लवी हर्षद, ठाणे
९९२०२०५८६६

LATEST NEWS

ग्रामसमृद्धी अभियानाचा प्रथम वर्धापन दिन

आदित्य बिर्ला हिंडाल्को इंडस्ट्रीज, तळोजा आणि जीवनविद्या फाऊंडेशन, मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने आदिवासी पाड्यांवर सुरू असलेल्या ग्रामसमृद्धी अभियानाचा प्रथम वर्धापन दिन, शनिवार दिनांक २८ ऑक्टोबर २०२३ रोजी, वावंजे गावातील सभागृहात संपन्न झाला.

मागील वर्षी, १५ ऑगस्ट २०२२ रोजी, सदर ग्रामसमृद्धी अभियानाचा शुभारंभ वावंजे गाव येथे करण्यात आला होता. तळोजा जवळील तीन आदिवासी पाडे - नितळे मानपाडा, बुद्धभेंडीची वाडी आणि खानाचा बंगला येथील ग्रामस्थांच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी हे कार्य जीवनविद्या फाऊंडेशन आणि आदित्य बिर्ला हिंडाल्को इंडस्ट्रीज करीत आहे. वर्धापन दिनानिमित्त या अभियानात मागील वर्षभरापासून राबविण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांचा आढावा घेण्यात आला. यामध्ये प्रामुख्याने तीनही पाड्यांतील मुलांसाठी जीवनविद्या बालसंस्कार वर्ग, शाळेतील मुलांसाठी ऑनलाईन व्यक्तिमत्व विकास वर्ग (जीवनविद्या मिशन संस्कार शिक्षण अभियान), तरुणांसाठी युवा उत्कर्ष केंद्र, ग्रामस्थांना शारिरीक, मानसिक आध्यात्मिक प्रगतीसाठी मार्गदर्शन, तसेच जीवनविद्येचे विविध कोर्सेस, कुटुंब समुपदेशन, मोफत आरोग्य तपासणी शिबिर इत्यादी महत्वाच्या उपक्रमांचा आढावा घेण्यात आला.

वर्धापनदिनानिमित्त वावंजे गावातील तीनही आदिवासी पाड्यांतील विद्यार्थी, शाळांमधील शिक्षक व ग्रामस्थ उपस्थित होते. यावेळी या पाड्यांतील बालसंस्कार वर्गात येणाऱ्या मुलांचे विविध कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले होते. तसेच काही स्थानिक ग्रामस्थांनी त्यांच्या गावात होत असलेल्या सकारात्मक बदलाविषयी आपले मनोगत व्यक्त केले. या अभियानामुळे मुलांमध्ये आभ्यासाची आवड निर्माण

होत आहे. तरुणांमध्ये औपचारिक शिक्षण आणि व्यवसायाभिमुख शिक्षण (Skill development) याविषयी जागृती निर्माण होत आहे. बुद्ध भेंडीची वाडी येथील आंगणवाडी सेविका सना कातकरी यांनी सुध्दा या उपक्रमामुळे वाडीतील मुलांमध्ये स्वच्छतेविषयी जागरूकता निर्माण होत आहे हे सांगितले.

एकंदरीतच गेल्या वर्षभरात राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांमुळे या आदिवासी पाड्यांमध्ये जीवनविद्या तत्वज्ञानामुळे वैचारिक बदल होऊ लागला आहे.

या वर्धापनदिन समारंभासाठी आदित्य बिर्ला हिंडाल्को इंडस्ट्रीज, तळोजा आणि जीवनविद्या फाउंडेशनचे पदाधिकारी तसेच वावंजे गावातील अनेक मान्यवर उपस्थित होते. आदित्य बिर्ला हिंडाल्को इंडस्ट्रीज, तळोजाचे HR Head सुधीर मिश्रा साहेब, किरण कुमार (प्रोडक्शन मॅनेजर), महेश मेंगरे, उत्तम कदम (असिस्टंट मॅनेजर) तसेच CSR हेड लहू रौंदळ साहेब उपस्थित होते. त्याचबरोबर वावंजे गावातील कृषी उत्पन्न बाजार समिती संचालक श्री. मच्छिन्द्रनाथ गणा पाटील, उपसरपंच पुनम देविदास धोंगडे, ग्रामपंचायत सदस्य चंदना चंद्रकांत पाटील. समूह बचत गट अध्यक्ष उज्वला कृष्णा सांगाडे, चंदा कातकरी (सचिव बचत गट, बुद्ध भेंडीची वाडी), प्रभाकर पाटील (Chief मेडीकल ऑफिसर वावंजे PHC) आदी मान्यवर उपस्थित होते. या सर्वांनी ग्रामसमृद्धी अभियाना अंतर्गत होत असलेल्या कार्याचे खूप कौतुक केले.

जीवनविद्या फाउंडेशनचे ग्रामसमृद्धी अभियान प्रमुख आनंद राणे, विश्वस्त श्रीराम मुल्लेमवार, नवनाथ

हळदणकर, मनोज पाटील, शैलेश दिवटे, शिवाजी मेटकरी, खंडू गेंड, राजेंद्र उगले, प्रभाकर उंडे आणि अनेक नामधारक कार्यकर्ते उपस्थित होते.

या उपक्रमास वावंजे ग्रुप ग्रामपंचायत सरपंच डी. बी. म्हात्रे व अरुण कातकरी (वावंजे ग्रामपंचायत सदस्य) व जानुमामा कातकरी यांचे सतत मोलाचे सहकार्य लाभत आहे. कार्यक्रमाची सांगता विश्वप्रार्थना, स्फूर्तीगीत आणि राष्ट्रगीताने करण्यात आली.

शब्दांकन - स्मिता भोसले
७६७८००५९४०

अभियानाची उद्दिष्टे:

- ✓ संपूर्ण व्यसनमुक्त गाव
- ✓ संपूर्ण अंधश्रद्धामुक्त गाव
- ✓ पर्यावरण स्नेही, स्वच्छ गाव
- ✓ बचतीचे महत्त्व
- ✓ स्त्रीसन्मान व ब्रेटी बचाव-ब्रेटी पढाओ
- ✓ बालसंस्कार, युवासंस्कार व नियमित सलग केंद्र स्थापना
- ✓ घर तेथे जीवनविद्या

सद्गुरू श्री वामनराव पै जन्मशताब्दी महोत्सव, नागपूर

सदगुरु श्री वामनराव पै यांचा जन्मशताब्दी महोत्सव शनिवार, २१ ऑक्टोबर २०२३ रोजी, नागपूर येथील कविवर्य सुरेश भट सभागृहात अतिशय ऐश्वर्यात संपन्न झाला. सभागृहाच्या प्रवेशद्वारावरील भव्य रांगोळी आणि त्यावरील 'प्रत्येक कृती ही राष्ट्रहिताची- विश्वशांतीची' हा जीवनविद्येचा संदेश लक्ष वेधून घेत होता. कार्यक्रमाची सुरुवात सेना महाराजांच्या आवाहनाने आणि संत श्रेष्ठ ज्ञानेश्वर माऊलींच्या हरीपाठाने झाली. नंतर अनेक तबल्यांच्या तालावर विठ्ठल नामस्मरणाच्या गजराने ऑडिटोरीयम दुमदुमून गेले. त्यानंतर सुमधूर अशा नामसंकिर्तनातून श्री सदगुरूंची आळवणी करण्यात आली. पसायदान आणि आरतीसह श्री सदगुरूंनी निर्माण केलेल्या या पवित्र उपासना यज्ञाची विश्वप्रार्थनेने सांगता करण्यात आली. तदनंतर जीवनविद्येच्या खेळे अंगणात, राधिकेचा बाळ पै नाथ हे सदगुरूंचे गीत सादर करण्यात आले. तिरंग्याची रंगसंगती साधून रंगमंचावरील संगीत जीवनविद्या टीमसोबत अवघा रंग एक करीत २८ तबला वादकांनी सुरांना तालाची अप्रतिम साथ दिली.

त्यानंतर कर्जत येथील जीवनविद्या ज्ञानपीठाची माहिती सांगणारी ध्वनिचित्रफीत दाखविण्यात आली. सदगुरु श्री वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दीच्या

शुभदिनाचे औचित्य साधून जीवनविद्येचा प्रवास दाखविणारी एक विशेष ध्वनिचित्रफीत सादर करण्यात आली. २१ ऑक्टोबर १९२३ या दिवशी दिवाळीत बलिप्रतिपदेच्या दिवशी सद्गुरूंचा जन्म झाला. इथपासून सद्गुरूंनी अनेकांच्या जीवनात आनंदाची दिवाळी निर्माण करण्यासाठी केलेल्या दिव्य कार्याचा प्रवास या ध्वनिचित्रफीतीद्वारे सर्वाना संक्षिप्त स्वरूपात दाखविण्यात आला. स्वतःचा संसार सुखाचा करून परमार्थ साध्य करणाऱ्या सद्गुरूंनी 'हे जग सुखी व्हावे आणि आपले राष्ट्र सर्वार्थाने प्रगतीपथावर जावे' हा दिव्य संकल्प मनात बाळगून जीवनविद्या तत्वज्ञानाच्या माध्यमातून समाजप्रबोधन केले. अज्ञान आणि अंधश्रद्धेच्या जोखडातून समाजाला बाहेर काढून खरा ज्ञानमार्ग दाखविण्यासाठी प्रवचन, कीर्तन, व्याख्यान, ग्रंथलेखन अशा विविध माध्यमांचा अवलंब केला. व्यसनमुक्ती, विधवाप्रथा निर्मुलन, स्त्रीसन्मान, पर्यावरण रक्षण अशा अनेक समाजसुधारणेच्या उपक्रमांसोबतच लोकांची मानसिक आणि आत्मिक उन्नती होण्यासाठी स्वतःच्या वयाच्या एकोणनव्वदाव्या वर्षापर्यंत सदगुरूंनी सातत्याने मार्गदर्शन केले. याच विशेष ध्वनिचित्रफीतीमधून सदगुरूंचे उच्चविद्याविभूषित सुपुत्र आदरणीय श्री प्रल्हाद वामनराव पै यांच्या कार्याविषयी

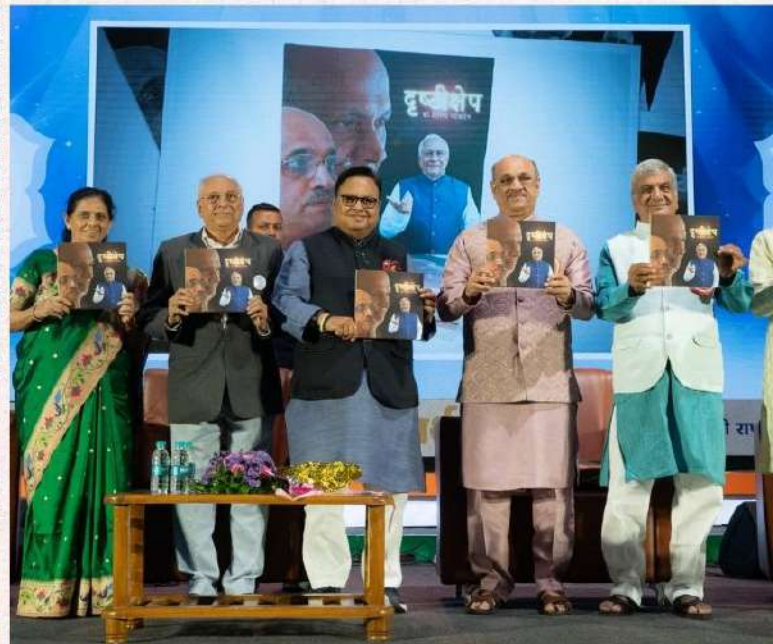
थोडक्यात माहिती देण्यात आली. आजच्या युगाला साजेशी, सर्वांना सहज करणे शक्य होईल अशी सदगुरुंची निर्मिती म्हणजे विश्वप्रार्थना! सभागृहात मंगलमय वातावरणात विश्वप्रार्थना जपयझ संपन्न झाला. हिंदी आणि मराठी भाषेत प्रत्येकी वीस मिनिटे केलेल्या सामुहिक विश्वप्रार्थना जपामुळे सर्वांची मने शुभ चिंतनाने प्रफुल्लित झाली. त्याचबरोबर साधना सरगम, महेश काळे, सुरेश वाडकर आदी सुप्रसिद्ध गायक कलाकरांनी गायलेली तसेच श्री प्रल्हाद दादा आणि कु. यश पै यांच्या आवाजात रेकॉर्ड केलेली विश्वप्रार्थना सर्वांना ऐकविण्यात आली. सद्गुरु जन्मशताब्दी दिनाचा जणू हा खास नजराणा होता!

तद्नंतर जीवनविद्या 'कालदर्शिका' या दिनदर्शिकेचे प्रकाशन मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. विख्यात जीवनविद्या मिशनचे माजी अध्यक्ष, नेत्रतज्ञ डॉक्टर दिलीप पटवर्धन यांनी लिहिलेल्या 'दृष्टीक्षेप' या पुस्तकाचे प्रकाशन देखील यावेळी करण्यात आले. या प्रसंगी आदरणीय प्रल्हाददादा यांच्यासोबत मंचावर लोकमत समुहाचे अध्यक्ष श्री विजय दर्डा व भारताचे केंद्रीय कॅबिनेट मंत्री माननिय नितीन गडकरी तसेच जीवनविद्या मिशन आणि जीवनविद्या फाऊंडेशनचे विश्वस्त उपस्थित होते.

संपूर्ण सभागृहातील श्रोतृवर्ग या नियोजनबद्ध

कार्यक्रमामुळे भारावून गेला होता. पार्किंगमध्येही प्रॉजेक्टरवर हा सोहळा पहाण्याची व्यवस्था करण्यात आली होती. नागपूरमध्ये साजऱ्या झालेल्या या सद्गुरु जन्मशताब्दी सोहळ्यात मुंबई, पुणेसोबतच यवतमाळ, अमरावती, जळगाव, भंडारा, परतवाडा, वर्धा, हिंगणघाट इत्यादी अनेक ठिकाणाहून श्रोतृवर्ग उपस्थित होता. या कार्यक्रमाचे वेगळेपण म्हणजे लाईव्ह प्रक्षेपणामुळे एकाच वेळी अनेक ठिकाणच्या नामधारकांना कार्यक्रमाचा आनंद घेत घेत एकमेकांना स्क्रीन वर पहाता येत होते.

जीवनविद्या मिशन नागपूर ज्ञानसाधना केंद्राचे अध्यक्ष सतीश देशमुख व सचिव विठ्ठल जावळकर यांनी जन्मशताब्दी सोहळ्यासाठी अतिशय सुंदर नियोजन केले होते. विविध प्रकारच्या व्यवस्था पहाण्यासाठी अनेक व्यवस्थापन समित्या बनविल्या होत्या. वेळोवेळी मार्गदर्शन करण्यासाठी मार्गदर्शक कमिटी (Steering Committee) व कार्यविस्तारासाठी संपर्क समिती स्थापन करण्यात आली होती तसेच वाहन व्यवस्था, भोजन व्यवस्था, संगीत, वाद्य व्यवस्था, टेक्निकल व्यवस्था, प्रमुख पाहुण्यांचे स्वागत व व्यवस्था, पार्किंग, सुरक्षा व्यवस्था, ग्रंथ व्यवस्था, देणगी व्यवस्था, प्रचार-प्रसार या प्रत्येक कार्यासाठी समिती स्थापन करण्यात आली होती. प्रत्येक समितीने आपले काम चोख बजावले.

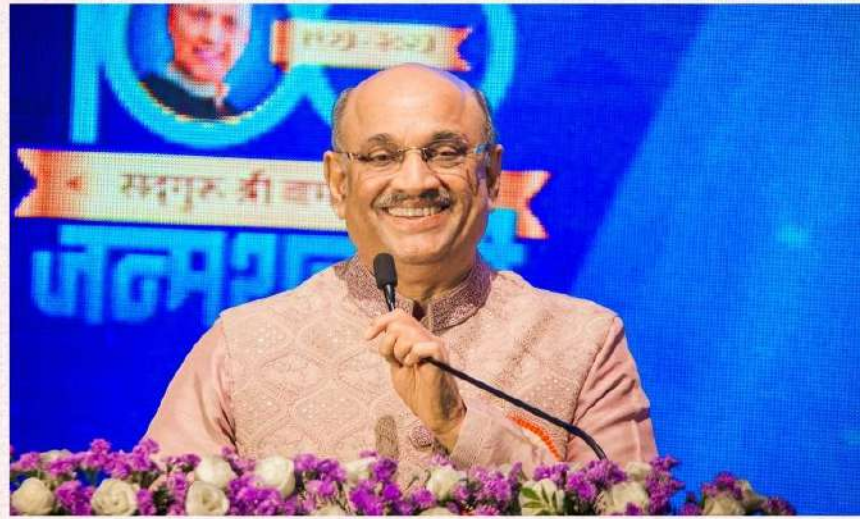
जीवनविद्या मिशन नागपूरचे सर्व आजी-माजी पदाधिकारी, बाल-संस्कार केंद्र चालक, युवा कार्यकर्ते व इतर अनेक नामधारक बंधुभगिनींनी सक्रीय सहभाग घेतला. जीवनविद्या मिशन मुख्यालयातील कार्यकारी समितीच्या मार्गदर्शनाखाली संपूर्ण नियोजन करण्यात आले होते.

माननिय विजय दर्डा आणि माननिय नितिन गडकरी यांनी आपले मनोगत व्यक्त करताना जीवनविद्या

मिशनच्या कार्याविषयी गौरवोद्गार काढले. तसेच श्री सदगुरु आणि श्री प्रल्हाद दादा यांच्याविषयी आपला आदर आणि स्नेह व्यक्त केला. कार्यक्रमात सर्वात शेवटी आदरणीय प्रल्हाददादा यांनी 'सुखी होणे सोपे' या विषयावर मार्गदर्शन केले. स्फूर्तीगीताने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

वृत्तांत लेखन - अनिता सुनील मोरे

९९६७९६६१५०

लागपूर, एप्रिल २१ अक्टूबर २०२१

▶▶ पान २ दर

लोकमत हॅलो नागपूर

शनिवार, दि. २१ ऑक्टोबर २०२३

प्रल्हाद पै यांचे आज व्याख्यान

लोकमत न्यूज नेटवर्क
नागपूर : वयाच्या ८९व्या वर्षापर्यंत
अखंड समाजकार्य करणारे ज्ञानयोगी
सद्गुरू श्री वामनराव पै यांच्या
जन्मशताब्दीनिमित्त २१ ऑक्टोबरला
दुपारी ४:३० वाजता रेशीमबाग येथील
कविवर्य सुरेश भट्ट सभागृहात भव्य
सोहळाचे आयोजन करण्यात आले
आहे.

जन्मशताब्दी सोहळ्याला प्रमुख
पाहुणे म्हणून केंद्रीय मंत्री नितीन
गडकरी, लोकमतच्या एडिटोरियल
बोर्डचे चेअरमन व माजी खासदार डॉ.
विजय दर्डा यांची प्रमुख उपस्थिती
लाभणार आहे. सोहळ्यात जीवनविद्या
मिशनचे आजीव विश्वस्त आणि श्री
सद्गुरूंचे सुपुत्र प्रल्हाद वामनराव पै
यांचे 'सुखी होणे सोपे' या विषयावर
व्याख्यान आयोजित करण्यात आले
आहे. यासोबतच ज्ञानेश्वर
माऊलीप्रणित हरिपाठ, प्रसिद्ध
गायकांकडून स्वरबद्ध करण्यात
आलेली विविध भाषांमधील
पिशवप्रार्थना २५ तबलावादक,
मृदंगवादक व भव्य वादयंत्रसोबत
सादर केली जाणार आहे.

लोकमत हॅलो जालना

बुधवार, दि. ११ ऑक्टोबर २०२३

न्यूज Inbox

जीवनविद्या मिशनच्या वतीने कार्यक्रम

जालना : वामनराव पै यांच्या
जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त जीवन
विद्या मिशन, ज्ञानसाधना केंद्राच्या
वतीने येथे 'तुमचा उत्कर्ष तुमच्या
हातात' याविषयी डॉ. बाबासाहेब
आंबेडकर सभागृहात कार्यक्रमाचे
आयोजन करण्यात आले होते.
यावेळी शहरातील नागरिकांनी
प्रतिसाद दिला. नंदकिशोर पुंड, अशोक शहाणे, शिवलालजी मुंदडा,
सुधीर गायकवाड, मनैष तौराखला,
सचिन झाडबुके, गणेश अर्देड यांनी
सहकार्य केले. कार्यक्रमाचे
प्रास्ताविक प्रसाद आंगवेकर यांनी
केले.

तरुण भारत आपठं नागपूर

नागपूर, शुक्रवार, दि. २० ऑक्टोबर २०२३

वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दी वर्ष महोत्सवाला नागपुरातून सुरुवात

नागपूर : पोर तत्त्वज्ञान, ज्ञानयोगी सद्गुरू
वामनराव पै यांचा २१ ऑक्टोबर रोजी
जन्मदिवस आहे. जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त
जीवनविद्या मिशनने विविध ठिकाणी
समाजप्रबोधन महोत्सव आयोजित केले असून,
या मासिकेची सुरुवात उपराजधानी नागपुरातून
होणार असल्याची माहिती पत्रपरिषदेत
जीवनविद्या फाउंडेशनच्या प्रतिभा चव्हाण यांनी
दिली. याप्रसंगी बोलताना प्रतिभा चव्हाण
म्हणाल्या, २१ ऑक्टोबर रोजी हरिपाठ, प्रसिद्ध
गायकांकडून स्वस्वरूप करण्यात आलेली विविध
भाषांमधील विश्वप्रार्थना यासह विविध
कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले आहे.
याशिवाय सुरेश भट्ट सभागृहात प्रल्हाद पै यांच्या
व्याख्याने आयोजन सायंकाळी ४.३० वाजता
करण्यात आले असून, या कार्यक्रमास केंद्रीय मंत्री
नितीन गडकरी आणि माजी खा. विजय दर्डा
उपस्थित राहणार आहेत. याशिवाय २२
ऑक्टोबर रोजी झीरो मार्गट येथे सकाळी ८ ते ९
या वेळेत विश्वप्रार्थना जपयज्ञ होणार असून, यात
जवळपास दोनशे ते तीनशे नागरिक उपस्थित
राहणार असल्याचे त्यांनी सांगितले. पत्रपरिषदेत
जेव्हीएम नागपूर शाखा अध्यक्ष सतीश देशमुख,
डॉ. प्रकाश इटनकर, डॉ. किशोर देवधर, शोतल
गौरे, चेतना सातपुते आदी उपस्थित होते.

दैनिक भास्कर

आप पढ़ रहे हैं देश का सबसे विश्वसनीय और नंबर 1 अखबार

नागपूर, मंगलवार, 17 अक्टूबर 2023

आश्विन शुक्ल पक्ष 3, 2080

ह से कार
मला दर्ज

१/कामटी

पुन अंतर्गत आने
के एक प्रकार
अज्ञात आरोपी
हारी के अनुसार
नोहर पाठक के
पे आनंद नगर
फरियादी पंज 42
) ने अपनी
एच-26, बी-
पी थी।
आरोपी चुर ले
पोर्ट के आधार
देशान में अज्ञात
लाफ भादवि
तहत मामला
भागे की जांच
रेश आवागकर

प्रत्येक कार्य राष्ट्रहित व विश्व शांति के लिए : राणे

■ वामनराव पै. जन्म शताब्दी महोत्सव पर विविध कार्यक्रम

संवाददाता, जयपूर

प्रत्येक कार्य राष्ट्रहित व विश्वशांति के
लिए हो, इस आदर्श वाक्य से प्रेरित
होकर जीवन विद्या मिशन द्वारा ग्रंथदिंडी
एवं अन्य कार्यक्रम आयोजित किए गए
हैं। काटोल के कई विद्यालयों में विद्यार्थी
मार्गदर्शन शिविर लिए जा रहे हैं।

इसी कड़ी में काटोल के बनारसीदास
रुईया हाईस्कूल में आशा राणे और
प्रतिभा चव्हाण द्वारा दो सत्रों में मार्गदर्शन
किया गया। राणे ने कहा कि, आप
अपने जीवन के निर्माता स्वयं हैं, यदि
आप अपने विचार बदल देंगे तो आपका
भाव भी बदल जाएगा। विद्यार्थियों ने

सकारात्मक विचार पैदा कर हम अपना
भाव स्वयं बना सकते हैं, यह भाषना
निर्माण करनी चाहिए। अध्ययन के कई
तरीकों के साथ जुड़ाव के महत्व पर
प्रकाश डाला। मानव समाज को शांति
और सुख का मार्ग दिखाने वाले सद्गुरु
वामनराव पै. ने पिछले 65 वर्षों से
सामाजिक प्रबोधन का कार्य निरन्तर

भाव से करने का विचार जीवन विद्या
मिशन को प्रचारक आशा राणे ने व्यक्त
किया। स्कूली छात्रों में जीवन मूल्यों का
विकास, पढ़ाई का महत्व, संगत का
महत्व, देशभक्ति के बोल बोए जाने का
विचार बनारसीदास रुईया हाईस्कूल एंड
जूनियर कॉलेज के सचिव प्रकाश नबीरा
ने व्यक्त किए। प्राचार्य मेजर विजय राठी

ने संस्थान के सचिव प्रकाश नबीरा एवं
सभी गणमान्य का अभिनंदन करते हुए
कहा कि समाज सुधारक वामनराव पै. ने
विश्व को मानवता का संदेश देकर सुख
एवं शांति का मार्ग दिखाया। उनके कार्यों
को अपना घमण्य की मीठा है।

कार्यक्रम में सचिव प्रकाश नबीरा,
प्रिंसिपल मेजर विजय राठी, पर्यवेक्षक
अंजलि प्रधान, आशा वार्ड, कंदना
काले, नेना दुधकबले, प्रशान्त पिंपलकर,
माधवी खिंची, भूषण गोसावी, नवनाथ
हलदानकर, केदार चिंदलकर, मधुसूदन
अनेराव, रविचंद्र इधारे, जिज्ञासा राणे,
अभिजीत गिरासे, स्नेहा नाईक, जीतेन्द्र
शिंदे आदि मौजूद थे। संचालन राधा
चौहान ने किया। अतिथियों का परिचय
नवनाथ हलदानकर ने तथा आभार
माधवी खिंची ने माना। इस अवसर
पर अभिभावक, विद्यार्थी, शिक्षक एवं
शिक्षकतर कर्मचारी उपस्थित थे।

सद्गुरूमुळे लोकमत व जीवनविद्या मिशनचे विश्वशांतीसाठी एकमत प्रल्हाद पै : जपयज्ञ सोहळ्यात लोकमत कालदर्शिकेचे प्रकाशन

लोकमत कालदर्शिका २०२३ चे प्रकाशन जीवनविद्या तत्वज्ञानाचे संस्थापक प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते झाले. यावेळी उपस्थित लोकमत एडिटोरियल बोर्डाचे चेअरमन, माजी खासदार डॉ. विजय दर्डा, दिलीप महाजन व जयंत जोशी.

लोकमत न्यूज नेटवर्क नागपूर : सद्गुरू वामनराव पै आपल्या प्रवचनात म्हणायचे की, कुलीही अपेक्षा न धरता लोकमत निरपेक्षपणे आपले विचार प्रसरने मंडित आला आहे. 'सबका साथ सबका विकास' हा वसा 'लोकमत'ने अखंडपणे जगला आहे. जीवनविद्या याचमुळे सतत 'लोकमत'चा मंच मिळाला, असे गौस्वीद्वारा जीवनविद्या तत्वज्ञानाचे संस्थापक प्रल्हाद वामनराव पै यांनी शनिवारी येथे काढले. डॉ. विजय दर्डा हे जीवनविद्या परिवारातील असून, सद्गुरूमुळे लोकमत आणि जीवनविद्येचे विश्वशांतीच्या मुद्द्यावर एकमत असल्याची भावना प्रल्हाद पै यांनी व्यक्त केली.

जीवनविद्या मिशनचे सद्गुरू वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त विश्वशांती जपयज्ञाचे आयोजन नागपुरात करण्यात आले आहे. यावेळी लोकमत कालदर्शिकेचे प्रकाशन प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते झाले. कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी व लोकमत

सद्गुरूंचा मंत्र जीवनाला ऊर्जा देणारा : डॉ. दर्डा संकटावेळी एकटे पडल्यावर नाराय येते, अशा वेळी पाहिले कुणाचा तरी हात असतो, अशी प्रत्येकाची इच्छा असते. जीवनविद्या मिशनचे प्रणेते सद्गुरू वामनराव पै यांच्या तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार या मंत्राने अशा निराश झालेल्या कित्येकांच्या जीवनात ऊर्जा सदां फुलविली आहे. त्यांच्या क्षमतेचा फुला परिचय करून दिला, असे मत डॉ. विजय दर्डा यांनी याप्रसंगी व्यक्त केले.

लोकमत कालदर्शिकेत सद्गुरूंच्या कार्याची माहिती लोकमत कालदर्शिकेबद्दल बोलताना प्रल्हाद पै म्हणाले की, कालदर्शिकेत सद्गुरूंच्या जीवनचरिताचे दर्शन, सद्गुरूंच्या कादाची माहिती आहे व लेखही आहेत. सर्वांनी जरूर वाचाये. याप्रसंगी सांगलीचे प्रसिद्ध नेत्ररोग तज्ज्ञ डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी लिहिलेल्या 'दृष्टिक्षेप' या पुस्तकाचेही प्रकाशन करण्यात आले. डॉ. पटवर्धन यांचे सद्गुरूंच्या सान्निध्यात जीवन कसे बदलले याचे अनुभव पुस्तकातून मांडले आहे. या पुस्तकाच्या प्रकाशनप्रसंगी डॉ. माधवी दिलीप पटवर्धन यादेखील उपस्थित होत्या.

एडिटोरियल बोर्डाचे चेअरमन, माजी खासदार डॉ. विजय दर्डा उपस्थित होते. याप्रसंगी प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते डॉ. विजय दर्डा यांचा सत्कार करण्यात आला.

सरकारला उत्तर देताना डॉ. दर्डा म्हणाले की, प्रत्येकाचे स्वतःचे विश्व असते, तेव्हा विश्वात चांगले

घडविण्यात व्यक्तीची जबाबदारी, कर्तव्य काय याची जाणीव सद्गुरू वामनराव पै यांनी पेरली. राष्ट्र घडविण्यासाठी आधी स्वतःला घडविले पाहिजे, यासाठी त्यांनी प्रत्येकाला प्रेरित केले. जीवनविद्या मिशन तत्वज्ञान व्यक्ती व राष्ट्र बळकट करणारे आहे.

दैनिक भैरव साइम्स

सोमवार, दि. २३ ऑक्टोबर २०२३

सद्गुरू श्री वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त विश्वप्रार्थना जपयज्ञ; विश्वशांतीसाठी भारताचा पुढाकार

जीवनविद्या मिशनच्या 'कालदर्शिका' व डॉ. दिलीप पटवर्धन यांच्या 'दृष्टिक्षेप' या पुस्तकाचे प्रकाशन डॉ. विजय दर्डा यांच्या उपस्थितीत करण्यात आले.

गडकरी सद्गुरू वामनराव पै यांच्याबद्दल म्हणाले की, त्यांनी सुखमय जीवन कसे जगता येईल, हे सामान्य माणसाला, सामान्य भाषेत समजावून सांगितले. त्यांनी विश्वासाठी जीवित प्रार्थना रचली ती मानवतेचा विचार आहे. समाजाचे निर्माण व शिक्षाच्या कल्याणाचे कार्य हे जीवनविद्या मिशनच्या माध्यमातून चालू आहे. हे कार्य एकप्रकारचा महायज्ञ आहे. महान महावीरांचे कार्य जीवनविद्या मिशनच्या माध्यमातून सद्गुरू वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त जपयज्ञात आणले जाईल.

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

केंद्रीय मंत्री नितिन

गडकरी

जीवनविद्या मिशनच्या

आढावा घेता व शिके परिसराचे आभार मानले. या काळात काय घडले, शास्त्रातील विद्यार्थिनी कुमारी रवीना सत्यद व कुमारी अहना पेडे यांनी के. श्रीमंत रावबहादुर राणावजी शिके यांच्या जीवनावरील आधारित पोवाडा सादर केला. प्रवालेतील शिक्षक श्री. लमीर पनेकर यांनी प्रोजेक्टवरील सहामेरे. के. श्रीमंत रावबहादुर राणावजी शिके यांच्या जीवनावर आधारित पोवाडा सादर केला. यावेळी शिके परिवारातील श्रीम.

प्रहार

सोमवार, दि. २३ ऑक्टोबर २०२३

सामर्थ्य मनावे...

आजच्या दिवशी जपयज्ञाचे आयोजन करण्यात आले आहे. यावेळी लोकमत कालदर्शिकेचे प्रकाशन प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते झाले. कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी व लोकमत

मन करा रे प्रखल...

आजच्या दिवशी जपयज्ञाचे आयोजन करण्यात आले आहे. यावेळी लोकमत कालदर्शिकेचे प्रकाशन प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते झाले. कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी व लोकमत

सामूहिक विश्वप्रार्थनेतून गुरुप्रती कृतज्ञता सद्गुरू वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दी सोहळा

नागपूर, दि. २२ : जीवन विद्या मिशनच्या अखंड जपयज्ञाचे आयोजन करण्यात आले आहे. यावेळी लोकमत कालदर्शिकेचे प्रकाशन प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते झाले. कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी व लोकमत

आजच्या दिवशी जपयज्ञाचे आयोजन करण्यात आले आहे. यावेळी लोकमत कालदर्शिकेचे प्रकाशन प्रल्हाद पै यांच्या हस्ते झाले. कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी व लोकमत

नागपुर, रविवार, २२ ऑक्टोबर २०२३

समाधानाचे अधिष्ठान अत्यंत महत्त्वाचे
प्रल्हाद पै : सद्गुरू वामनराव पै जन्मशताब्दी महोत्सवाला आरंभ

► सकाळ वृत्तसेवा

नागपूर, ता. २१ : आपण नात्यांना महत्त्व देण्याऐवजी व्यवसाय आणि पैशाला महत्त्व देतो. नातेसंबंध विघडू नये म्हणून सद्गुरू वामनराव पै यांनी सर्वांगाने सुखाचा विचार केला आहे. कुठलीही गोष्ट कायम टिकणारी नाही. गरजा महत्त्वाच्या असल्या तरीही आपली हाव आचारायला हवी. कारण, आपल्या इच्छेला अंत नसतोच. त्यामुळे, महत्त्वाकांक्षा ही राक्षसी असू नये. हाती सुख लागेल का, हा विचार करायला हवा. समाधानाचे अधिष्ठान अत्यंत महत्त्वाचे आहे, असे मत जीवन विद्या मिशनचे आजीव विश्वस्त

नागपूर : थोर समाजसुधारक, तत्त्वज्ञ सदगुरू वामनराव पै जन्मशताब्दी महोत्सवाच्या आरंभादरम्यान आशीर्वाचन देताना प्रल्हाद पै. सोबत मंचावर जीवन विद्या मिशनचे अध्यक्ष जयंत जोशी.

प्रल्हाद वामनराव पै यांनी व्यक्त केले.
जीवन विद्या मिशन व जीवन विद्या

फाउंडेशनतर्फे थोर समाजसुधारक,
तत्त्वज्ञ सद्गुरू वामनराव पै

जन्मशताब्दी महोत्सवानिमित्त
सोहळ्याचे आयोजन शनिवारी
करण्यात आले होते. या महोत्सवाचा
आरंभ नागपूर येथून झाला. त्यावेळी
आशीर्वचनपर बोलताना 'सुखी होणं
सोपं आहे' या विषयावर ते बोलत होते.
मुंबई, यवतमाळ, गोवा, कर्जत अशा
अनेक ठिकाणी हा महोत्सव वर्षभर
साजरा होईल. मंचावर केंद्रीय मंत्री
नितीन गडकरी, जीवन विद्या मिशनचे
अध्यक्ष जयंत जोशी, जीवन विद्या
फाउंडेशनचे अध्यक्ष दिलीप महाजन
उपस्थित होते. सोहळ्यात जीवन
विद्या अॅपचे व वेबसाईटचे लोकार्पण
करण्यात आले.

पान ४ वर »

→ પાન ૧ વરૂન

समाधानाचे अधिष्ठान अत्यंत महत्त्वाचे

वैचारिक अधिष्ठानामुळे तुम्ही समाधानी राहू शकत असल्यास तुम्ही आयुष्यभर सुखी राहू शकता, असे प्रल्हाद पै पुढे म्हणाले. व्याप किती वाढवायचा, हे आपण ठरवायला हवे. आज अनिश्चितता खूप आहे. व्यापाचा ताप होता कामा नये. या सर्वांचा विचार करून आपला व्याप वाढवायला हवा, असा सल्ला त्यांनी दिला. प्रल्हाद पै यांनी सुरवातीला जीवन विद्याच्या विश्व कल्याणकारी उपक्रमांबाबत माहिती दिली. प्रत्येकाच्या घरा-घरात विश्वप्रार्थना पोहोचवत राष्ट्रहिताची भूमिका आपण मांडायला हवी, असे ते म्हणाले. या सोहळ्याला जीवन विद्या मिशनचे माजी अध्यक्ष डॉ. दिलीप पटवर्धन, डॉ. माधवी पटवर्धन, नागपूरसह विविध भागातून आलेले असंख्य उपासक यांच्यासह अनेक मान्यवर उपस्थित होते.

जीवन विद्याचे कार्य समाज निर्माणाचे : गडकरी

केंद्रीय मंत्री नितानि गडकरी यांनी जीवन विद्या परिवाराच्या कार्याचे कौतुक करताना सोप्या भाषेत सामान्य माणसाला तत्वज्ञान शिकविणारा हा परिवार असल्याचे म्हणाले. हा परिवार समाजाला संस्कार प्रदान करित संस्काराचा महायज्ञ चालवत आहे. माझ्या जीवनात अनेक लोकांना भेटण्याची संधी मला मिळाली. माझ्यावर ज्यांनी प्रभाव टाकला त्यापैकी एक वामनराव पै होते, असेही गडकरी आवर्जून म्हणाले. स्वतःच्या प्रतिभेने वामनराव पै यांनी तत्वज्ञान तयार केले आणि आपल्या वाणीतून समाजापर्यंत पोहोचवले. यामुळे, अनेकांचे जीवन बदलले. जीवनात्मक परफेक्शन हे आपल्याला संस्कारातून प्राप्त होते. त्यामुळे, आपले जीवन समृद्ध होते. गुरूंकडून होणारे प्रबोधन, प्रशिक्षण आणि संस्कारातून माणसाच जीवन बदलत असते. जीवन विद्या हे कार्य करीत असून हे कार्य समाज निर्माणचे कार्य असल्याचे गडकरी म्हणाले.

कोकणचे पहिले दैनिक

रत्न भाँस

सोमवार, दि. १३ ऑक्टोबर २०१३

सद्गुरु श्री वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त
विश्वप्रार्थना जपयज्ञः विश्वशांतीसाठी भारताचा पढाकार

जीवननिहा मिशनर
'फादरिफा' बडो, विनी
पतावेन योग्या दृष्टिकोण
पुस्तकमे प्रकाशन कें. विज
द्वारा बांधवा उपरिधारी
कल्याण अले.
बहुकोनी दाखिल
मुख्यतः जगज्जाया मर्मा
गह्वरी

तज्ज्वा कुरुत कुरुत कुरुत
 यः शस्त्रास्त्राणां कुरुमानो यो
 लोनी युवावत जीनत कुरु
 ज्ञानां वैदित्वा इह शस्त्रान्
 बभूवतः, शस्त्रान् बभूवतः
 समानान् बभूवतः, लोनी
 विद्यामतीतान् जी
 विद्यामतीतान् रमन्ती जी
 गमन्तीनां विभक्तान् ज्ञानं
 सात्त्विकं निमित्तं यः शस्त्रान्
 कुरुमानो कुरुमानो कुरुमानो
 जीनत विद्यां गमन्तीनां
 ज्ञानं कुरुमानो कुरुमानो
 कुरुमानो कुरुमानो कुरुमानो
 अहं
 भूषातः शस्त्रादीन् कुरुमानो
 जीनत विद्यां गमन्तीनां
 ज्ञानं कुरुमानो कुरुमानो

कै. श्रीमंत रावबहादुर रामदासजी
भाऊसाहेब राजेशिर्के यांची जयंती साजरी

[illegible][illegible]

सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती

शैलेश जोशी : वसंतराव मोरे यांना लायन्स क्लबकडून मानपत्र प्रदान

यशस्वी सद्गुरुंच्या
सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती. सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती. सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती.

सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती. सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती. सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती.

सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती.

सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती.

सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती.

सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती. सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती. सद्गुरुंच्या विचाराने जीवनात क्रांती, दिव्यत्वाची प्रचिती.

झुंजार नेता

Sun 01-10-2023

यशस्वी व्हायचे असेल, तर ध्येय निश्चित करून त्या दिशेने अविश्रांत वाटचाल करा- डॉ. दिलीप पटवर्धन

डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी यावेळी 'यशस्वी व्हायचे असेल, तर ध्येय निश्चित करून त्या दिशेने अविश्रांत वाटचाल करा' या विषयावर भाष्य केले. डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी यावेळी 'यशस्वी व्हायचे असेल, तर ध्येय निश्चित करून त्या दिशेने अविश्रांत वाटचाल करा' या विषयावर भाष्य केले.

डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी यावेळी 'यशस्वी व्हायचे असेल, तर ध्येय निश्चित करून त्या दिशेने अविश्रांत वाटचाल करा' या विषयावर भाष्य केले.

डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी यावेळी 'यशस्वी व्हायचे असेल, तर ध्येय निश्चित करून त्या दिशेने अविश्रांत वाटचाल करा' या विषयावर भाष्य केले. डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी यावेळी 'यशस्वी व्हायचे असेल, तर ध्येय निश्चित करून त्या दिशेने अविश्रांत वाटचाल करा' या विषयावर भाष्य केले.

लोकमत

पुणे, शनिवार, दि २२ ऑक्टोबर २०२३

सर्वसामान्यांच्या आयुष्यात क्रांती घडवणारे सद्गुरु श्री वामनराव पै !

शैलेश जोशी : सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात शैलेश जोशी : सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात

सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात शैलेश जोशी : सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात

सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात

सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात शैलेश जोशी : सद्गुरु श्री वामनराव पै यांनी समाजात

संवादिका : सीमा प्रमोद मोरे कार्यकारी संपादिका : अपर्णा प्रणय सकपाळ

सद्गुरु श्री वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त
विश्वप्रार्थना जपयज्ञ ; विश्वशांतीसाठी भारताचा पुढाकार

मुंबई (प्रतिनिधी) : जगात 'वसुधैव कुटुम्बकम्' ही संकल्पना आहे काय? भारतीय शास्त्रात ही जेवढे तत्त्वज्ञान विद्यलक्षित केले आहे, तेवढे पाश्चात्य देवता नाही. विषयाचे कवचण, देशवासी हीच आपली संस्कृती असल्याने जगात एकत्र भारतीय विस्तृत शक्ती घडू शकते. जीवनिवृद्धी मिशनचे संस्थापक रंदागुणी श्री यामनराव गे. रायंचा जन्मशत वीर्यनिमित्त विषयवाचीसाठी विषयप्रार्थना प्रत्येकआचार्य आयोजन करण्यात आले आहे, अशी माहिती

जीवनविद्या तत्त्वज्ञानाचे संस्थापक प्रस्ताव वामनराव पै यांनी दिले.

जीवनविद्या विश्वनाथ स्वामीयुक्त वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त विश्वाश्वतीसाठी विस्थाप्यार्चना प्रयत्न काढण्याचे आवाहन करितोय तुम्हा. भट स्थापूढत केले होते. माणवशक म्हणून जीवनविद्या तत्त्वज्ञानाचे संस्थापक प्रस्ताव वामनराव पै उपस्थित होते. मुख्य अतिथी म्हणून केंद्रीय मंत्री वितीन गडकरी यांच्यासह लोकमत एडिटोरियल बोर्डचे चेअरमन, माजी खासदार डॉ. विजय राव उपस्थित होते.

यावेळी जीवनविद्या मिशनचे अध्यक्ष जयंत जोशी व जीवनविद्या फाउंडेशनचे अध्यक्ष दिलीप म्हाजन उपस्थित होते. यावेळी सद्गुरू वामनराय पै यांनी दिव्वाच्या कल्याणाकरिता रचलेल्या विषयावर्षाचा जपयज्ञ

करण्यात आले. त्याचबरोबर
जीवनविद्या मिशनच्या
'कालदर्शिका' व डॉ. दिलीप
पटवर्धन यांच्या 'दृष्टिक्षेप' या
पुस्तकाचे प्रकाशन डॉ. विजय दंड
यांच्या उपस्थितीत करण्यात आले.
सद्गुरुंस्त्री दाखविले सुखमय
जगण्याचा मार्ग- गडकरी

[illegible]

हडपेय - डॉ. दंडो
याप्रसंगी डॉ. विजय दंडो यांचा प्रस्ताव प यांच्या हस्ते स्वीकार करण्यात आला. याप्रसंगी डॉ. दंडो म्हणाले की, जगाे हिसयेचा वेदना अनुभवतो आहे. सध्या सुरु असलेल्या युद्धात प्रेम आणि हमायी गजज आहे. भाषाज महावीरांनी आपल्या जीवनकायात प्रेम आणि क्षमा वाहरवा ठेवाे देला. भाषाज महावीरांहाे कर्ज जीवज वल्ला शलनया माध्यामातून सद्गुरू वामनाशय पै यांच्याकान्तर प्रलाया पै कराीत आहेत.

जीवन विद्या मिशन हे सक्षम
पिढी घडविणारे कुटुंब आहे.
तद्गुल रामनाराय पे खांद्या
जन्मशताब्दी वर्षाभिमत मिशनने
विश्वाच्या शांतीसाठी विष्वक्वार्थना
जपयज्ञ करण्यासाठी नागपूरची
निवड केल्याबद्दल डॉ. दर्जा यांनी
त्यांचे आभार मानले.

तरुण भारत
आपठं तरुण भारत
नागपूर
नागपूर, मोहळवार, दि. १७ नोवेंबर २०२२

प्रत्येक कृती राष्ट्रहिताची असावी

आशा राजे यांचे
आवाहन

● बजटोल, १६ ऑक्टोबर

प्रत्येक कुटी ही गडहिंगाजि
विधानसभेची व भोवड्याच्याने टोसि
होळन नागपुर येथे नीमविहार
विधानसभेकडे धरंदीची व हनु
कार्यालयाचे जागेमन कार्यालय काढा
वाढी. याच निमित्ताने

[illegible]

प्रधानमन्त्री दिव्य कार्य सहायता
निरदोषता आदि विचारार्थता के
आहे, तबथापि क्या घोजन है का
सुखी करवाया सकय जाओ के
अन्यथा

चीन रिहा मित्राने प्रचल
आता के पाणी सस्तिता, वापसना
के पाणी विचारार्थता, दे इकर
सर्वाने वातावी बुद्धी दे, अरेय के
सर्वाने सुकान, कामदान, एकपा
देव, सस्ति वेत कर, करवाया का
रयण कर, आदि दुखे गेड ना
मुकान अकल रावे है की लुगरी देय
प्रसिद्ध आते, लुगरी निरीय का
कलकरी उरिय मित्र मिमर है की

[illegible][illegible]

कार्यारंभ

Tuesday 2023/10/03

सद्गुरु वामराव पै यांच्या मुलमंत्रांनी जीवन सुखद होईल

प्रतिनिधी । बीड

दि. १ : मानवी जीवन सुखद करणे हे जीवनविद्या मिशनचे ध्येय आहे. जीवनाविषयी सद्गुरू वामराव पै, त्यांचे सुप्रसिद्ध प्रवचन आहे. यांचे उपदेश मोलाचे आहेत. त्यांच्या मुलमंत्रांनी जीवन सुखद होईल, असे प्रतिपादन जीवनविद्या मिशनचे संस्थापक, सद्गुरू वामराव पै यांचे शिष्य तथा माजी अध्यक्ष डॉ. दिलीप परबधर्मे यांनी केले. जीवनविद्या मिशनच्या वीड शिखरेच्या पुढाकारातून शहरात रविवारी (दि.१) समाज प्रबोधन कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. यावेळी मार्गदर्शक म्हणून डॉ. परबधर्मे हे बोलत होते.

यावेळी प्रमुख अतिथी म्हणून कुट उद्योग समूहाचे संचालक सुरेश कुटे, व्यापारी महासंघाने (कॅट) मराठवाडा अध्यक्ष संतोषी सोहनी, उपाध्यक्ष विनोद पिंगळे, संपादक दिलीप खिस्ती, नेत्ररोग तज्ञ डॉ. राधाकिशन जाजू यांच्यासह विविध क्षेत्रातील

मानव्यर उपस्थित होते. पुढे बोलतांना डॉ. दिलीप पटवर्धन म्हणाले, जीवनात आपण एकटे सुखी राहू शकत नाही. इतरांना आनंद देण्याची वृत्ती निर्माण झाल्याशिवाय स्वतःला आनंद मिळू शकत नाही हा निर्गमनियम आहे. सुख हे दिल्यानेच मिळते हा जीवनविद्या मिशनचा मूलमंत्र आहे. धावपळीच्या जीवनात प्रत्येकाने सर्वप्रथम आरोग्य, कुटुंब, करिअर आणि नंतर समाजसेवा या अनुक्रमे कराय

करणे अपेक्षित आहे. जीवनविद्या मिशनचे प्रल्हाद पै यांनी कौटुंबिक जीवनाविषयी मोलाचे उपदेश केलेले आहेत. संवाद, स्पर्श, सहवास, स्वातंत्र्य, सन्मान हे जणू वैवाहिक जीवनात आवश्यक असल्याचा उपदेश त्यांनी केला आहे. यथस्वी जीवनसाठी कष्ट, कृतज्ञ, कोशल्य, कल्पकता, कौतुक, करुणा, कृतज्ञता या उपकर्षांचा सात पायऱ्यांची आवश्यक आहे. समाजात इतरांना

आनंद देण्याची वृत्ती निर्माण व्हावी. आपण समाजासाठी आहोत, ही भावना कायम मनात असावी. पोटासाठी काम नमुन कामासाठी पोटा आहोत, हे लक्षात घेणे पाड्याची गरज आहे. तसेच कहाला इतर कोणताही मजूर नाही. आपल्या देशात श्रमाला प्रतिष्ठा प्राप्त व्हावी, यासाठी सर्वांगीण उपयुक्त व्हावेत, त्याशिवाय सर्वांगीण विकास अशक्य आहे, असे आवाहन डॉ. दिलीप पटवर्धन यांनी केले. नसेच, चव्येक कुत्ती ही राष्ट्रहिताची व विश्वशांतीची व्हावी, असा संकल्प जीवनचिन्हा मिशनचे संस्थापक, सहकु वामनराव पंचांच्या उन्मेषातून वर्णानिमित्त करण्यात आला असल्याचे त्यांनी सांगितले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी जीवनचिन्हा मिशनच्या वीड शाखेचे पदाधिकारी, सदस्यांनी प्रयत्न केले. शाखेचे अध्यक्ष बापू वसोडे यांनी प्रामाणिक आणि सुत्रसंचलन केले. सर्व सदस्यांनी सामूहिक विश्व प्रार्थना करून उपस्थिततेचे आभार मानले.

शब्दाना सत्याची धारा
प्रहार

मुंबई, सोमवार, दि. १६ ऑक्टोबर २०२३

तु न आर्यसु बृहन्न जेननायक शिल्पाकार' है तल्लहान नणाणार पांडिते ते तल्लुका वामनायक ते पांडी, तल्लय विद्याना जल्लायका कायपे नोहो, तल्लय अर्य, वामनायक नून हय तल्लय कायनायक मूनार तल्लय मिळना आल्ल को, नणाय अण्यथाप प्रमाण होतै. हो कथयना जल्लय जल्लय, ते अर्यनायक होतै, अर्य तर अण्यतर अर्यनायक शिल्पाकार अर्यो' को तल्लय जल्लयक ते पांडी सिद्धि होतै, तल्लय ना भौतिक विद्यारंभी दुर तल्लय सुवृत्त प्रकटवतात ते ते वेदने संपन्न आहोत. तल्लय जल्लयनायक तल्लयनायक तल्लय संपन्न आहोत.

गुरुकिल्ली
आनंदाची

जवणे कामे आनंदी करवते हे गंध मरताना सांगितले. सदगुरूप्रमाणे प्रत्येकदाही जगती सकल सौम्यता अन् आश्रयता घेतलेल्या आनंदीची पुढीलकथा आपल्या हातात देतात. आनंद मिळवण्यासाठी खुप मोठा त्याग करतचो गरज नही, फार खर्च करून आणि तनूनतयास करून

ये प्राङ्ग हंगेर नाहें, ते लास्कास अयुतवाण्णुन
प्राङ्ग नाहें आरौ इत्येव्वायें ते अहिचयोनो
नुम्वण नाही. **सुखीहोव्व**
महणने चीयराये पिण्णन जहि
सुखपाद, पाय्वाही चीयन जण्णपायी
कला. न्यासिही न्याने सवें कोनी त्थय्यव्व
भगवान्कसवें कल्याण चहिणने ह। प्राङ्ग सोट
पहिने। दुय्यमव्वल मणस, इवां. सोत्ताने इम
नाहें दुसुखी मय्द दट्टले आहें. प्रमनवेने इम
नाही। जण्णपेव्वेण्ण 'अमो' आही 'अण्ण' अ
व्वल चहिणने. जण्ण सुत्थीय पा कालचव्वण
'मी' ज्झीय एकटा नाही. जण्णकय पायसस
आहें. कण मायव्वे होतरे पिण्णन जण्णपयसु
व्वल्लोहें. मायव्वाना भगवां त्थोत्त सव्वस

आरे, तबने अनुभूति भेषवादाई न्याय दिण
मनने नदीने एकाकाका मणोने विनन केते

ने केडकर

पहिले, तर प्रथम अर्थ परावर्ष
कोही जाणवी केवन मायकास
सुख सदा विना जाते. 'आपने
हमने' असे मायासून केला था. मग
तुमनेमायासून कोणता, पणु केवला दुसऱ्याला
दुसऱ्याला बला नाने विणुवू जाते. मा
आपने' मंठा मायकास कोणत्याने सुनता मिळत
नाही, आपण तर दुसऱ्याला आरे विला, तर
आपणच आपने कधीने ते आनंद पण मिळोने.
जाणुवोने थोडकडकड वृद्ध जाते, भगने मरता,
बापाचा था' मिळो, कोणने पण मिळोने, आनंद
दू पोरतात मायकास कोणत्याने प्रजापति दिरोने

दीट बुर होते, जब मेरेस न्यायात्मक विचार
 को समझावकर विचार दिया होता, जमान
 निरुपेक्ष होले. ये जमानते ये राजे सोते
 पाते? या मर्जीअबने बोलतेन 'बोली दिलखी'
 सदावी मगसे ओमगलुन स्वाक असलतय
 असे नही

जमान, राजते धोवते लगते तो देखते
 या कम्मत बचते नानामया? प्रबल काले ये
 सचने? अपनवले बोलते असे, निमिअङ्ग
 निमिअङ्ग बलत होले की। बोय मगसे
 तकातकन कल अरयल बरिजे धोवनेब
 लहान मुताबे खोते होलेक कदकनया पहिले
 त जमाने येर तकर होलेक, दुपित विचार
 देब दुताबे किये असे, बोला विचारये

फास घड़े आहे, तान देत, अन्ध रागणे होय
स्वरासादे, तुम्हासाठी अजि नगासाठी गन्धर्व
आहे, सचरी मूर्खदेव नगासाठी प्रीत्य
प्रत्यक्षपणे सचरी ते आक्षेपणे कथक
कथकथा कथक येता आहे, येथे जगण हो
नसतच 'सिद्धिक मंगल' कथक दोन एक
नका मंगल मंगल घालायला येत, ते
जाकारांकरने हात देतले मंगल सगळ्याक
विनवावुन सागतलेले, अन्ध, प्रसीक आहे
अजिब अजिब, तुमच अजिब नगासाठी आदी
मंगल घालणे कथकरी देतले, ते देतले
मंगल घालत आते, ते नगाक्षेप अथवा सचरी
सुखाय होतले अजि 'अथवा ते देत प्रत्येक' या
आक्षेप अथवाय देतलेले येतले.

गर्भसंस्कार

- गर्भात असतानाच आपल्या बाळाला चांगले संस्कार देऊ शकतो का?
- गर्भारपणामध्ये मातेचे शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य कसे जपावे?
- आपलं बाळ तेजस्वी, हुशार होण्यासाठी काय करावे?
- अनुभवी डॉक्टरांकडून मार्गदर्शन

तुच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार

(इयत्ता ४ थी ते ७ वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी)

- उत्तम जीवनशिल्प कसे घडवावे?
- शिक्षण, ज्ञान, अभ्यास आणि प्रयत्नाचे महत्त्व
- शरीर आहे तर सर्व आहे
- कृतज्ञता, संगत आणि विचार यांचे महत्त्व
- स्वयंसूचनेचे टेक्निक
- राष्ट्रप्रगती हेच ध्येय
- यशस्वी जीवन

उत्कर्ष विद्यार्थ्यांचा संकल्प जीवनविद्येचा

(इ ७ वी व त्या पुढील विद्यार्थी, पालक, शिक्षकांसाठी)

- अभ्यासाचे महत्त्व व अभ्यासाच्या अभिनव पद्धती
- मन आणि विचारांचे सामर्थ्य
- संगतीचे महत्त्व
- पर्यावरण व राष्ट्रप्रेम

सोळावं वरीस मोक्याचं

(१५ ते २१ वयोगटातील तरुणांसाठी)

- सोळावं वरीस मोक्याचं
- परेमाचं गोड गुपित
- सावध तो सुखी

तरुणांनो करा सोने आयुष्याचे

(२२ ते ३० वयोगटातील तरुणांसाठी)

- करियर
- परेमाचं गोड गुपित
- सावध तो सुखी
- शुभमंगल सावधान

कुटुंबिक मौख्य

कुटुंबातील प्रत्येकासाठी एकत्रित करावा (२१ वर्षांवरील)

- विभक्त कुटुंबातील ताणतणाव कमी करण्यासाठी
- नात्यांमधला गोडवा वाढविण्यासाठी
- कुटुंबाला सुखी करण्यासाठी

Jeevanvidya's Spiritual Wisdom

In Day to Day and Corporate Life

- Applying Jvm Principles in Day to Day Life
- Enjoy Stress ■ Mind Is Mind Blowing
- Power Breathing, Mind Exercise
- Power of Thoughts
- True Concept of Happiness
- Law of Nature
- Power of Divine Universal Prayer

स्वानंद योग लेव्हल १ - फाउंडेशन कोर्स

कमीत कमी वेळात जीवनविद्या तत्त्वज्ञानाची ओळख

- तनः नैसर्गिक पद्धतशीर सुंदर व्यवस्था म्हणजे शरीर
- मनः मन म्हणजे काय?
मनासारखं घडण्यासाठी युक्ती कोणती?
- धनः पैसा तर जगण्यासाठी हवाच ऐश्वर्या संपन्न जीवनाचा आनंद लुटण्यासाठी नक्की किती आणि कोणत धन लागतं?

स्वानंद योग लेव्हल २ - जीवन जगण्याची कला

सुखी जीवनाची गुरुकिल्ली मिळवण्यासाठी

- सुख म्हणजे काय
- मन करा रे प्रसन्न
- विचारांचे सामर्थ्य
- सुदर्शनचक्र जीवनविद्येचे

स्वानंद योग लेव्हल ३ - प्रवास उत्कर्षाचा

हमखास उत्कर्षाचा पासवर्ड मिळवण्यासाठी

- निसर्ग नियम
- कर्म व कर्म फळ
- दिव्य बँक
- सुदर्शनचक्र जीवनविद्येचे

स्वानंदयोग लेव्हल ४ - मनःशांती साधना शिबिर

- जीवनात मनःस्वास्थ्य मिळणे फारच आवश्यक आहे
- मनःस्वास्थ्य बिघडले तर जीवनाला काहीच अर्थ उरत नाही
- मग हे मनःस्वास्थ्य म्हणजे नेमके काय आहे व ते मिळविण्याचा नेमका मार्ग कोणता?
- विविध साधनांच्या पर्याप्तिकांसहित

स्वानंदयोग लेव्हल ५ - शोध परमेश्वराचा

- परमेश्वर समज-गैरसमज
- परमेश्वर रूप-स्वरूप
- सच्चिदानंद स्वरूप
- सच्चिदानंद स्वरूप आणि यांचा दैनंदिन जीवनातील संबंध
- विविध साधना

जीवनविद्या मिशन महाराष्ट्र सरकार सोबत राबवीत असलेली विविध अभियाने

विद्यार्थी मार्गदर्शन अभियान

- अभ्यासाच्या पद्धती व अभ्यासाचे महत्त्व ■ राष्ट्रभक्ती व राष्ट्रप्रेम
- शरीराचे महत्त्व ■ चांगली संगती व व्यसनापासून अलिप्त ■ निसर्गनियमांचे जीवनातील महत्त्व

संस्कार शिक्षण अभियान

"चला शाळेत जाऊ आठवड्यातील एक तास घेऊ नियमित संस्कार करू सक्षम भारतास घडवू"

ग्राहक संरक्षण अभियान

ग्राहक संरक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या संयुक्त विद्यमाने ग्राहक संरक्षण अभियान "जागो ग्राहक जागो".
अन्नप्रक्रियेमधील भेसळ, माहिती तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातील गुन्हे व वजनमापांच्याद्वारे
ग्राहक फसवणूक याबाबत जनजागृती करणे.

वृक्षारोपण अभियान - पर्यावरण हाच नारायण

- Innovative तंत्रज्ञानाचा वापर करून वृक्षारोपण ■ CCT तंत्रज्ञानाचा वापर
- Ground Water Level वाढवण्यास मदत ■ जैव विविधता वाढवण्यास मदत

अवयव दान अभियान

महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य व विभागीय अवयव प्रत्यारोपण समन्वय समिती
(Zonal Transplant Co-ordination Center, Mumbai) चला अवयव दानाचा संकल्प करूया ऋण समाजाचे फेडूया.

घन कचरा निर्मूलन

- कार्यशाळा राबविणे ■ कंपोस्ट खत, गांडूळ खत तयार करण्यासाठी उद्युक्त करणे.
- ओला-सुका कचरा विलीनीकरण ■ ओला कचरा वेगळा करून त्यातून सेंदिर्य खत तयार करण्याचे मार्गदर्शन करणे
- ई-कचरा विलगीकरण ■ प्लास्टिक विलगीकरण ■ प्लॅस्टिकला पर्याय सुचविणे
- पर्यावरण हानी संबंधी जागरूकता निर्माण करणे ■ पर्यावरणपूरक वस्तू वापरण्याबद्दल मार्गदर्शन व पर्यदर्शन भरविणे

स्वच्छता अभियान

स्वच्छतेची जोपासना हीच ईश्वराची उपासना

- ओला-सुका, ई-कचरा वर्गीकरण व विल्हेवाट परशिक्षण ■ घरगुती व उद्योग क्षेत्रातील शून्य कचरा उद्दिष्ट
- सेंदिर्य खत निर्मितीचे परशिक्षण व जनजागृती

ग्रामसमृद्धी अभियान

- संपूर्ण व्यसनमुक्त गाव ■ अंधशरद्धा मुक्त गाव ■ पर्यावरणस्नेही स्वच्छ गाव
- बचतीचे महत्त्व ■ स्त्री सन्मान व बेटी बचाव बेटी पढाव
- बालसंस्कार, युवासंस्कार व सत्संग केंद्र स्थापना ■ घर तेथे जीवन विद्या

थोर समाजसुधारक, तत्वज्ञ
सद्गुरु श्री वामनराव पै

श्री. प्रल्हाद वामनराव पै
B. Tech IT Mumbai (Powai), MAM, TQM (Japan)

"प्रत्येक कृती ही राष्ट्रहिताची, विश्वशांतीची"

दिव्य उपक्रम : विश्वप्रार्थना घरोघरी

“तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार” असा दिव्य संदेश देणारे थोर समाज सुधारक, तत्वज्ञ सद्गुरु श्री वामनराव पै यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त जीवनविद्या मिशनने ‘विश्वप्रार्थना घरोघरी’ दिव्य उपक्रमाचा संकल्प केला आहे. दिव्य, सकारात्मक आणि शुभ विचारांच्या विश्वप्रार्थनेची घरोघरी पेरणी व्हावी आणि या दिव्य सुंदर विचारांच्या शुभ लहरी (Positive Vibrations) सर्वत्र पसरल्या हा या उपक्रमाचा शुद्ध हेतू आहे. स्वतःसाठी मागताना इच्छा करताना मनात शंकाकुशंका येतात. परंतु जेव्हा आपण सर्वांसाठी मागतो, इच्छा करतो त्यावेळेस मनात शंकाकुशंका येत नाहीत. सर्वांसाठी केलेली प्रार्थना अंतर्मनापर्यंत सहज जाते व आपल्याला क्रिया तशी प्रतिक्रिया या निसर्ग नियमाप्रमाणे लाभ होतो. आपणही आमच्यासोबत ही विश्वप्रार्थना म्हणत विश्वशांतीसाठी विश्वप्रार्थना या उपक्रमात सहभागी व्हावे हि विनंती. धन्यवाद!

विश्वप्रार्थना जपयज्ञ

“हे ईश्वरा,
सर्वांना चांगली बुद्धी दे, आरोग्य दे,
सर्वांना सुखात, आनंदात, ऐश्वर्यात ठेव,
सर्वांचे भलं कर, कल्याण कर, रक्षण कर,
आणि तुझे गोड नाम मुखात अखंड राहू दे”
सद्गुरु श्री वामनराव पै

आपल्या संस्थेच्या आवारात, घरात, सोसायटीमध्ये आपल्या सोयीच्या वेळेनुसार अर्धा तास सामूहिक विश्वप्रार्थना जपयज्ञ विनामूल्य स्वरूपात केला जाईल. मराठी, हिंदी, इंग्रजी, गुजराती या विविध भाषांतून हा जपयज्ञ केला जाईल.

विश्वातील प्रत्येकाच्या कल्याणासाठी व विश्वशांतीसाठी
‘विश्वप्रार्थना घरोघरी’ या संदर्भात अधिक माहितीसाठी त्वरित संपर्क साधा